

Verslijnt dagelijks, Zon-
en feestdagen uitgezond.
Abonnementen, per
kwartaal (stad) f 7.50
Ned.-Indië . . . f 8.—
Buitenland. . . f 12.50
Met „d'Orient“
resp. f 10.—, f 11.— en f 16.—

Uitgeverster
N.V. HANDEL MIJ.
ALBRECHT & Co.

Hoofdredacteur
H. MULDER.

VOOR NEDERLANDSCH-INDIË

Directeur: P. G. PLAS.

Advertentiën: Per 5
woorden of gedeelte
daarvan f 0.75; mini-
mum f 3.75 per plaat-
sing; Regel-Tarief, Per
regel f 0.50; minimum
f 4.— per plaatsing.

Advertentie-kosten zijn
bij vooruitbetaling te
voldoen.

De Sociale Zijde van het Onderwijsvraagstuk.

Het tweede stuk van het eindrapport der H. I. Onderwijs-commissie werd in dit blad reeds aangekondigd. Het bevat, zooals men zich herinneren zal, een viertal minderheidsnota's en de conclusies van die nota's zijn hier reeds weergegeven.

We willen daarop hier niet nader ingaan. Evenmin is het ons doel thans de reorganisatie van het Hollandsch Inlandsch Onderwijs hier te bespreken. Er is echter in de minderheidsnota van den heer J. W. Meyer Ranneft een beschouwing over de sociale zijde van het onderwijsvraagstuk, waarvoor we bijzondere aandacht willen vragen, omdat hij daarin een o.i. zoo juist beeld geeft van de situatie, welke in Ned.-Indië is ontstaan doordat, mede onder den ondoordachten aandrang van Westerlingen, die onderwijs beschouwden als het panacee tegen alle sociale kwalen, de Inlandsche wereld van de resultaten van onderwijs verwachtingen ging koesteren, welke gedeeltelijk nooit verwezenlijkt konden worden, en voor een ander deel niet verwezenlijkt konden worden als niet heel het volk en vooral de leerlingen met alle inspanning van krachten en vermogens medewerkten.

Wij ontleenen aan de bedoelde schets van den heer Meyer Ranneft hier het volgende.

Onderwijs, dat boven het massale uitging, bleef overal ter wereld beperkt.

Overigens konden mede in verband met die beperking en omdat de ontwikkeling van het onderwijs in Europa na en naast de ontwikkeling van het bedrijfsleven kwam, de nieuwe ontwikkelde opkomen naast de gevestigde ontwikkelde klasse en niet in de plaats daarvan.

Bij de tegenwoordige verhouding van welvaart en van onderwijsnaam in Indië dreigt een geheel andere ontwikkeling. Hier schijnen degenen die door een kras staatsingrijpen, dus zonder de automatische correctie, tot de veel hoogere ontwikkeling van een andere sfeer werden gebracht, of niet of slechts in plaats van anderen in sociale hogere posities te kunnen komen. Dat schept naast culturele en economische nog sociale moeilijkheid.

Want een groep van Inheemsche nationalistten keert zich fel tegen het verschil in onderwijs aan verschillende groepen. Zij voelt en neemt als grief, dat onderwijs, dat voor de Inlandsche groep uitzondering is, voor de Europeesche groep algemeen is. En wat zij allereerst wil, wat zij feller nog wil dan cultuur of welvaart, dat is gelijkheid met Europeanen. Gelijheid desnoods op lager niveau. En hier ligt een bron voor conflict, omdat voor die Europeesche groep, zelfs bij royale aanvaarding der gelijkheid, de verlaging van het eigen cultuur niveau onduidelijk is en blijven zal.

Rondweg wordt soms betoogd, dat doel van het onderwijs o. a. de verdringing der dure Europeesche groep behoort te zijn. Even duidelijk staat daartegenover de mening, dat de tegenwoordige plaats der groep door haar maatschappelijke prestaties zedelijk en redelijk volstrekt gemotiveerd is.

De heer Meyer Ranneft stelde voorts vast, dat

zelfs al zouden alle thans sterkere sociale groepen zich oplossen of verdwijnen ten behoeve van anderen, die meer diploma's bieden voor minder geld, de moeilijkheden slechts verplaatst en verergerd zouden worden. Verplaatst, omdat, ook als men alles meerekent, het kleine aantal der betere posities gering blijft in vergelijking met dat van de vele opgeleiden, die ze begeeren. Verergerd, omdat de maatschappelijke waarde van een groep van méér afhangt dan alleen van het bezit van diploma's en omdat het wegvallen van groepen als zodanig maatschappelijke vervlakking, verarming, ja ineenstorting kan beteekenen.

Ook wees hij er op, dat de thans vooraanstaande groepen niet voetstoots hun kinderen zullen laten terugvallen op lager niveau.

De sociaal-sterkere groepen zullen zich dus verweren, en dat geeft strijd en leed.

En aan het slot van zijn schets concludeerde hij als volgt:

„Het begrijpen en waardeeren van de redenen van het hartstochtelijk verlangen naar uitzonderings-onderwijs maakt volkomen duidelijk, waarom een beperking voor velen teleurstelling en voor de Regeering moeilijkheden brengt. Maar het maakt even duidelijk, dat de keuze hier niet ligt tusschen moeilijkheden en be-

vreiding, doch tusschen moeilijkheden nu en grotere moeilijkheden later.”

Zooals de Regeering zoo vaak gedaan heeft, had zij o.i. ook op het gebied van het onderwijs den Inlander tegen zich zelf in bescherming moeten nemen. Te meer, omdat zij wist, dat het opeens in Indië waargenomen verlangen naar onderwijs, geprikkeld was door aandrang van Westerlingen en door voorbeelden uit andere landen, dus niet spontaan uit de bevolking zelf was voortgekomen.

Zij, de Regeering, had als een wijze mentor moeten opmerken, wat er echt en wat er onecht was in dat verlangen naar onderwijs. Zij had ook moeten inzien het gevaar, dat zuiver intellectueel onderwijs met zich bracht voor den Inlandschen landbouwer en ambachts-stand. Zij had er al dadelijk nadrukkelijk de bevolking op kunnen wijzen, dat het ontvangen van onderwijs niet hetzelfde is als het lesschen van dorst, ook al spreekt men wel eens van den dorst naar onderwijs.

Zij wist uit het voorbeeld van Br.-Indië, dat de Inlandsche jeugd en de Inlandsche ouders de neiging hadden om het onderwijs tot een zaak van ijdelheid te maken en over weinig doorzettingsvermogen beschikten. Het voorbeeld van China leerde, dat de Oosterling, wien eenige ontwikkeling aanwaarde, den landbouw en het ambacht den rug toekeerde.

Zij had dus met het oog op de teleurstellingen in de toekomst te wachten door de bevolking, en met het oog op de bevordering van de welvaart in de groepen, welke kunnen worden geacht de grondslagen der Inlandsche samenleving te zijn, waarschuwend moeten optreden. En zoodra bleek, dat slechts de helft der leerlingen de Holl.-Ind. scholen afliepen (die ontdekking is natuurlijk niet voor het eerst in 1930 gedaan!), had zij maatregelen moeten nemen, ~~in~~ door de voorgenen uitbreiding van het aantal scholen te halveeren, hetzij door de toevloeiing van leerlingen te beperken tot de knapste koppen uit de welgestelde kringen.

De Regeering liet dit echter na, omdat zij niet door feiten en maatschappelijke verschijnselen, doch door theorieën werd geleid en omdat zij zoo gaarne toegaf aan de wenschen van de volksleiders, die nog minder van de volksbelangen begrepen dan zij.

Dat de Inlandsche volksleiders niets geleerd hebben en blijkbaar niets leeren willen, waardoor zij dus o.i. als voorlichters van de Regeering waardeloos zijn, blijkt uit de conclusies van de minderheidsnota's der commissie-leden Koesoemo Oetoyo en Soetedjo.

De eerste stelde vast:

—Zooals uit de dagbladen duidelijk blijkt, stelt de Inheemsche samenleving veel prijs op het behoud van de H.I.S. in haar huidige vorm, behoudens dan de algemeen noodig geachte verbeteringen. Men wachte er zich dus voor, deze samenleving door rigoureuze maatregelen te ontstemmen. Het zou een politieke fout kunnen blijken te zijn.”

Het beroep op de Inheemsche Pers, als afspiegeling van de volksmeening, heeft op zichzelf al geen waarde. Maar aangenomen, dat de Inlanders er nog zoo over denken, behoeft dat na de bedroevende ervaringen geen reden te zijn, om verder zonder nadenken naar hen te luisteren. Hun ontstemming, hun teleurstelling leggen dan even weinig gewicht in de schaal als hun verlangen, en het gedreig van hun leiders. Van een in ruime mate aangeboren kostbare gelegenheid hebben zij een slecht gebruik gemaakt.

Er zal voor ieder, die voortgezet onderwijs zich goed en ten volle zal willen ten nutte maken, in Ned.-Indië steeds daartoe gelegenheid blijven. Al het andere is overbodig.

Niemand wil, zooals de heer Soetedjo veronderstelt, — „aan de opkomende jeugd onderwijs, dat haar den grondslag verschaft tot hogere ontwikkeling, onthouden.”

Maar het gaat er slechts om voortaan weg te laten, wat de blijkbaar van onderwijs oververzadigde Inlandsche samenleving onaanvaardbaar laat, en wat voor haar een te vet, te constipeerend geestelijk voedsel is gebleken.

Wat de Inlandsche politici buiten de commissie zeggen mag ook bij deze zaak van geestelijk en sociaal-economisch inzicht geen gewicht in de schaal leggen.

Nederlandsch-Indië.

De Postvluchten.

Het Tweede Retourvliegtuig.

Aneta meldt uit Cairo, dat het tweede retourvliegtuig, met den piloot Hondong, aldaar gisteren aangekomen is.

Het Vierde Indië-vliegtuig.

Aneta meldt uit Allahabad, dat het vierde postvliegtuig op weg naar Indië, aldaar arriveerde.

Immigratiekantoor te Medan.

S. DE GRAAFF.
Minister van Koloniën.

Twee Ordonnantie-ontwerpen.

Naar Aneta ons uit Den Haag seint, heeft de Minister van Koloniën, S. de Graaff, aan den Praeses van de Tweede Kamer twee Ordonnantie-ontwerpen toegezonden betreffende de instelling van een Immigratiekantoor te Medan.

Zonderlinge Tegenspraak.

De Verklaring van de I.E.V. leiders.

Het Soer. Hbl. schrijft:

Het Nieuws van den Dag melding makende van eene bijeenkomst van leiders van de I.K.P. en die van het I.E.V. te Batavia gehouden, meldde tevens, dat het I.E.V. in het bondsorgaan *Onze Stem* de door de I.K.P. voor haar grievend geachte uitlatingen tijdens de laatste verkiezingscampagne voor den gemeente raad, zal terugnemen.

Van I.E.V.-zijde vernemen wij, dat hiervan geen sprake is geweest en ook geen sprake zal zijn.

Voorstaande I.E.V.-ers hier ter stede hebben naar aanleiding van het bericht in het Nieuws het hoofdbestuur om inlichtingen verzocht, waarop zij ten antwoord kregen, dat bedoeld bericht ten eenen male onjuist is.

Tot zoover deze tegenspraak.

Wij hebben in ons stukje niet gesproken van grievende uitlatingen aan het adres van de I. K. P. afd. Soerabaja, maar van grievende uitlatingen aan het adres van de Katholieken, indien dit nog niet duidelijk genoeg is, ten overvloede: het ging over kwalificaties, in *Onze Stem* verschenen, die een beleediging worden geacht van het Katholieke geloof.

En wij herhalen hier, dat de leiders van het I.E.V. op de vergadering van 29 October de toezegging hebben gedaan een formulering te zoeken voor een herroeping van deze kwalificaties in *Onze Stem*, terwijl deze herroeping tevens afgedrukt zou worden in de *Koerier*.

Wij kunnen niet aannemen, dat deze toezegging, welke in tegenwoordigheid van verscheidene personen, onder wie van de andere partij, is gedaan, door het Hoofdbestuur van het I.E.V. thans ontkend wordt. Daarvoor hebben wij te veel achting voor de personen, die zitting hebben in het Hoofdbestuur van het I.E.V.

Matroos Vermist.

Van H.M.'s „Piet Hein”.

Wij vernemen dat sedert 1 dezer de Inlandsche matroos 2de klasse Bakri Soewandi Djajaprawira van H.M.'s. *Piet Hein* wordt vermist.

Genoemd schip lag op het tijdstip van vernissing geankerd bezuiden Goenoeng An, nabij de N.W.-punt van Karimata.

Nasporingen zijn tot dusver vruchteloos gebleven.

Men vermoedt, dat Bakri overboord gesprongen is.

Het Radio-Monopolie.

En de Zetelverdeling in den Advies-Raad.

Wij hebben gisteren gemeld, dat er hedenavond ten huize van den heer K. A. E. Frank, den Voorzitter van de Bataviasche Radio-Vereeniging, een Hoofdbestuur-vergadering van den Bond van Radio-Vereenigingen in Ned.-Indië gehouden zal worden, waarin het voorstel ter sprake komt om straks in den Raad van Advies drie zetels voor de neutrale radio-vereenigingen op te eischen, waardoor slechts één zetel voor andere belanghebbende groepen beschikbaar zou blijven.

Van bevoegde zijde brengt men thans onder onze aandacht, dat een dergelijk voorstel slechts beschouwd kan worden als de voorbarige wensch van onzen zegsman, want tot heden heeft zich nog geen enkele, bij den Bond aangesloten Radio-vereeniging, over deze kwestie uitgesproken.

Het ligt juist in de bedoeling van den Bond om alle luisteraars-groepen in Ned.-Indië tevreden te stellen, hetgeen uiteraard alleen door vriendschappelijke samenwerking van alle belanghebbenden zal kunnen geschieden.

Het in de vergadering van hedenavond te benoemen dagelijksch bestuur zal de kwestie van de zetel-verdeling in den Raad van Advies grondig in studie nemen, en de resultaten hiervan zullen te zijner tijd bekend worden gemaakt.

Wij kunnen hierbij aantekenen, dat, indien de Bond van Radio-Vereenigingen in Ned.-Indië in deze bezadigde houding blijft volharden, er alle kans bestaat, dat wij hier verschoond zullen blijven van een „strijd om den aether”, waarvan ons lieve vaderland al zoo lang een uitermate onverkwikkelijk schouwspel biedt.

Voor optimisme bestaat echter slechts weinig aanleiding, want als men zijn oor in kringen van „neutralen” zoowel als in die van „sectariërs” te luisteren legt, dan ontkomt men niet aan den indruk, dat er in deze beide kampen een toestand van.... gewapenden vrede heerscht!

Kruisgesprekken met Holland.

Speciaal Kerst- en Nieuwjaar-Tarief.

Naar wij vernemen, zal het Hoofdbestuur van den P. T. T. dienst te Bandoeng ook dit jaar weer een speciaal tarief vaststellen voor kruisgesprekken met Holland van Kerstmis tot Nieuwjaar.

Evenals het vorig jaar, zal het tarief f 15.— per gesprek van twee minuten bedragen, hetgeen beduidend goedkoper is dan het normale tarief, dat, naar men weet, f 30.— per gesprek van drie minuten bedraagt.

Om het radio-telefooneeren met Kerstmis en Nieuwjaar voor het publiek ditmaal nog aantrekkelijker te maken, zullen er bovendien dit jaar eenige faciliteiten worden toegestaan, welke men het vorig jaar miste.

Zoo staat het reeds vast, dat men dit jaar ook op de beide Kerst-dagen zelf met verwanten en kennissen in Nederland zal mogen telefooneeren, zoodat slechts op den Nieuwjaarsdag het studio voor internationale telefonie gesloten zal zijn.

Voorts overweegt de P. T. T.-leiding momenteel om den gespreks-duur ditmaal niet aan twee minuten te binden, doch eventueel verlenging toe te staan.

Het telegrafisch overleg, dat ter zake met de Hollandsche Post-authoriteiten gevoerd wordt, is evenwel nog niet afgelopen.

Brand te Petoemboekan.

Schade een Ton.

Uit Medan seint Aneta ons, dat het verzekerde bedrag van de te Petoemboekan verbrande huizen, belangrijk hoger is dan gisteren werd geseind. Men heeft nu geconstateerd, dat het verzekerde bedrag ongeveer een ton bedraagt.

Aanhoudingen hebben niet plaatsgehad, maar men vermoedt wel, dat er kwaadwilligheid in het spel was.

Officieele Bevestiging.

De Gouverneur ter S.O.K., de heer Ezerman, telegrafeerde officieel aan de Regeering, dat op den ochtend van den 5den November jl. de pasar te Petoemboekan voor de helft is afgebrand. Daarbij werden 70 perceelen een prooi der vlammen. Dertien huizen zijn verzekerd voor f 70.000, terwijl de totale schade geraamd is op f 120.000. De oorzaak is nog onbekend.

Een oude Chinees kwam in de vlammen om. De aldaar gevestigde opiumkit is mede afgebrand. De geldmiddelen, op f 15 na, en de voorraad opium bleven gespaard.

De schade aan den Gouvernements-inventaris bedraagt hoogstens f 120.

De P. N. I.-zaak voor den Landraad.

49ste Dag.

Rapport Schrift-
deskundige.

Kwam voor getuige H. E. de Zoete, militaire apotheker der 2de klasse, die verschillende geschriften heeft moeten onderzoeken. Ir. Soekarno namelijk had alle bij hem in beslag genomen geschriften als de zijne erkend, behalve één.

Tusschen Mr. Satromoeliono en den schrift deskundige ontstond eenige discussie over verschil en overeenkomst der desbetreffende geschriften. Mr. Satromoeliono vroeg, of de deskundige niet genoeg verschil vond met de andere stukken om in zijn conclusie eenig voorbehoud te maken. De deskundige antwoordde, dat het niet op zijn weg lag om twijfel uit te drukken over stukken, welke hem als authentiek waren ter hand gesteld voor onderzoek. Hij had het stuk evenwel niet aan een speciaal onderzoek onderworpen.

Ir. Soekarno persisteerde en ontkende pertinent, dat het stuk van hem afkomstig was.

Op verzoek van den verdediger werd Mr. Gatot (een advocaat te Cheribon), die in de zaal zat, als getuige opgeroepen. Mr. Gatot trad op als getuige en herkende het stuk als het zijne. Het was een door hem samengesteld amendement op het vast te stellen ontwerp. Hij had het waarschijnlijk achtergelaten ten huize van Ir. Soekarno.

Overeenstemming
tusschen P. I. en P. N. I.

De voorzitter vroeg aan Ir. Soekarno, of het bekl. ook niet was opgevallen, dat er wonderlijke overeenstemming bestaat tusschen het in beslag genomen revolutionnair programma der P. I. en de acties van de P. N. I. Verder vroeg de voorzitter, door wien het zelfhelp-beginsel in de P. N. I. werd gebracht.

Iersche Beweging
als Basis.

De heer Soekarno antwoordde dat de principes prealabel waren aan de oprichting, terwijl bekl. zelf die principes had leeren kennen door ernstige studie van de Iersche beweging. Wie daarover het eerst had gesproken, kon bekl. niet aangeven. Verder voerde hij aan dat ook de andere beginselen der P. N. I. niet uitsluitend van de P. N. I. waren, maar o.a. ook van de Boedi Oetomo, Studieclub, enz.

De voorzitter las voor een passage betreffende de termen „een Staat in den Staat”. Verder las de voorzitter voor enkele passages betreffende den pyramide opbouw, geheel overeenkomende met het begin-partij-program, zooals dat opgesteld was door Mohamad Hatta en verder de passages betreffende de vrijheid, welke slechts verkregen kan worden door middel van bloed en tranen.

De voorzitter las voor enkele passages van Soekarno's rede, waarin hij sprak over „putsch” en „revolutie”, waartegen de heer Soekarno aanvoerde, dat hij steeds tegen iederen vorm van geweld was.

De voorzitter wees er op, dat de P. N. I. ieder jaar een congres houdt, evenals de P. I. Bekl. Soekarno verklaarde, dat zulks slechts een toevaligheid was, evenals b.v. de opmerking, dat het hoofdkwartier te Bandoeng moet zijn. Daarenboven kende bekl. Mohamad Hatta eerst na de oprichting der P. N. I. Wat betreft het oprichten van afdelingen, merkte bekl. op, dat hij zelf zulks had voorgesteld.

De voorzitter vond, dat er een parallel bestaat tusschen de organisaties der P. I. en P. N. I., waarop bekl. Soekarno verklaarde, dat commissies ook zijn te vinden in andere organisaties en verenigingen. Bekl. voerde aan dat hij zoowel op de kwaliteit als quantiteit der P. N. I.-leden aanstuurde.

Naar aanleiding van de brochure van Hatta, getiteld „Indonesia Vrij” zei de voorz. dat klaarblijkelijk de P. I. en de P. N. I. dezelfde beginselen huldigen, hetgeen Ir. Soekarno erkende, er den nadruk op leggende, dat de „keterangan azas” (beginsel-verklaring) der P. N. I. gepreciseerd is door de toevoeging „atas kemaoean sendiri” (door eigen wil).

De voorz. wees er dan op, dat de geheele exposé terug te vinden was in de door bekl. gegeven cursussen.

Bekl. erkende, dat inderdaad hetgeen hij heeft onderwezen er een beetje op leek, maar verklaarde, dat hij de „stof” voor het onderwijs geput had uit vele andere studieboeken, terwijl Hatta de zaken beschouwde uit een concreet en bekl. uit het algemeen oogpunt van het imperialisme.

De voorz. wees er op, dat in de oprichting der P. N. I. ligt een nationale concentratie van de Indonesische eenheid, die uit de P. I. is ontstaan. Bekl. kon den invloed daaruit lezen.

Naar aanleiding van de passages betreffende gewapend geweld, zei Soekarno, dat zulks voor rekening blijft van den schrijver.

Verder vergeleek de voorzitter de zgn. „daftar oesaha” (werkprogram) der P. I. en P. N. I. en vond groote overeenkomst

Op de vraag van den voorzitter of de

principes van bekl. niet geïnspireerd waren door genoemde gegevens, antwoordde bekl., dat dit niet het geval was. Hij heeft wel de 5 stadia der koloniale verhoudingen van Hatta overgenomen en behandeld op de cursussen.

Tan Malaka's Brochure
als Leidraad.

Naar aanleiding van het beruchte boek van den communist Tan Malaka, getiteld „Massa-actie in Indonesia”, betreffende „revolutie” en „putsch”, verklaarde bekl. Soekarno dat hij zijn ideeën niet daaruit had geput, wel uit werken van Kautsky en Troelstra. Verder persisteerde bekl. er bij, dat zijn programmapunten opgemaakt waren vóór hij die brochure van Hatta ontving en hij attendeerde er den Landraad op, dat het boek van Hatta geschreven was in Mei 1929.

Ten slotte verzocht Ir. Soekarno zijn pleidooi op schrift te mogen overleggen en de belangrijkste passages mondeling op den pleidag te mogen weergeven. Tegen dit laatste had de voorzitter bezwaar.

De voorzitter hield bekl. Gatot voor, dat deze volgens verklaringen der getuigen buiten Bandoeng slechts over den tanibond sprak, waartegen bekl. aanvoerde, dat dit op een misverstand berustte, omdat hij wel degelijk ook over andere onderwerpen heeft gesproken. Dat hij zou hebben verklaard, hoe de vrijheid in 1930 zou komen, ontken- de hij pertinent, evenals de uitslating „boeat mereboetken kemerdikaan” (om de vrijheid te bevochten). Dat het „imperialisme” gelijk zou staan met Nederland, ontkende hij.

Hij ontkende ook, dat hij zou hebben gezegd: „kita orang didesak” (wij worden verdrongen. Red.) Wel erkende hij te hebben verklaard, dat in Indonesia onze handel en industrie geheel zullen worden verdrongen. Hij ontkende opruiend te hebben gesproken over poenale sanctie, alleen had hij het boek van Middendorp besproken en evenmin had hij ooit gesproken over „uitzuiging of opstand”.

De beklagden Maskoen en Soepriadinata ontkenen ook alles.

Hiermee is het verhoor in deze zaak, dat 50 dagen heeft geduurd, afgelopen.

Het Einde der P. N. I.-zaak.

Pleidooien op 1 December.

De pleidooien der verdedigers van de leiders der P. N. I. zijn vastgesteld op 1 December a.s.

Naar wij reeds meldden, zal Mr. Satromoeliono het pleidooi in het Hollandsch houden, Mr. Sartono in het Maleisch en de heer Idih in het Soendaneesch.

Verder heeft de verdediging heden het verzoek gedaan om de beklagden uit hun preventieve hechtenis te ontslaan, omdat naar haar meening de gronden voor de aanhouding vervallen zijn.

Spoorlijn Soerabaja — Porrong.

Verdubbeling wordt
Niet Voortgezet.

Uit Bandoeng verneemt de *Ind. Crt.* dat voorloopig waarschijnlijk de lijnverdubbeling slechts tot Porrong zal lopen en niet voortgezet zal worden tot Bangil, zooals het oorspronkelijk plan was.

Dit houdt verband met het feit, dat de kosten, verbonden aan de doortrekking van de lijnverdubbeling, niet evenredig worden geacht aan de eventuele voordeelen, daarmee te bereiken.

De spoorlijn tusschen Soerabaja en Porrong (later door te trekken tot Bangil) werd, met het oog op verbetering van het suikertransport, verdubbeld. Men acht het reeds verkregen gunstige resultaat echter voldoende en wil met de verdere lijnverdubbeling op betere tijden wachten.

Porrong zal dus voorloopig het eindpunt der verdubbeling blijven.

Op het oogenblik is men bezig om het stationemplacement te verhoogen, dit in verband met de noodzakelijkheid om de spoorbrug over de kali Porrong het volgend jaar op te vijzelen.

Van den aanleg van een nieuwe spoorbrug voor de lijnverdubbeling zal ook niets komen.

Aanbesteding.

De uitslag van de op 6 November 1930 gehouden openbare aanbesteding door het Hoofd van het 1e District van den Provincialen Waterstaat van West-Java voor den bouw van een openbare Schakelschool met bediende-woning te Poerwakarta is als volgt:

Ingekomen zijn vier geldige biljetten met de achter de namen opgegeven bedragen: t.w. van:

Tan Eng Tjiang	f 11.600.—
Moekdas Soeradiapoetra	„ 9.875.50
D. J. Muis	„ 10.960.—
Loa Djien Tiong	„ 9.677.—
De raming bedroeg	f 10.500.—

Het werk is onder nadere goedkeuring voorloopig toegewezen aan den minsten inschrijver Loa Djien Tiong.

De Landvoogd in Indo China.

Nadere Bijzonderheden.

Machtsvertoon.

De vertegenwoordiger van Aneta, die de reis van den Landvoogd naar Indo China meemaakt, seinde gisteren nog de volgende bijzonderheden over de groote parade welke te Hanoi is gehouden:

Een ontzagwekkende hoeveelheid artillerie materiaal, auto-mitrailleurs, pantserauto's, geniepontons, enz., defileerde langs de twee Gouverneurs-Generaal.

De indruk welke dit schouwspel op de Fransche kolonie maakte was overweldigend. De Franschen juichten op geestdriftige wijze de regiments-vaandels en vooral het vreemdelingenlegioen toe. Ook de Inlandsche bevolking was ongetwijfeld sterk geïnsponeerd.

De door Maskou geleide en geïnspireerde opstandsbeweging is nog niet geheel onderdrukt, doch blijft in de groote plaatsen beperkt tot enkele onbeduidende gevallen van ongeorganiseerde sabotage, zooals kort geleden te Hanoi, waar twee straatversieringen van bamboe-papier door kwaadwilligen in brand werden gestoken. De daders zijn gearresteerd.

De Rede van Pasquier.

Over de tafelrede van Gouverneur-Generaal Pasquier, uitgesproken tijdens het gala-diner, kan nog het volgende gemeld worden:

Z. Exc. Pasquier verklaarde dat het meest kostbare souvenir dat hij van zijn bezoek aan Java had meegebracht voor hem de verzekering was, dat 1930 niet voorbij zou gaan zonder een tegenbezoek van Jhr. De Graeff, welke belofte thans verwozenlijkt is.

Spr. legde den nadruk op de gevoelens van groote vreugde en dankbaarheid der gehele kolonie. Maar hoe hartelijk de ontvangst ook zij, nooit zal zij voldoende zijn U te bedanken voor de onvergetelijke ontvangst, te voren bereid aanden vertegenwoordiger van Frankrijk.

Pasquier hoopte de reeds bestaande vriendschapsbanden met het oog op de politiek en de wederkerige hulp en samenwerking van alle kolonies in de Far East, te versterken. Hieraan voegde spr. toe: „De uwe is de oudste in ancienniteit en de adeldom-brieven zijn de eerste, ook door grootheid en moeilijkheid van de te bereiken doeleinden.”

Spreker zag bij zijn bezoek aan Java overal kenteekenen van arbeidzaamheid, vastgelegd in werken die getuigen van de Hollandsche energie van het Hollandsche ras. Overal ziet men ook het beeld van het edelmoedige Vaderland, dat zijn genie ten beste gaf. Van dit wonder van volledig welslagen ten aanzien van de ontwikkeling van het Oostersche volk, vond spreker nieuwe redenen voor hoop voor het nog jong Fransch Azië, dat dagelijks meer zijn economische levensvatbaarheid en den wil tot ontwikkeling bewijst.

Gouverneur-Generaal Pasquier eindigde zijn toespraak met de hulde en de groeten van Indo China over te brengen aan Hare Majesteit. Hij noodigde de aanwezigen uit hun glas te ledigen ter eere van Koningin Wilhelmina. Hierna werd het *Wilhelmus* gespeeld.

Gouverneur-Generaal de Graeff antwoordde onmiddellijk. De Fransche toehoorders waren merkbaar onder den indruk van de, voor de vuist uitgesproken, rede van den Landvoogd in onberispelijk Fransch.

Het avondfeest ten paleize werd door een duizendtal genoodigden bezocht en verliep zeer geanimeerd.

Het Verlof van Z. Exc. Pasquier.

De Résident Supérieur van Tonkin R. Robin, is belast met de functie van Gouverneur-Generaal van Indo China gedurende de aanstaande afwezigheid van Gouverneur-Generaal Pasquier met buitenlandsch verlof.

Het Antwoord van Jhr. De Graeff.

Via Aneta ontvangen wij nog het volgende Saigon radio telegram uit Hanoi:

Bij de beantwoording der rede, door Gouverneur-Generaal Pasquier uitgesproken tijdens het gala-diner op 5 November, hield Jhr. De Graeff in zuiver Fransch een geïnspireerde rede. Z. Exc. dankte den Gouverneur-Generaal van Indo China voor de schitterende ontvangst welke hem was bereid en voor de betuigingen van hartelijke sympathie welke hem sinds zijn aankomst op Indo-Chineesch grondgebied onophoudelijk waren ten deel gevallen.

Met genoegen constateerde Jhr. De Graeff dat er volkomen overeenstemming heerscht tusschen zijn zienswijze op de verschillende problemen en de zienswijze van het Hoofd van de groote Fransche Kolonie. En ditzelfde geldt voor de doeleinden, en hetzelfde geldt ook voor de toe te passen methoden.

Jhr. De Graeff eindigde zijn speech met een dronk in te stellen op de gezondheid van den President der Republiek en op den voorspoed van Fransch Indo-China.

Het Avondfeest ten
Paleize.

Na het diner werd in de salons van het paleis een schitterend avondfeest gegeven. De salons waren gevuld met een groot aantal genoodigden. Er heerschte een opgewekte stemming. De fraaie toiletten der dames,

Aan het Zoeklicht.

Een Mummelende Ambtenaar.

Onder de voorbeelden, welke het orgaan van de vereniging voor noogere ambtenaren gaf van de noodlottige gevolgen van het „kasian-systeem” ten behoeve van onbruikbare landsdienaren was ook het volgende:

Een eerste commissie van een bepaalden tak van dienst, 43 jaar oud met 17 voor pensioen geldende jaren, wordt overgeplaatst.

Op zijn nieuwe standplaats, waar hij dezelfde soort werk krijgt, blijkt hij zich niet te kunnen inwerken. Hij maakt een suffen, langzamen indruk, bij observatie blijkt hij in zichzelf te zitten en mummelen. Hij krijgt gelegenheid zich op normale wijze in te werken zooals iedereen, van onder op, van klein werk naar grooter. Na geruimen tijd blijkt echter, dat hij slechts tot eenvoudig klerkenwerk in staat is.

Weer volgde een overplaatsing, ook al om hem nogmaals een kans te geven.

Op zijn nieuwe standplaats gelukt het den man niet zich in te werken, zelfs klerken-werk, als het invullen van zeer eenvoudige formulieren, werk dat aan een schrijver pleegt te worden opgedragen, blijkt hij niet te kunnen verrichten.

Momenteel doet hij nog steeds klerken-werk op een tractement van ten commissie.

Het geval doet ons denken aan dat van Letondu, den verdwaasden ambtenaar uit den onsterfelijken ambtenaren roman „Messieurs les Ronds-de-Cuir” van den onvergetelijken Courteline.

— „Tant qu'il sentait autour de soi le grouillement vivant de ses collègues, ça allait encore à peu près: il se contenait, roulait simplement des yeux de fauve et étouffait entre ses dents des grondemens d'orage lointain.” — zei Courteline van Letondu, die gehandhaafd werd ondanks het feit, dat hij volkomen ongeschikt en stapelgek was.

Letondu haalde ten slotte, als hij alleen werd gelaten, zulke rare dingen uit, dat de onderchef van het bureau een voorstel deed om hem te pensionneeren. Waarop de chef antwoordde:

— „Letondu is nog niet pensioen rijk. Als ik hem voordroeg voor proportioneel pensioen, zou ik nul op het request krijgen. Ontslag? — Ik kan dien ongelukkige toch niet op straat smijten? Hem laten opsluiten in een gesticht? — Ben ik een psychiater? — „Et il lâcha ce mot à la Louis XV — Farceur! est-ce que tout cela ne durera pas autant que nous?”

In Indië denken de chefs er net zoo over.

de met galons en ridderordes bedekte uniformen der Fransche en Hollandsche officieren, de rijke kleeding der Anamieten en de zwarte kleeding der Europeanen mengden zich dooreen.

Aardige Verrassing.

Men had een aardige verrassing voorbereid voor Jhr. De Graeff. Een groep personen, in onderwetsche kleederdracht uit den tijd van de Oost-Indische Compagnie, kwam naar den Gouverneur-Generaal en heette hem in het Hollandsch welkom!

Een groep meisjes van de Fransche kolonie, gekleed in japonnen van een vorige eeuw, gaven een oud ballet te zien, dat zeer veel succes had.

Het feest ten paleize duurde tot laat in den nacht voort.

Bezoeken.

Wij ontvingen via Aneta het volgende Saigon-radiotelegram uit Hanoi:

Donderdag-ochtend bracht Jhr. De Graeff een bezoek aan het Institut Pasteur, waar sedert kort in de nieuwe groote zalen, waar in groote hoeveelheden serums en vaccins worden bereid voor Noord-Indo China, de installaties zijn opgesteld.

Vervolgens werd een bezoek gebracht aan de Ecole des Beaux Arts, waar de hooge gast levendige belangstelling toonde voor het werk der jonge Anamietische leerlingen en der Fransche leeraars.

Hierna werd een bezoek gebracht aan het gebouw van den justitieelen opsporingsdienst.

Ontvangst bij den Résident Supérieur.

Na een intieme lunch ten paleize, had ter eere van den gast om 4 uur 30 een ontvangst plaats door den Résident Supérieur van Tonkin, R. Robin. Talrijke vooraanstaande personen uit de Fransche en Anamietische samenleving waren uitgenoodigd om deze ontvangst bij te wonen.

Na afloop van deze ontvangst begaf Jhr. De Graeff zich naar het paleis, van waar hij spoedig daarop naar het station vertrok om, in gezelschap van Gouverneur-Generaal Pasquier, Freule De Graeff, de leden van zijn gevolg en de Fransche persoonlijkheden die den gast zijn toegewezen, om 6 uur 25 met een specialen trein naar Hué af te reizen.

Vrijdagmiddag arriveert het gezelschap te Hué.

Jhr. De Graeff werd aan het station uitgelide gedaan door den Legercommandant, den Résident Supérieur van Tonkin, den Secretaris Generaal, den voorzitter van den Grand Conseil, den Résident Maire van Hanoi en de hoofden der verschillende diensten.

Een talrijke menigte groette den vertegenwoordiger van de bevriende natie, die gedurende zijn kort verblijf in de hoofdstad aller sympathie veroverde.

Gouverneur-Generaal Pasquier vergezelt Jhr. De Graeff tot Hué, waarna hij weer naar Hanoi terugkeert.

De Vergadering te Soerabaja.

Men schrijft ons:
Dinsdagavond — 4 November — werd in de Sociëteit „Concordia“ te Soerabaja een vergadering gehouden van bestuur en gedelegeerden der Federatie, mede bijgewoond door het meerendeel van de leden van den Raad van Advies van den Suikerbond, het Hoofdbestuur van den Handelsbond en den heer van Alphen de Veer van den Cultuurbond.

Openingsrede.

In zijn openingsrede besprak de heer van Lonkhuyzen de malaise-verschijnselen en de verhouding tot de nieuwe plantersbonden.

Aan de rede van den voorzitter is het volgende ontleend.

Ook buiten ons federatie-verband viel een organisatiedrang waar te nemen, een drang evenwel, die naar mijn inzicht niet een gevolg was van de wijziging der economische verhoudingen, maar eerder een politieke ondergrond heeft. Ik heb hier het oog op de oprichting van den Sumatra-Cultuurbond en de pogingen tot oprichting van een Ned. Ind. Plantersbond.

Zij vinden hun stimulans in een zelfde neurose, die een groot deel der koloniale bevolking bevangt in de naar moderne begrippen bestuurde koloniale gebieden.

Alsdan ontstaat de neiging de directie vertegenwoordigers van de Nederlandsche werkgevers met de Europeesche werknemers in één vereniging samen te binden, die als voornaamste doel in haar vaandel schrijft de sympathie voor de directies. De Sumatra-Cultuurbond ging in deze zelfde zover, dat zij openlijk aanboodte zich op politiek terrein te willen begeven ten einde ook daar in samenwerking met de plantersverenigingen het Europeesch belang te dienen. Ik acht deze richting voor Europeesche vakbewegingrechtstreeks fataal. Natuurlijk willen ook wij samenwerking met de werkgevers, en wij zoeken die daar waar de geringe kans bestaat die te kunnen vinden. Maar wij willen die samenwerking gegroepeerd op de basis van het belangen onderscheid: wij bouwen niet aan een huis, welks bewoners tegen zich zelf verdeeld moeten zijn door een natuurlijk belangenverschil. Pataal acht ik deze nieuwe richting ook omdat, zij het ook in indirecten zin, een politiek beginsel in de vakbeweging wordt binnengesmokkeld.

Men zal van de nieuwe plantersverenigingen niet kunnen zeggen dat zij zich krachtig hebben ontplooid. In dit verband mag ik niet nalaten erop te wijzen, dat de berichten, welke over deze verenigingen zoo veelvuldig in de bladen verschijnen met een groote dosis zout moeten worden verwerkt. Als men bijvoorbeeld de Vakvereniging voor Assistenten in Deli met 700 leden een 6-tal werklozen registreert, terwijl de Sumatra-Cultuurbond met nog geen 300 leden 35 werklozen noteert, dan voelt iedere insider, dat hier van een toevallige ramp, die de eene assistentenvereniging ter Oostkust bijkans niet en de andere zwaar treft, geen sprake kan zijn.

Dan voelt men dat de oorzaak hier gezocht moet worden in de wijze waarop de administratie van het ledental geschiedt. Wanneer men b.v. leest dat de oprichting van den Ned. Ind. Plantersbond maand na maand wordt uitgesteld, ondanks het feit, dat de leden reeds bijna een jaar lang in drommen toestroomden en men vindt daarvan dan plotseling de verklaring gepubliceerd dat dit uitstel te wijten is aan het feit dat er zoo veel nieuwe kringen gevormd moesten worden, van welke kringvorming men echter nagenoeg niets gepubliceerd vond, dan voelt men dat het met de berichtgeving van deze vereniging, waaromtrent onlangs iemand zeer terecht opmerkte, dat zij reeds gedurende meer dan een half jaar niet bestaat, ergens hokken moet. Tegenover deze mysterieuze publicatiën zou ik U willen aanraden groote openhartigheid te stellen, openhartigheid bij het publiceren van ledenlijsten, bij het vermelden der toegetreden leden en het vermelden der ingekomen contributies.

De Agenda.

De vergadering besteedde geruimen tijd aan de vaststelling van het advies in zake de eventuele invoering der regeling van het collectieve arbeidscontract in Ned.-Indië en van de Indische Ongevallen-regeling. Deze adviezen zullen binnen enkele dagen bij het Hoofd van het Kantoor van Arbeid worden ingediend. Vervolgens werden de statuten en het huishoudelijk reglement gewijzigd. Deze wijzigingen zullen aan de goedkeuring der eerstvolgende Algemeene Vergadering van de Federatie worden onderworpen.

In bespreking kwam onder meer nog de vraag, of de Regeering de toelage in de administratiekosten van de Algemeene Werkloosheids Kas zal verhoogen. Hieromtrent waren reeds besprekingen gevoerd met het Hoofd van het Kantoor van Arbeid.

Bij de besprekingen omtrent de positie van den Cultuurbond, welke organisatie de volle belangstelling heeft van de Federatie, deelde de heer Van Alphen de Veer mede, dat in de afgelopen maand 56 nieuwe leden waren toegetreden.

De vergadering, welke om 7 uur aanving, werd om 11 uur door den voorzitter gesloten onder dank voor de groote belangstelling.

De Werkloosheid.

De Cijfers Verdubbeld.

DEN HAAG, 6 Nov. (Aneta): De cijfers betreffende de werkloosheid zijn verdubbeld ten opzichte van 1929.

Wapenstilstand op Handelsgebied.

Stappen der Noorsche Regeering.

OSLO, 6 Nov. (Aneta): De Noorsche Regeering bood aan de Regeeringen van Denemarken, Nederland en Zweden een ontwerp aan voor een conventie betreffende wapenstilstand op handelsgebied, welke de vertegenwoordigers te zamen te Genève opstellen.

Nederland en de Volkenbond.

De Handelsconventie.

GENEVE, 6 Nov. (Aneta): Dr. J. A. Nederbragt is benoemd tot vertegenwoordiger van de Nederlandsche Regeering op de conferentie, welke 17 November gehouden wordt ter bespreking van de in werking tredende Handelsconventie van 24 Maart 1930.

Vennootschap „Haven van Vlissingen.“

Voor Exploitatie Nieuwe Haven.

VLISSINGEN, 6 Nov. (Aneta): De oprichting van een Vennootschap „De Haven van Vlissingen“ is te verwachten.

Het doel van deze vennootschap is de exploitatie van de haven welke in den loop van 1931 geopend zal worden.

Het Gouvernement Betaalt.

Maar wat is eraan te doen?

Het Bat. Nieuws publiceerde gisteren het volgende verhaal van zijn Makassaarschen correspondent:

Wij hadden hier een onderwijzer, die in verband met zijn dienstjaren een zeer behoorlijk salaris genoot, totdat hij gepensionneerd werd. Toen hij van zijn laatste verlof naar Indië terugkeerde, liet hij in Holland twee dochters achter om haar studie voort te zetten. In den afgelopen zomer slaagden deze meisjes bij haar examen, en tot belooning liet papa beiden naar Indië komen om hem en mama af te halen, te elken samen den definitieven terugtocht naar Holland te aanvaarden.

De meisjes bleven een maand te Makassar, waarna de geheele familie naar het vaderland vertrok. De kosten van de reis der meisjes hierheen en terug, werden door het Gouvernement betaald!

Een andere ambtenaar liet zijne twee jongens, nadat zij hun H. B. S. eindexamen hadden gedaan, naar Indië komen om hun dit land te laten zien, waarna zij naar Holland terugkeerden. De kosten van de reis der jongens heen en terug werden door het Gouvernement betaald!

Men behoeft niet te denken, dat deze gevallen op zich zelf staan, en het zal ongetwijfeld een aardig bedrag zijn, dat het Gouvernement voor dergelijke reizen moet uitgeven. Het is bovendien een schandelijk misbruik, dat van kromme gouvernementenbepalingen wordt gemaakt.

Dere laatste conclusie gaat, naar onze meening, iets te ver.

Men vergeete niet, dat deze ambtenaren bij terugkeer van verlof, hun kinderen in Nederland achterlieten, terwijl zij het recht hadden om hun kinderen op Landskosten mee te nemen. Nu gebeurt het maar al te dikwijls — hetzij om studie of gezondheidsredenen — dat ouders hun kinderen tijdelijk in Nederland moeten achterlaten, en daarom werd de zeer billijke bepaling in het leven geroepen, dat ambtenaren desgewenscht, hun gezin later mogen doen volgen.

Indedaad lijkt het wat overdadig om dat „volgen“ te doen geschieden op een tijdstip, waarop het gezinshoofd zelf weer bijna den voet op de valreep heeft gezet, maar zulke grappes komen zoo zelden voor, dat het werkelijk geen zin heeft om de overigens alleszins billijke bepaling te wijzigen.

Bovendien zouden de handigste restrictiebepalingen nog niet in staat zijn om zulke ambtenaren te „vangen“, aangezien zij met een eventueel vast te stellen termijn wel zoo zorgvuldig rekening zouden houden, dat het Gouvernement op de passagekosten, waartoe het zich nu eenmaal wettelijk verbonden heeft, werkelijk niets kan uitsparen.

In deze kwestie hebben wij bovendien eenige illustre voorbeelden voor oogen.

De „bezuinigings-dictator“, Mr. D. Fock, schroomde b.v. niet om, kort vóór zijn aftreden als Landvoogd, zijn bruid telaten „uitkomen“, teneinde met haar nog te Buitenzorg in het huwelijksbootje te kunnen stappen.

De andere „bezuinigings-dictator“, de heer C.W. Bodenhausen, liet ten slotte, kort vóór zijn aftreden als Directeur van Financiën, zijn dochter nog even „uitkomen“, teneinde in haar gezelschap de thuisreis te kunnen maken.

(Zie onderaan volgende kolom.)

De deelnemers aan deze vennootschap zijn het Rijk, de provincie Zeeland, de stad Vlissingen, de scheepsbouw mij. „De Schelde“, de Middelburgsche K. v. K., de Staatsspoorwegen, de Stoomvaart Mij. „Zeeland“ en de Steenkolenhandels-Vereeniging.

De Zaak Kapitein Borren.

Vragen van Floris Vos Beantwoord.

DEN HAAG, 6 Nov. (Aneta): Minister De Graaff (Kol.) en Minister Donner (Just.) beantwoordden ontkennend de vragen van het Tweede Kamerlid Floris Vos (Stad en Landpartij), welke vragen als volgt luiden: „Is de aanklacht tegen Kapt. Borren door de Regeering gelast?“

„Zoo ja, waatom is ex-Gouverneur Fruytier niet tevens aangeklaagd?“

„Weigerde de heer Fruytier oorspronkelijk te antwoorden op bepaalde vragen in het vooronderzoek, omdat hij eerst met de Regeering wilde overleggen?“

„Was het der Regeering bekend, dat de heer Fruytier aldus voornemens was aldus te handelen?“

„Had de Regeering daaraan haar goedkeuring gehecht?“

Levenslang Geëlscht.

Tegen Lustmoorde naar Hoek.

ARNHEM, 6 Nov. (Aneta): Het Hof eischte tegen den lustmoordenaar Jan Hoek een levenslange gevangenisstraf.

De Onderwijs-Herordening.

Het Advies van den Onderwijsraad.

De Onderwijsraad heeft op 4, 5 en 6 November jl. in pleno vergaderd ter bespreking van het advies over het Herorderingsplan, gelijk dat werd opgesteld door een uit zijn midden benoemde sub-commissie van zeven leden.

Deze pleno-vergaderingen werden gepresideerd door den heer C. Hartogh, adjunct-inspecteur van het middelbaar onderwijs, omdat de eigenlijke voorzitter, de Mulderinspecteur K. van Dijk, als leider van de sub-commissie het door haar uitgebracht advies moest verdedigen.

Dit advies werd met enkele geringe wijzigingen met groote meerderheid aangenomen: 15 voor, 4 stemmen tegen. De Raad sloot zich daarbij op het standpunt, dat de begrenzing van zijn taak moest leiden o.a. tot het niet bespreken van het kwantiteitsvraagstuk, en evenmin tot een beoordeeling van de vraag, of de naar zijn oordeel vereischte personeelsbezetting mogelijk is.

De eerste vraag is van socialen aard, het antwoord op de tweede kan alleen door het Departement gegeven worden.

Van belang zijn de volgende beslissingen

1. Verworpen werd het voorstel, waarin werd uitgesproken, dat het ongewenscht is volksschool en standardschool in één onderbouw onder te brengen.

2. Met groote meerderheid werd de onderbouw b. met Nederlandsch als leervak aangenomen.

Men meende daarin aan de bezwaren der Inlandsche groepen tegemoet te moeten komen, al werd ook nu weer op paedagogische gronden sympathie uitgesproken voor een verdrijving van het Nederlandsch uit den onderbouw. Aangedrongen werd op zoogeringmogelijke uitbreiding van het aantal onderbouwen b.

3. Voor alle Nederlandsche onderdanen niet-Nederlanders werd het geheele systeem, dus ook de onderbouw a zonder Nederlandsch aangenomen.

4. Verworpen werd een apart Nederlandsche school voor niet-Nederlanders. Die geassimileerd is, krijgt toegang tot de Nederlandsche school voor Nederlanders. Getracht werd nader te formuleeren wie geassimileerd geacht moeten worden.

5. De splitsing na 3 jaar werd aangenomen, evenals de schakelklasse, die verschillend van karakter moet zijn al naar zij de volgende leerlingen van den onderbouw b, dan wel de geselecteerde leerlingen van den onderbouw a opvangt.

6. Voor de goede leerlingen, afkomstig van den onderbouw b, blijft de mogelijkheid eener zevenjarige opleiding bestaan.

7. Aangenomen werd een voorstel om in gebouwen complexen schoolgemeenschappen te vormen, die onder een bekwaam leider goede waarborgen voor een juiste schifting van het leerlingmateriaal bieden.

8. Ook voor de Nederlandsche school werd behoefte gevoeld een deel der vraagstukken, die bij de Herordening ter sprake kwamen, aan de orde te stellen.

Het advies van den Onderwijs-Raad zal, nader uitgewerkt, binnen enkele weken bij de Regeering worden ingediend, terwijl het voortz te zijner tijd in druk zal verschijnen.

Aan deze consequenties van de vigerende bepalingen is niets te doen. Men kan slechts hopen, dat de groeten in deze een goed voorbeeld geven aan de kleintjes...

Nieuw Lid Cultuurraad S. O. K.

J. H. Bitters.

Officieel is benoemd tot lid van den plaatselijken Raad van het Cultuurgebied ter S. O. K., J. H. Bitters, hoofd-administrateur van de Deli Maatschappij te Medan.

Rectificatie.

Waar zit de fout?

In het gisteren van Aneta ontvangen verslag hebben wij genoteerd: „Ir. Soekarno verzoekt ten slotte zijn pleidooi op schrift te mogen overleggen en de belangrijkste passages zelf te mogen voordragen op den pleitdag. Hiertegen had de voorzitter bezwaar.“

In verband hiermee zond Aneta ons de volgende rectificatie, meldend dat de voorzitter daartegen geen bezwaar had.

Philips' Loetafoon.

Centrale Bioscoop.

Men deelt ons mede, dat het eerste Nederlandsche Spreekende Filmapparaat, de Philips' Loetafoon, thans in West-Java zijn intrede heeft gedaan, n.l. in de Centrale Bioscoop te Mr. Cornelis.

De Directeur, de heer Van der Ie, heeft zijn theater geheel gerestaureerd en speciaal met het oog op de voor de klankfilm vereischte acoustiek laten ombouwen. Mr. Cornelis is dus thans een geheel modern ingericht theater rijk.

Het Centraal Theater te Mr. Cornelis bezit het duurste Philips' Loetafoon-apparaat, zodat men moeite noch kosten heeft gespaard om zijn theater tot het evenement v. n. Mr. Cornelis te maken.

Onze lezers zullen zich herinneren, dat er destijds zeer gunstige critieken zijn verschenen over de première van de Philips' Loetafoon te Soerabaja.

Ongetwijfeld zal dus de belangstelling voor dit eerste Nederlandsche spreekende film-apparaat, dat in West-Java is opgesteld, buitengewoon groot zijn.

De eerste voorstelling voor Pers en geëndeelinden vindt plaats op 11 November a.s., terwijl op 12 November de eerste publieke voorstelling zal worden gegeven.

Wij kunnen hieraan nog toevoegen, dat de keuze van de openingsfilm een zeer gelukkige is geweest, het is n.l. de bekende Operette-film „Sunny side up.“

Kampong-drama.

Batjok-partij.

In één van de tot Kebajoran behoorende buitendessa's heeft zich, naar wij vernemen, om een zeer onbeteekenende oorzaak, een bloedig drama afgespeeld.

Twee Inlanders, tuineigenaren, Sakiman, gepasporteerd militair en Senoen, hadden met elkaar twist gekregen. De één had van een over zijn erf hangenden tak van een boom, toebehoorende aan den ander, eenige vruchten geplukt.

Van de gelegenheid profiteerende dat Sakiman niet thuis was, ging Senoen, met een stuk hout gewapend naar diens woning, om met de vrouw van zijn tegenstander, die ook in de ruzie betrokken was, af te rekenen. Zij werd door den held opgenomen, schielijke wijze toegetakeld. Het laat zich begrijpen, dat de echtgenoot, toen hij later thuiskwam, over het gebeurde zeer verontwaardigd was.

Hij wapende zich met een golok en trok naar de woning van Senoen.

Het geveel dat beiden elkaar onderweg ontmoetten. Senoen bleek eveneens met een golok gewapend te zijn. Het kon haast niet anders, of Sakiman, een zeer bejaard man, moest het tegen zijn zooveel jongeren tegenstander afleggen, zooals dan ook weldra bleek.

De batjok-partij eindigde eerst, toen Senoen zijn tegenstander volkomen had afgeslacht. De zwaar-verminkte heeft het gebeurde niet lang overleefd. Senoen werd gearresteerd.

Suiker-afdoeningen.

Aneta meldt uit Soerabaja, dat de V. J. P. Supérieur verkocht:

9.000 ton aan Br.-Ind. Exporteurs,
2.500 ton aan een Chin. Exporteur,
500 ton aan een Eur. Exporteur,

Hoofdsuiker:
1.500 ton aan een Br.-Ind. Exporteur.

Hoog Water in Holland.

De Waal West Sterk.

NIJMEGEN, 6 Nov. (Aneta): De Waal was sterk. De kaden zijn bereids overstroomd.

Polders Ondergelopen.

ROERMOND, 6 Nov. (Aneta): De omgeving van Roermond staat blank, terwijl in West-Noord-Brabant verschillende polders geheel zijn ondergelopen.

Financiële Berichten.

Uit Japan.

TOKIO, 6 Nov. (Aneta-Reuter): De Yokohama Specie Bank heeft met de Tatsuzaki een hoeveelheid ongemunt goud, ter waarde van 7 1/2 miljoen yen, naar Amerika gezonden.

De Bank van Shinano heeft een bedrag van 14 miljoen yen gekapitaliseerd.

De stad Uved, gelegen in Midden-Japan, een centrum van de zijde-industrie, is gisteren gesloten.

Wie houdt er in Indië
van Soesah?
Let daarom op den soldaat
op 't gele blik met zwarten
band, dan krijgt U echte FLIT.
19406

ADVERTENTIEN

Eenige en Algemeene Kennisgeving.

Verloofd:
DIDY BODDE
en
Ir. W. BUDDINGH
Serang
Weltevreden, 7 November 1930

Getrouwd:
J. STIBBE
en
W. H. SCHOT
Weltevreden, 7 November 1930.
19404

De Heer en Mevrouw:
J. HOFKER-Schulz
geven met dankbaarheid kennis
van de geboorte van hunnen zoon.
CORNELIS FREDERIK JEAN
Buitenzorg, 6 November 1930
Roode Kruis
19416

Op den 6den November 1930
overleed zacht en kalm, voor-
zien van de Heilige Sacramenten
der Stervenden, onze innig geliefde
Moeder en Grootmoeder
Mevr. de Wed. **L. MONTERIE**,
geb. Van Aerterijk,
in den ouderdom van 63 jaar.
Diep betreurd door haar kinderen
en kleinkinderen.
19441

J. SCHELTENS
HOEK POSTWEG N. 1. WELT.
JAARLIJNISCHE NOVEMBER-OPRUIMING
van 27 Oct. t/m. 8 Nov.
Prima Amerikaansche
Regenjassen . . . f 12.50
Fantasie-sokken
van f 1.75 voor. . . „ 1.—
Kingal-schoenen
van f 24.50 voor. . . „ 17.50
Jongens-ulsters f 9.— en „ 14.—
Woll. kinder-combi-
nations . . . „ 4.—
Heeren-sweaters. . . „ 6.50
Wollen trui-pakjes . . „ 8.—
Wollen dameskousen. „ 0.40
Eerste kwaliteit
hutkoffers. . . „ 32.50
enz., enz. 18654

AI MARMI ITALIANI.
Genua - Soerabaya - Weltevreden.
Krekot 11, Tel. 561 WL.
Electr. **MARMERWERKERIJ** en
BEELDHOUWERIJ.
Speciale Mausoleums, Beelden, Grafmo-
numenten, Grafkransen enz. van alle
materialen, ook uit Graniet.
Handel in alle soorten en kleuren ruw
en bewerkt Marmer, tegels, porcelainen,
steen enz. 18691

A. TER BRAAK,
Tandarts. Rijks-Univ.-Utrecht
Menteng 42, Tel. 1383 Welt.
Spreekuren: { v.m. v. 7.30-10 u.
 { n.m. „ 5 - 7 „
176a Di V. bl.1e.

Wordt lid van de:
Vaderlandsche Club
Secretaris Tel. Welt. 2440
en na 5 uur n.m. Welt 5023
18698

Fotografisch Atelier en Kunsthandel
F. van FELDE
Rijswijkstraat 12, t/o Harmonie
Telefoon Wl. 2712.
Artistique Foto's
Lijsten, Etsen, Plaatwerken,
Fransche Lampen, Italiaan-
sche Doozen, enz. 67aV lebl.
Zeer geschikt voor Cadeaux x

Lessen in het Modevak
Opleiding voor
Modiste, Costumière en Coupeuse
door Gediplomeerd **COUPEUSE**
Mevrouw H. N. W. WESTMAAS.
Gang Holle 34, Tel. 156 Welt.
19419

C
A
P
I
T
O
L

Offreert
De Opera Film
P
A
G
L
I
A
C
I

Spoedig:
DE EERSTE
RICHARD
TAUBER
FILM
in
NED. INDIË
„ICH,
GLAUB NIE
MEHR AN
EINE FRAU“
19432

Voor goede Soundreproductie: **Het Capitol**

Planten- en Dierentuin
ZATERDAG, den 8sten NOVEMBER 1930 des VOOR- en NA-AVONDS
mooie
BIOSCOOP-PROGRAMMA'S
des VOORAVONDS, aanvang half zeven, einde ongeveer kwart over
achten: de VIJF-deelige **METRO GOLDWYN MAYER**-film „**DE AVON-**
TURIER“ in de hoofdrollen de zes geliefde filmacteurs **TIM Mc. COY**
met zijn mooie partner **DOROTHY SEBASTIAN**. Deze film
wordt voorafgegaan door de TWEE-deelige **HAL ROACH** United Artist
film: „**DE BENDE HEEFT DE STUIPEN**.“
Des NA-AVONDS, aanvang HALF TIEN UUR, de ACHT-DEELIGE
METRO GOLDWYN MAYER film „**ANNA KARENINA**“
(LOVE) in de hoofdrollen de beroemde filmsterren: **GRETA GARBO**
en **JOHN GILBERT**. Vooraf een Metro Goldwyn Mayer News reel.
ENTRÉE: TUINLEDEN
op vertoon van NOVEMBERKAARTEN voor- en na-avond . . . VRIJ.
NIET-LEDEN: Vooravond f 1.20 (volwassenen) f 0.60 (kinderen)
NA-AVOND f 1.20 alles inclusief de Gem. Belasting
KOMENDE ATTRACTIES voor DECEMBER:
ZATERDAG 6 Dec. **SINT. NICOLAASFEEST**
ZATERDAG 13 Dec. **HET IJSBAL**
ZATERDAG 26 Dec. **KINDER KERSTFEEST.**
19437
NIEUWE LEDEN kunnen zich te allen tijde bij de Contrôle opgeven

KRAMAT
THEATER

Aanvang 7 uur en 9.45.
GEWONE PRIJZEN.

GLOBE - BIOSCOPE

Heden- en volgende avonden
Aanvang ten 7 en 9.45 ure.

JOHN Mc. CORMACK
Wereldberoemd tenor, in zijn fameuze song romance voor **FOX:**
SONG O' MY HEART

Niet minder dan 11 songs geeft Mc. CORMACK in deze zangproductie ten gehoor, welke
alle zoo volmaakt zuiver zijn weergegeven, dat men er op zweren zou den grooten
zanger persoonlijk voor zich op het tooneel te hebben en niet zou willen gelooven dat
zijn heerlijke stem uit een toestel komt. Men verzuime deze zeldzame kunstproductie
vooral niet en bedenke dat overal in Europa en Amerika men zeker 10-25 gulden of
meer zou moeten betalen om hem te hooren, terwijl U door de talkie precies hetzelfde
genieten kunt tegen de GEWONE BIOSCOPE-PRIJZEN!
19435

DECAPARK
TELEFOON 2406 WL

Heden- en volgende avonden:
Paramounts subliem dramatisch filmwerk
GEHEEL IN HET DUITSC
WIEGELIED
met
RUTH CHATTERTON
Vooraf: **SCHUBERT'S „STÄNDCHEN“**
Aanvang stipt 7 en 9.45 uur n.m.
DINSdag, 11 NOVEMBER Première
RICHARD TAUBER.
19439

?? WIE ??
Heeft er in dezen tijd geen behoefte aan een
GEZONDE LACH ?
Het beroemde
RIGOLETTO ENSEMBLE
zal U vanaf hedenavond in de gelegenheid stellen om eens hartelijk
uit te lachen van Uw dagelijksche beslommingen.
Maar. . . . waar krijgt U dan die gelegenheid ??
Natuurlijk in het
CINEMA PALACE, (KREKOT).
KINDEREN, goed onthouden !!
Zaterdag ... 4.15 n.m. Zondag ... 10 — v.m. en 4.15 n.m.
KINDERVOORSTELLINGEN
door het beroemde **RIGOLETTO-gezelschap.** Brengt allen een flinke
borstkas en gezonde buikspieren mee, want...
JE LACHT JE DOOD!! 19442
Prijzen f 0.30 op alle rangen. Geleiders f 0.60.

Offreert heden en volgende avonden:
DOUGLAS FAIRBANKS
en **MARY PICKFORD.**
in „**DE GETEMDE FEEKS**“
De United Artists Productie welke gisteren voor
Stampvolle zalen vertoond werd. 19438

50

OPGEPAST!!
„DARDANELLA - CABARETVOORSTELLING“
EEN BUITENGEWONE ATTRACTIE, TEVEN AFSCHIEDSVORSTELLING
CABARETNUMMERS
DARDANELLA - REVUE
NIEUWSTE „SONG HITS“
HEDEN: „DONNA RITA“

ZONDAGAVOND a.s.
50
SPECIALITY DANCERS
FRAAIE COSTUUMS
BALLET DANSEN
MORGEN: „DOCHTER v/BRABANT“

50

19428

Stadsnieuws.

BATAVIA, 7 NOVEMBER.

Sint Nicolaas!

In Aantocht!

In ons nummer van heden, Vierde Blad, pag. 3, verschijnt wederom de gebruikelijke speciale rubriek Sint Nicolaas-advertenties.

Wij raden onze lezers aan deze rubriek terdege door te snuffelen, daar zij een keur van adressen bevat voor het doen van St. Nicolaas-inkopen. Bovendien zal het velen, die nu reeds piekeren: „Wat zal ik hem (of haar) geven?“, op een idee kunnen brengen.

Chineesch Meisjes-internaat.

Wordt Opgericht.

Hier ter stede hebben verschill. de Chineesche dames uit den gegoeden stand een comité opgericht met het doel om voor de Chineesche meisjes een internaat te openen.

Voorzitster van het damescomité is mevrouw Tan Tjoen Lee.

De Chineesche ingezetenen voelen zeer veel voor het plan en hebben ook allen steun toegezegd.

Binnenkort denkt men het internaat reeds te openen.

Afgeschreven Valsch Geld.

In Vischveilingkas.

In de kas der gemeentelijke vischveiling vond de inspectie ongeveer f 131.75 aan valsch geld.

De administrateur heeft een deel van dit geld ingewisseld bij 's Lands kas, doch is met f 9.80 aan valsch geld blijven zitten.

Het college van B. en W. heeft nu voorgesteld dat bedrag af te schrijven.

Bioscoopgebouw Afgebrand.

Te Paal Merah.

Heden, in den vroegen ochtend, omstreeks 4 uur, werd de brandweer in Petodjo, Weltevreden, gewaarschuwd voor een in het bioscoopgebouw te Paal Merah, eenige kilometers buiten Batavia, uitgebroken brand.

Het zag er ernstig uit. De geweldige gloed was zelfs vanuit Weltevreden duidelijk zichtbaar.

Toen kort daarop de brandweer verscheen, stond het geheele gebouw, opgetrokken in hout en bilik, met plaatijzeren dakbedekking, geheel in vlam. Er viel van het brandende object niets meer te redden. Het vuur sloeg uit naar alle richtingen, met een vonkenregen, welke groot gevaar opleverde voor de omliggende percelen en een aangrenzende school.

Door een en ander behoorlijk nat te houden, wisten de spuitgasten verbreiding van het gevaar te voorkomen. Dit geschiedde met 3 stralen. Er was gelukkig een kali in de buurt, zoodat de brandspuit zonder stagnatie water kon blijven geven.

Na een vol uur ongeveer, was men met nablussen klaar, en tegen zessen weer terug in de kazerne.

Zooals gewoonlijk in zulke gevallen, zag het in de buurt weer zwart van de drommen nieuwsgierigen, uit de omliggende kampongs saamgestroomd.

De politie had de handen vol, om de mensen op een afstand te houden.

Naar de oorzaak van den brand wordt een onderzoek ingesteld.

Politie-Mutaties.

Wij vernemen dat de heer J. M. Scharphuis, gewezen technisch leider bij de Veldpolitie, die medio dezer per *Insulinde* in Indië wordt verwacht, terugkeerende van buitenlandse verlof, geplaatst zal worden op het Hoofdbureau van de Opiumrecherche in Batavia, terwijl de heer A. Korver, met dezelfde bootgelegenheid in Indië terugkeerende, technisch leider van de Veldpolitie wordt, met standplaats Pekalongan.

Vermakelijkheden.

Deca-park: Heden: Duitsch sprekende film *Wiegelied*.

Globe-Bioscope: *Song O'my Heart*.

Capitol-theater: De opera-film *Pagliacci*.

Kramat-theater: *De Getemde Feeks*.

Cinema Palace (Krekot): *Trouwen is geen grapje*.

Dardanella Opera, Thalia-Theater: Heden: *Dona Rita*. Morgen: *De Dochter van Brabant*.

Planten- en Dierentuin: Zaterdag vooravond: *De Avonturier*. Na-avond: *Anna Karenina*.

Schilderijen-museum: Landvoogdelijk Paleis Rijswijk. Elke maand, op den 1sten en 3den Woensdag van 9-12 v.m.

Toegang kosteloos.

Liefdadigheidsvoorstelling.

Voor Kindervacantie

kolonie.

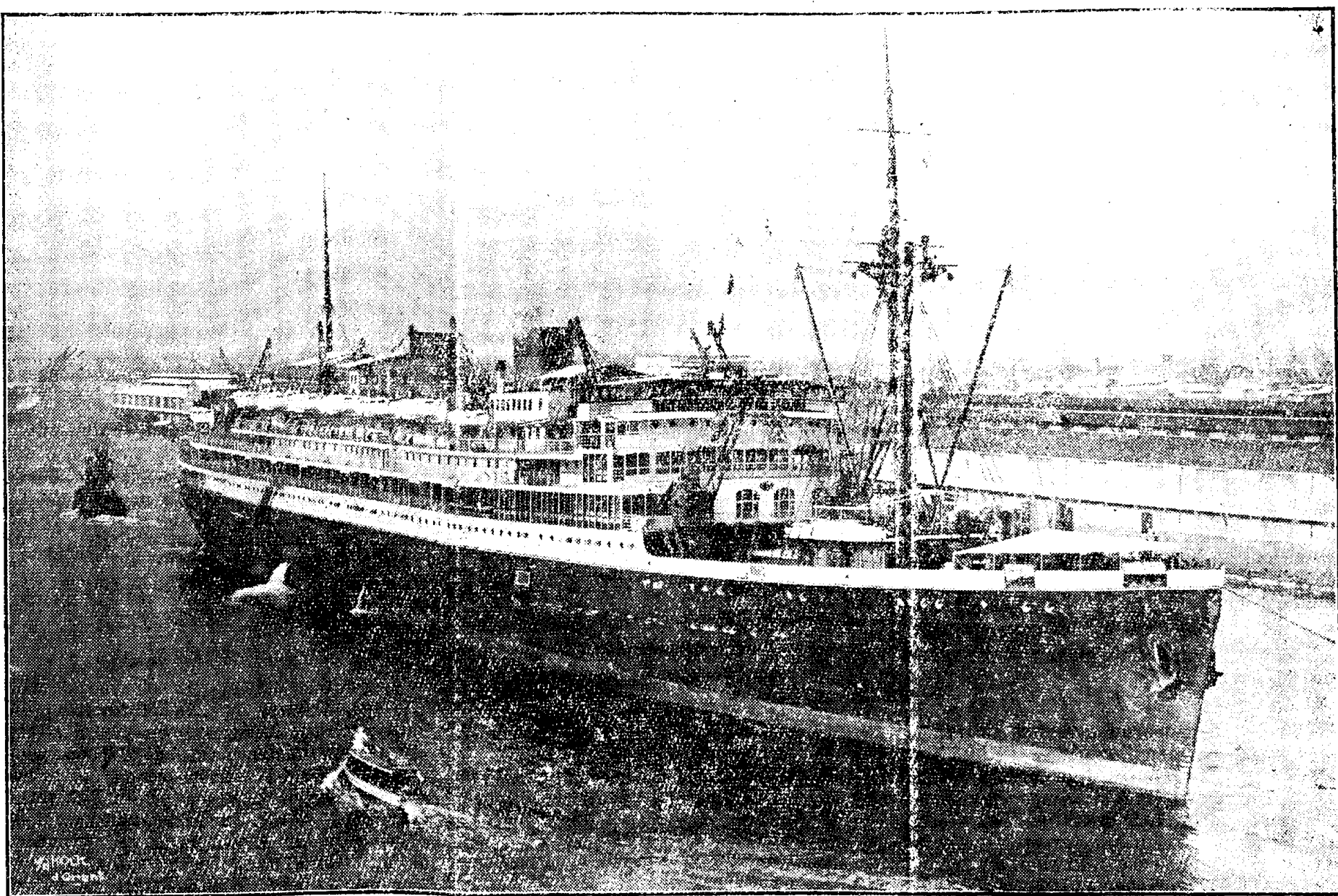
We herinneren nog eens aan de voorstelling van morgenavond, met haar zeer gevarieerd programma.

Het eerste gedeelte: zang, gymnastiek, toneel, duurt van 9-11 uur.

Het einde van het tweede gedeelte — het bal — zal nader worden bekend gemaakt.

Het belooft iets geweldigs te worden!

De Marnix van St. Aldegonde te Tandjong Priok.

De „Marnix van St. Aldegonde“, het fraaiste Nederlandsche mailschip dat ooit te Priok binnen sloomde.

De Nieuwste Aanwinst.

Vanmorgen om over halfacht gleed het trotsche Hollandsche zeekasteel, de *Marnix van St. Aldegonde* tusschen de pieren de haven binnen en om precies acht uur lag het geweldige gevaarte aan de kade gemeerd.

Zij, die van het binnenkomen getuige waren, hadden alle gelegenheid de fraaie lijnen van het mailschip te bewonderen, dat met zijn twee korte pijpen een imposanten, snellen indruk maakt. En imposant is deze nieuwste aanwinst van de Mij. Nederland, zoowel uitwendig als inwendig, naar wij konden constataren.

De Persvertegenwoordigers waren nl. uitgenoodigd om het schip te komen bezichtigen en een twaalfstal journalisten maakte gaarne van de vriendelijke invitatie van den vertegenwoordiger van de Mij. „Nederland“ gebruik.

Tegen halfnegen werden de gasten aan een copieus ontbijt uitgenoodigd, waaraan o.m. deelnamen de heeren F. de Boer, Jhr. C. P. J. Quarles van Ufford, A. P. F. Keller en natuurlijk de kapitein van het schip, de heer J. B. van Meeuwen, die met trots vertelde, dat de *Marnix* op de maidenreis de gestelde verwachtingen ver overtroffen had. Een prachtig, snelloopend schip, vertelde hij ons, waar men voor zijn genoegen op dient.

De passagiers zijn opgetogen over de plezierreis die zij meemaakten! Wij hebben het gaarne geloofd, want de rondgang die daarna plaats had en een kleine twee uur in beslag nam, bood gelegenheid te over de nieuwe mailboot tot in de verste uithoeken te bewonderen.

Men verwachtte van ons geen uitvoerige technische beschrijving, want die zou kolommen in beslag nemen: een onzer Hollandsche medewerkers heeft trouwens reeds vele bijzonderheden medegedeeld. Een half jaar geleden waren wij te gast op de *Johan van Oldenbarnevelt* en toen meenden wij, dat de Nederlandsche scheepsbouw het hoogtepunt van volmaaktheid bereikt had. En ziet, de *Marnix* vertoont weer nieuwe verbeteringen, die aantoonen dat kosten noch moeiten gespaard worden om de nieuwste vindingen van toepassing te maken.

Eén indruk overheerscht op de *Marnix*: eenvoud en voornaamheid.

Er schijnt een reactie te komen op de overdadige luxe van de laatste schepen, en de kunstenaars, die de inrichting en aankleding verzorgden, hebben een geheel weten te scheppen van onopgesmukte schoonheid, die een stijlvol, deftig cachet draagt.

De *Marnix* ademt den geest van de oude patriciërswohnungen, waar smaak en voornaamheid nooit ontfaarden in een teveel aan praal en pronk.

De eetzaal, salons, muziekkamers, dames-salons zijn mooi en rustig, de hutten ruim, comfortabel en goed geventileerd, de dekken, speelplaatsen en kinderverblijven praktisch en Hollandsch-gezellig.

Wij bezichtigden de derde klasse-verblijven en verbaasden ons over de keurige inrichting. Daarna kwam de tweede klas, smaakvol als de eerste klasse van schepen die nauwelijks vijf jaar oud zijn, met hutten die zich

in niets onderscheiden van de eerste klasse. Ook de tweede klas heeft aparte sportdekken en een kinder-speelplaats.

Over de eerste klas behoeven wij niet veel te zeggen, die is nog beter verzorgd dan op de laatste schepen en wij gelooven niet, dat er thans nog verbetering mogelijk zou zijn. Een groot aantal cabines heeft eigen gemakken en meer en meer schijnt het reizende publiek die te prefereren. Elke hut heeft een eigen schrijftafeltje en flinke hangen legkasten, terwijl over het geheele schip het nieuwste systeem van ventilatie is toegepast.

De dekken zijn lang en hoog en elk onnodig obstakel is verwijderd.

Het sportdek is een attractie op zichzelf terwijl het groote zwembassin het succesnummer van het schip is, daar het den geheelen dag door voor alle passagiers — om beurten! — open is.

De gemengde baden vallen zeer in den smaak, vernamen wij....

Om gedurende de heele reis het zwemmen mogelijk te maken, kan het water op elke gewenschte temperatuur gebracht worden en in de kamertjes vindt men electrische kacheltjes.

Daarna werd de brug bezocht, die 22 meter boven den waterspiegel ligt. Een der bezoekers drukte op een alarm-knopje en direct was te constataren, dat de waterdichte schotten gesloten werden. Zelfs aan den wal gemeerd, bleek de discipline aan boord prompt te werken. Een compliment waard! De gezagvoerder liet nog zien, hoe binnen de vijf minuten een sloep gestreken kon worden.

Na den rondgang, waar wij slechts een korten indruk van weergeven, verzamelden de gasten zich in den rooksalon, waar hartelijke toespraken gewisseld werden en de eerewijn rondging.

Alle aanwezigen waren opgetogen over het mooie, snelloopende, comfortabele zeekasteel, dat niet slechts een aanwinst beteekent voor de Mij Nederland, doch dat een sieraad is voor de geheele Nederlandsche koopvaardijvloot. Ieder rechtgeaard Hollander voelt zijn hart van trots kloppen, bij het zien van dit mooie schip.

En wie er meê reizen kan, is dubbel te benijden!

Want al het denkbare, tot goed-gesorteerde winkels toe, vindt men daar aan boord.

Moge de *Marnix* nog vele voorspoedige reizen maken tot heil van de Mij Nederland en in het belang van Nederland en koloniën.

Voor het „Van Rees-fonds“.

Concert in Gebouw K. S. B.

Men meldt ons, dat op den 10den Nov. a.s. in het gebouw van den Katholieken Socialen Bond, aan het Waterlooplein-Noord 12 alhier, een opera-concert zal worden gegeven door mevr. Van Nooyen-Alting Siberg (sopraan) en de heeren E. van Dinter, Fr. van Dinter en W. Adeboi.

De opbrengst komt ten bate van het „Van Rees-fonds“.

(Zie onderaan volgende kolom.)

DE MARNIX VAN ST. ALDEGONDE

Aan boord van het zoojuist gearriveerde m.s. *Marnix van St. Aldegonde* krijgt men werkelijk op allerlei gebied het beste wat er bestaat. Daarom voert de *Marnix van St. Aldegonde* een flinken voorraad

19420

Apollinaris

(met den rooden driehoek) en

“Presta”

MINERAALWATER

mee.

De toegangskaarten zijn ad. f 1.20 verkrijgbaar bij de Firma Knies (Noordwijk), Ultraphonehuis (Rijswijkstraat), bij de Java Foto centrale (Noordwijk) en Zaterdag-middag in het gebouw van den K. S. B.

Middenstands-Vereeniging.

Ledenvergadering.

Op de gewone Ledenvergadering van de Middenstands Vereeniging Batavia, welke gister-avond gehouden werd in het Receptie Paviljoen van Hotel des Indes, alhier, waren, het bestuur inbegrepen, vijftien leden aanwezig.

Contact met Nederland.

Na opening en voorlezing van een eerbiedwaardige hoeveelheid notulen was het woord aan den heer W.C. van Meurs, die zoo juist uit Nederland terugkeerde en daar het Middenstands Congres als rapporteur van de Middenstands Vereeniging Batavia bijwoonde te Groningen, benevens enkele vergaderingen van den Koninklijken Nederlandschen Middenstandsbond.

Spreeker ontwikkelde het denkbeeld dat de Indische Middenstands Federatie contact zou zoeken met den Kon. Nederlandschen Middenstandsbond, waarbij de Federatie lid zal worden van den Bond, met een federatie-contributie voor Nederland en aldaar een correspondent te plaatsen en salarieren, die den Indischen Middenstand van nieuws uit Holland zal voorzien.

Spreeker is hierover zoo optimistisch dat hij slechts wil wijzen op de belangrijke voordeelen, de bezwaren, welke hij overigens van weinig belang acht, in het midden latende.

Na eenig debat besluit men eenstemmig:

1°. Nauwer contact te maken met Nederland.

2°. dit te doen in Federatief verband.

Het debat liep daarna over het al of niet lid worden van den Bond in Nederland. De heer Van Huut en eenige andere leden waren tegen het lidmaatschap, daar hierdoor, mede door het opbrengen van een contributie, voor de Indische groep een zekere mate van ondergeschiktheid ontstaat tegenover den Bond in Nederland, hetgeen toch niet de bedoeling kan zijn, daar het duidelijk is dat Indië een groep op zichzelf is en beter op de hoogte is met zijn eigen belangen dan Nederland, waar men veelal weinig van Indië weet of begrijpt.

Anderen, waaronder de heer Wesselius, waren van meening dat Indië op middenstandsgebied nog veel kan leeren van Nederland.

De heer Van Meurs zag de zelfstandige positie van Indië in dezen wel en merkt op dat een vertegenwoordiger of correspondent in Nederland geen geld hoeft te kosten indien een der bondsleden zich daarvoor vrijwillig zou aanmelden. Overigens is de heer Van Meurs er heelemaal niet tegen als het een en ander over en weer wat financieele offers kost.

Het voorstel van den heer Van Huut om nauwer contact te zoeken zonder uitwisseling van contributie werd aangenomen.

Naamsverandering Weltevreden.

Hierna kwam ter sprake de verandering van den naam Weltevreden in Batavia Centrum. Men was algemeen van oordeel, dat een te snelle doorvoering van het voorstel van den P.T.T. dienst zeer groote en overwegende bezwaren heeft.

Besloten wordt, dat men een schrijven zal richten tot den P.T.T.-dienst en de Kamer van Koophandel met het voorstel om de naamsverandering eerst met ingang van 1 Januari 1932 door te voeren.

Afgevaardigde naar Bandoeng.

Als afgevaardigde naar de Federatievergadering, welke op 15 en 16 dezer te Bandoeng gehouden zal worden, werd gekozen de heer Van Huut.

Sluiting.

Bij de sluiting wees de voorzitter, de heer Van Baalen, er op, dat er meer samenwerking moet zijn bij de leden. Ernstig wordt aangedrongen op meer contact.

Op het betoog van den voorzitter werd slechts slapjes gereageerd, hetgeen hoogst waarschijnlijk te wijten was aan het late uur.

Een Brutale Dief

Legde een Voorraad Aan.

In aansluiting op het bericht over de arrestatie door den posthuiscommandant van Pendiaringan, Benedenstad, van een Chinees, Tjin Sin Lam, die op heeterdaad betrap werd, toen hij bezig was eenige meubels, die hij uit een voorgalerij gestolen had, in een taxi te laden, vernemen wij, dat de man, bij huiszoeking, in het bezit bevonden werd van heele partijen gestolen stoelen, in totaal 17 stuks. Het wordt waarschijnlijk geacht dat de voorraad veel groter is geweest. De man zal in den tijd, dat hij zijn bedrijf uitgeoefend heeft, wel het noodige van de hand hebben weten te doen. Een en ander wordt onderzocht.

Tjin Sin Lam is in volle bekentenis.

Lezing dr. Marquette.

Van avond.

Wij herinneren onzen lezers nog even aan de lezing welke Dr. Marquette zooals in de advertentie van gisteren vermeld, op heden avond te 7 uur in de loge aan den Vrijmet-selaarsweg zal houden.

Toegang vrij. Een ieder is welkom.

Sovjet-propaganda.

De Politie Grijpt in.

Doeken en Pamfletten.

Vannacht ontdekte de politie dat op twee plaatsen in de stad, namelijk nabij het gebouw van den Raad van Justitie te Batavia en in Kampong Kodja te Priok een weg naar de General Motors, een tweetal roode doeken over de straat waren gespannen.

Op de doeken stond geschreven: 7 November communist jadi 13 tahun dia poenja peseta.

Verder werden door de politie een viertal pamfletten gevonden waarop met potlood gekrabbeld was dat men een actie moest beginnen tegen het kapitalisme en de compagnie.

De doeken zijn waarschijnlijk om een uur of elf over de straat gespannen. Veel reclame is er dus niet van uit gegaan, aangezien de politie ze om 2 uur reeds had verwijderd. Verondersteld wordt dat de daders enkele Chineezers zijn, aangezien de typische fouten in het Maleisch gewoonlijk door Chineezers gemaakt worden.

De politie speurt thans naar de daders.

Hedenochtend heeft een onderhoud plaats gehad tusschen den Hoofdcommissaris van politie en den Regent, waarop het geval is besproken. Wij mogen er thans niets meer van zeggen.

De Moord voor het Dep. van Financiën

Alexander Philitonga voor den Rechter.

Hedenmorgen stond voor den Landraad te Molenvliet-West terecht de Batakker Philitonga, die zijn oom, een landgenoot van hem en bij wien hij inwoonde, n.l. Elias Simandjoentak, met een vlijmscherp mes van het leven heeft beroofd.

Er was vrij veel belangstelling.

Na voorlezing van het proces-verbaal door den hoofdjaksa, antwoordde bekl., dat hij de feiten als zoodanig erkende. Vervolgens gaf hij het ondervolgende relaas, welke in het kort hierop neerkwam.

Beide Batakkers woonden samen in een huis op Kwitang. Al geruimen tijd heerschte er een gespannen verhouding tusschen oom en neef. Op dien avond ontstond een hevige woordenwisseling over een geldkwestie. De oom meende, dat zijn neef Philitonga hem niet genoeg kostgeld betaalde, en tot laat in den nacht bleef men bekechten over het bedrag, een som van twintig gulden.

Den volgende morgen ging Philitonga, die in de Benedenstad op een sigaretten-fabriek werkte, al vroeg de deur uit en kocht voor 60 cent een piso blati. Hierna ging hij naar de benzine-pomp op het Waterlooplein en wachtte daar zijn oom op, die klerk was op het Departement van Financiën, afd. Generale Thesaurie.

Toen Djoentak tegen zeven uur op het Waterlooplein kwam om zich naar zijn kantoor te begeven, werd hij door Philitonga gevolgd. In den hoek tusschen het depot voor leermiddelen en het paviljoen van Concordia sprong Philitonga op zijn oom toe en stak hem de piso blati in den rug. Hierop trok de moordenaar het mes uit de wond en wierp het weg. De oom bukte zich, raapte het mes op en zei tegen Philitonga, dat ze samen naar de politie zouden gaan. Hierop zakte de getroffene ineen en stierf onmiddellijk daarop.

Verder verklaarde hij dat hij zich heeft willen wreken, omdat zijn tante hem had geslagen met haar... klompen.

Getuige Mevr. Simandjoentak, echtgenoot van het slachtoffer, zette uitvoerig uiteen, dat bekl. steeds ruzie zocht met haar of haar man.

Toen hij op dien dag zijn kostgeld nog niet wilde geven, heeft get. hem ernstig beknord. Hierover zou bekl. woedend zijn geworden. Hij heeft haar toen gedreigd. Aangezien zij vond, dat zulk een optreden ongepast was, heeft zij hem met de klomp op zijn schouders en hoofd geslagen.

Voordat de Landraad in de raadkamer ging, hield de verdediger een kort pleidooi. Hij vroeg clementie en voerde verschillende verzachtende omstandigheden aan.

Na de raadkamer deed de Raad uitspraak en veroordeelde Alexander Philitonga tot een gevangenisstraf van 15 jaren!

Bekl. hoorde zonder eenige emotie het zware vonnis aan, en zal van den gebruikelijken tijd gebruik maken om te piekeren of hij gratie zal vragen of niet.

Geboeid werd hij weggeleid.

Cabaret-avond Onderofficieren.

Zaterdagavond.

Door de nieuwe tooneelclub van onderofficieren te Weltevreden zal a.s. Zaterdag-avond 8 Nov. een cabaret-avond worden gegeven in de militaire sociëteit à cost.

Onder andere zal worden opgevoerd de één-acter „Kees Hollewee”.

Het nemen van donateurskaarten is voor deze uitvoering verplichtend gesteld.

Aanvang 9 u. Na afloop bal.

Bataviasche Instellingen.

V.

„Jenne”.

De Steppe op Goenoeng Sahari.

Er is iets romantisch in het wezen van een uitgestrekte vlakte. De groote steppen-zeeën in Rusland en de poesta's van Hongarije zijn bezongen door barden, die de geesten der volkshelden hoorden in de stem van den wind, als die door de grassen van deze vlakten strijkt.

De farms in Amerika zijn in vele romans de tooneelen, waarop zich de meest melodramatische evenementen afspelen.

De Hollandsche polders echter kennen geen andere romantiek dan die van de noestheid eens volks, van de stoere volhardendheid der boeren, die van die vlakten gemaakt hebben wat zij zijn.

Ook de steppe op Goenoeng Sahari kent nu geen andere romantiek meer dan die van de Hollandsche polders. Met die steppe bedoelen wij het honderd bouws groote terrein van Jenne, waarop zich de vee fokkerijen en de moestuinen bevinden, en de slagerij, de conserven-fabriek, de brood- en koekbakkerij, de stallen en garages voor het bedrijf, de blikfabriek, en wat al niet meer.

De cowboy-romantiek is daar voorbij.

Vroeger, toen het Australische vee nog wild was bij aankomst in Indië, zwaaid op die steppe een Australische cowboy zijn zweep over de onhandelbare runderen. Toen speelden er zich Wild-West tooneelen af, maar het pacifisme dat in onzen democratischen tijd verkondigd wordt, is niet zonder invloed gebleven op het Australische vee. Wanneer dat nu wordt aangevoerd, toont het niet meer zoo'n belligerenten geest. Het laat zich in de stallen zetten en van de stallen naar de slachtplaats vervoeren, zonder heldendaden van een cowboy.

De steppe op Goenoeng Sahari is thans gepacificeerd. Er is een Hollandsche landbouwer gekomen in de plaats van den Australischen matador. In de vlakten, waar vroeger de onhandelbare runderen hun nukken uitreiden, zijn nu moestuinen aangelegd met roode tomaten, malsche peultjes, kroppen sla van doorzichtig groen en andere groenten, die voor het bedrijf van Jenne gebruikt kunnen worden.

Daar bevindt zich de varkensfokkerij, waar de zeugen haar productiviteit demonstreeren. De varkensafdeeling is gedeeltelijk bestemd voor eigen slacht, gedeeltelijk voor de opkweek van fokvarkens, die verhandeld worden. Bij de varkensstallen liggen de runderstallen, waarin 400 dieren ondergebracht kunnen worden.

Runderen worden niet gefokt en zijn uitsluitend voor de slacht bestemd, behalve een paar stieren, die dienen om de vrachten hooi en gras van het veld en de schuren naar de stallen te brengen. Om het land zoo productief mogelijk te maken, wordt er op groote uitgestrektheden gras verbouwd, bestemd voor hooi. Machinaal, met tractor en maaimachine, wordt het gras gemaaid, gedroogd en in balen geperst. Ook het hooi is niet enkel voor eigen gebruik, maar wordt mede geëxporteerd.

Ver van de gewone veestallen liggen de quarantaine-stallen voor eventueel ziek vee, dat daardoor niet in contact kan komen met het gezonde vee.

En de varkens en runderen, de peultjes en worteltjes komen ten slotte terecht in het fabrieks complex, waar er bietstukken en varkenscoteletten, leverworst en groenten in blik van gemaakt wordt.

„Jenne” is de eerste en eenige slachterij in Indië, berekend op het slachten van Australisch vee. Hiervoor heeft men in de slagerij een speciale schietplaats doen bouwen. Het slachten geschiedt volgens de regels van de kunst, en in de koelkamers wachten de gehalveerde dieren op verdere bewerking.

Deze bewerking geschiedt 's nachts. Dan komen de Europeesche slagers die op marmereen snijtafels de groote brokken vleesch bewerken tot bieftukken en ossenhazens van ponden en halve ponden, tot soepvleezen en gehakt. Het voordeel van dit nachtwerk is, dat er op dien tijd geen vliegen zijn en de slagers geen last van de warmte hebben, hetgeen onhygiënische gevolgen zou hebben.

Tusschen 4 en half 5 komen de Inlandsche rondbrengers, die elk de te voren geordende bestellingen voor hun wijk meenemen.

Achter de „snijkamer” liggen de koelkamers die gevoed worden door groote moderne koelmachines. Naast de moderne machines staat een oudje, dat 15 jaar geleden in gebruik werd genomen. Uit pieteit laat men dit machine nog meelopen, daar het de ijzeren getuige is van den groei van het grootsche bedrijf.

De Conservenfabriek.

Het meest interessante onderdeel van het bedrijf van Jenne is de conservenfabriek. Hier zijn koks doende om diners te bereiden.

Er zijn leverworst- en suert-experts, soep-kunstenaars en artisten in légumes zus en zoo.

We salueerden voor de twee dubbelwandige kookketels voor snert, die elk 1000 liter kunnen verwerken. Het deed zoo militairistisch aan. Jenne kan per dag 1800 blikken snert produceeren en bij de opsomming van de andere mogelijkheden der conservenproductie zijn wij de tel kwijtgeraakt. Conserven-maken is een speciale kunst, daar elk gerecht zijn eigen stoomdruk in de conserveketels moet hebben. Leverworst zou bederven bij den stoomdruk welke soep noodig heeft en schildpadsoep zou geen schildpadsoep wezen als deze onder te hoogen druk geconserveerd werd.

De blikken worden in het bedrijf van „Jenne” zelf gemaakt. Hiervoor dient de blikfabriek, waarin de blikplaten machinaal geknipt worden, waar vorm gegeven wordt en bodems en deksels gemaakt worden. „Jenne” heeft op gebied van conserven-blikfabricage hier zoo'n reputatie, dat verscheidene andere firma's, zelfs concurrenten, bij „Jenne” hun producten laten inblikken!

..

Wij moeten het groote bedrijf van „Jenne” in een beperkte ruimte bespreken. Wij hadden vele uren noodig om, rondgeleid door den energieke Directeur, den heer L. C. Van Wely, alleen het terrein rond te wandelen en bij de meest interessante gedeelten van het bedrijf even te blijven staan. Op compleet kan deze beschrijving geen aanspraak maken.

Het is meer een algemeene indruk. Vraag ons niet, hoe in alle finesses het conserveren in zijn werk gaat. Wij zouden daarvoor conserveer-specialisten moeten wezen en dan nog zouden wij het niet vertellen... maar zelf op bescheiden schaal een conserven-fabriekje beginnen!

Wij hebben het geheele bedrijf „gezien”, doch niet kunnen bestudeeren. Ware dat mogelijk, we zouden er alzijdig uit tevoorschijn zijn gekomen. We zouden perfecte koek- en broodbakkers zijn, waardevolle vee-fokkers, bekwaame auto reparateurs, nooit-volprezen administrateurs, slagers van je welste, blik-experts zonder weerga. We zouden kippenvoer kunnen maken voor alle soorten kippen en de fijnste radijsjes en worteltjes kunnen telen op een vrij weerbarstigen grond. We zouden goede imkers en nog betere machinisten zijn, en margarinefabrikanten, vet en zeepproducenten.

Want al die bedrijven zijn in het eene bedrijf van Jenne op Goenoeng Sahari ondergebracht. Bestel-auto's worden daar gerepareerd, de paardjes voor de wagens die de bestellingen op korten afstand rondbrengen, worden verzorgd met de liefde van een Vlaamschen paardenknecht. Een leger administratieve krachten zorgt voor de boekhouding en elk der 3000 klanten van Jenne heeft zijn vakje in het administratief kaartstelsel.

Op de steppe aan Goenoeng Sahari staat een grootbedrijf met vele vertakkingen van uiteenlopenden aard.

Daarom kent die steppe nog romantiek, al is die niet van vele eeuwen.

Het is de romantiek van de Hollandsche polders met de romantiek van een modern grootbedrijf. En de romantiek van durf en energie!

Op het land achter het fabriekscomplex de natuur, binnen de gebouwen de moderne techniek.

En daarbuiten, op de tafels van 3000 gezinnen het goede, smakelijke resultaat!

J. S.

Op Heeterdaad.

In kampong Poelo, Kramat, werd door een zakkenroller een poging gedaan om ten nadeele van een Chinees, die een beurs, inhoudende 155 gulden in zijn zak had, zijn slag te slaan. De poging mislukte. De dief werd bij zijn nekvel gegrepen en aan de politie overgeleverd. De gearresteerde, Idoep, heet de kerel, bleek een berucht recidivist, die reeds meermalen wegens zakkenrollerij veroordeeld is geweest.

Uit de Provincie.

Onmenselijke Autobestuurder.

Ploertig.

Gisteren-middag tegen 5 uur, werd op den Buitenzorgschen weg, een Inlandsch kind van 5 jaar aangereden door een volgeladen vrachtauto en zwaar gewond. Het jeugdige slachtoffer werd in deerniswaardigen en vrij hopeloos toestand naar een ziekenhuis in Batavia overgebracht.

Hoe het ongeluk precies gebeurd is moet nog nader blijken. In ieder geval staat het vast dat de zware car, met tusschen de 50 en 60 K.M., vaart gereden heeft, dit volgens verklaring van den autoknecht.

Het ergste van de zaak is, dat de autobestuurder, na het vreeselijke ongeval, doorgereden is, zonder zich in het minst om het kind, dat roerloos op den weg lag, te bekommeren.

Gelukkig was het geval door eenige lieden in de buurt opgemerkt, en kon nog juist bijtijds de politie van Mr. Cornelis worden gewaarschuwd.

De vrachtauto werd ergens in Mr. Cornelis ingehaald, en de bestuurder gearresteerd.

Onze correspondent schrijft:

Eindelijk!

De verordening op het gebruik van en het verkeer op de wegen in de gemeente Cheribon is eindelijk afgekomen. Thans bestaat er kans, dat aan de verkeersstrubbelingen een eind komt. Reeds werden diverse chauffeurs en douanekoetsiers verbaliseerd wegens het vervoeren van goederen, niet zijnde passagiers-barang van 50 K.G. Ook het overbelasten met passagiers van taxi's en bussen kan nu worden tegengegaan.

Pasar Balong wordt nu door de politie aan de hand der verordening schoongeveegd.

Binnenlandse Toestanden.

Te Proepoek (Banjoemas) ontdekten wij het volgende eigenaardige geval:

Te Proepoek is een buffet van de S.S. gepacht door een Chinees. Een onderteekend tarief hangt er (geteekend door den chef-exploitant Westerlijnen te Bandoeng), dat b.v. bier f 1.10 per flesch kost. Bestelt men echter een flesch van dezen Godendrank, dan luidt het antwoord van den pachter: — Verbod van den mantri-politie B. B. om hier bier te verkopen, daar zulks tot sterkedrank gerekend wordt en er dus vergunningsrecht betaald moet worden.

Wie is baas in het buffet van de S.S. de dienstleiding of een mantri-politie?

De stationschef verklaarde, dat hij machteloos stond.

Te Soekaradja werden een zevental koeien geslacht. Elk beest kreeg een brandmerk, ten teken dat het voor de slacht geschikt was. Voor elk merk moest echter 12½ cent betaald worden.

Om een slachtbriefje te verkrijgen voor f 6, moest de djoeroetoelis eerst 40 cent ontvangen, anders weigerde Z. Ed. deze soerat af te geven, met het gevolg dat er niet geslacht kan worden.

Daar er op dien pasar veel geslacht wordt, verdient deze mijnheer buiten zijn salaris een aardig tractement. Wij constateerden, dat op een dag deze heer f 280 opstreek.

Niemand durft te reclameren, daar de slagers anders „genekt” worden!

Godsdienst en Onderwijs.

In Memoriam Prof. Eykman.

De Man van de Vitaminen.

Gisteren bracht ons, gelijk wij bereids meldden, een telegram het bericht van het verscheiden van een Nederlandschen Geleerde met een wereldreputatie.

Prof. Eykman's naam toch zal onafscheidelijk verbonden blijven aan de oplossing van het vraagstuk der beri-beri. Aan zijn ernstige onderzoekingen heeft de mensheid het te danken, dat de beri-beri thans geen duizenden slachtoffers meer eischt. Die ziekte kan men thans afdoende bestrijden, zonder eenige restrictie.

Zoals wij boven zeiden, heeft het onderzoek van Prof. Eykman geleid tot de ontdekking der veroorzakers van die in vroegere jaren zou gevreesde ziekte.

Toen hier in Indië de beri-beri geweldige slachtingen aanrichtte onder de bevolking, zond de Nederlandsche Regering in 1896 een Commissie uit, bestaande uit Prof. Pekelharing, hoogleraar te Utrecht en Dr. Winkler (later ook prof. aan de Universiteit van Utrecht).

In den beginne toch meende men dat de beri-beri veroorzaakt werd o.a. door „malaria” of slechte lucht, terwijl andere geleerden de stelling verkondigden, dat die ziekte gerangschikt kon worden onder de zoogenaamde infectieziekten, d.w.z. ziekten, die veroorzaakt worden door micro-organismen. Geen dezer theorieën echter kon ten slotte door de Internationale medische wereld worden aanvaard, omdat men die verwekkers niet kan aantoonen.

Vóór de komst van die „beri-beri-commissie” begon Dr. Eykman, toenmalig Directeur van het „Laboratorium voor Pathologische Anatomie en Bacteriologie” aan het Militaire Hospitaal, reeds met verschillende onderzoekingen op dat gebied. Hij had toen al enkele merkwaardige ontdekkingen gedaan, die naderhand bleken de eerste aanwijzingen te zijn in de gewenschte richting, en die hem dan ook weldra beroemd maakten.

Prof. Eykman had namelijk een paar

Wijlen Prof. Dr. C. Eykman.

„proefkippen”, welke hij voedde met afgewerkte rijst, afval van het militaire hoptaal. De daarmee gevoede kippen vertoonden verlammingen aan pooten en vleugels. Zij stierven alle, na een ernstige verlamming. Door toevallige omstandigheden (een nieuwe administrateur trad op) werden die kippen niet meer gevoed met die afgewerkte rijst, maar met gaba, en als bij toevalslag verdween die ziekte onder de kippen...

De bij die kippen aangetroffen ziekte bleek bij onderzoek te zijn de zgn. kippen beri-beri, en was dus waarschijnlijk een gevolg van het feit, dat aan het voedsel van die dieren „iets” werd onthouden, wat wel in de gaba voorkwam en welke stof dus noodzakelijk bleek voor de gezondheid.

Het duurde echter nog verscheidene jaren eer Prof. Eykman na een zeer nauwkeurig onderzoek en met veel geduld en scherpzinnigheid eindelijk kon ontdekken, dat het optreden van die beri-beri gezocht moet worden in de onstandigheid, dat in de afgewerkte rijst, die de kippen eerst kregen, geen zilvervlies aanwezig was.

Later werden zijn onderzoekingen gecontroleerd en uitgebreid door Dr. Grijns, die aantoonde dat in dit zilvervlies een stof aanwezig moest zijn, welke onmisbaar is voor de gezondheid.

Latere onderzoekingen hebben zijn stelling bewezen. Die geheimzinnige stof werd „vitamine” genoemd, zonder dat men evenwel er in slaagde die stof te ontdekken.

Eerst een tiental jaren geleden, kon een stadgenoot in de C.B.Z. de „anti-beri-beri-stof” ontdekken. Prof. Janssen heeft namelijk het geluk gehad die stof af te scheiden en te doen kristalliseeren. Daarmee was meteen de theorie van Prof. Eykman voldoende bewezen zoodat nu de medische wereld het standpunt heeft moeten verlaten, als zou de beri-beri een infectieziekte zijn.

Wijlen Prof. Eykman is ook directeur geweest van de voormalige „Dokter Djawa-school”. Na zijn vertrek uit deze landen is hij hier nooit meer teruggekeerd. Wel was hij correspondent der „Vereeniging tot bevordering der Nederlandsch-Indische Geneeskunde.”

Hij is tot aan zijn emeritaat toe hoogleraar te Utrecht geweest.

R. K. Priesters.

Officieel Erkend.

De Eerwaarde Heeren G. A. Vloet en M. L. H. Stultjens, beiden hulp-priester te Malang en Djember, zijn erkend in de hun opgedragen kerkelijke bediening.

Zendings-Congres Oost-Java.

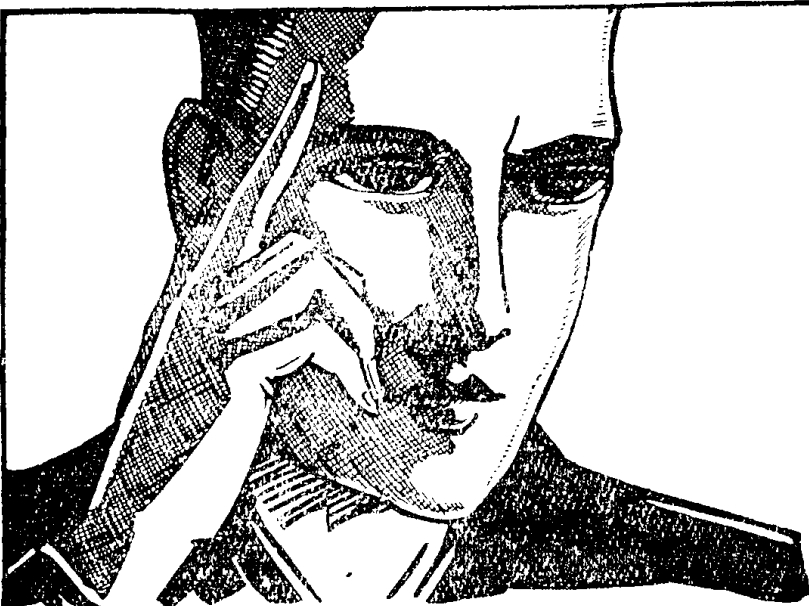
Afzonderlijk Kerkverband met eigen Synode.

Aneta meldt uit Malang, dat het Nederlandsch Zendingengenootschap van den 20sten tot den 27sten aldaar een Zendingscongres organiseert, voor zendingspredikanten en zendings-doctoren ten Oosten van Solo.

Het belangrijkste agendapunt is de bespreking inzake de organisatie van de Javaansche Christengemeenten in een afzonderlijk Kerkverband met eigen Synode.

De inleider zal zijn Dr. H. Kramer, predikant te Malang.

ADVERTENTIE

Heeft U wel eens bedacht

dat U geen zoute of andere bysmaak aan Uw splitje of glas mineraalwater behoeft te hebben, mits U maar steeds vraagt *Apollinaris* met den rooden driehoek, het natuurlijke mineraalwater zonder bysmaak.

Apollinaris met den rooden driehoek zonder bysmaak en altijd betrouwbaar.

1939

John Pryce & Co

Tel. Nos. Bat. 32 en 72 Wl. 395.

Heden Kijkavond en 19403

Morgen Vendutie

ten huize v. d. WelEdG. Heer J. W. HUIZINGA, Van Baalenweg 33. (Senen)

VENDUTIE

op Maandag, 10 Nov. 1930

KIJKAVOND:

Zondag, van 5—8 uur ten huize v. d. WelEdG. Heer

J. C. RIETVELD, Van Broomweg 12.

Specificatie volgt. 19427

TE KOOP:

Waterkracht IJsfabriek

op eigendomsgrond, vrij van hypotheek, voor uitbreiding vatbaar. Waterconcessie gaat over op nieuwe eigenaars. Mede te koop het daar tegenover gelegen Directeurshuis, eigendomsperceel.

Brieven No. 19418

Donderdag Nieuwtjes

Bezoek Marnix van St. Aldegonde

STAATSSPOORWEGEN.

Op Zondag 9 November loopen extra personen-treinen

1e. Van Station Meester-Cornelis vertrek 8.56 van. Aankomst Tandjong - Priok, Hangar S.M.N. 9.53 v.m.

2e. Van Tandjong-Priok, Hangar S.M.N. vertrek 12.22 n.m. Aankomst Meester-Cornelis 1.15 n.m.

De tweede extra trein volgt den loop van den gezamenlijken Woensdagschen boottrein.

Beide treinen stoppen op alle stations en stopplaatsen.

Ook Kelen Sirih.

ABONNEMENTEN zijn in deze treinen niet geldig. 19426

Inspecteur van VERVOER.

Nieuwe kleeren voor oude!

U kunt oude kleeren weer nieuw maken door Twink! Zijden, katoenen of wollen stoffen kunnen gemakkelijk thuis geverfd worden. Twink is verkrijgbaar in 24 verschillende, fraaie kleuren. Een eenvoudige gebruiksaanwijzing op elk pakje.

ALVER PRODUCTIONS LIMITED, PORT SUNLIGHT, ENGLAND 19411

TRANSPORT- & EXPEDITIEBEDRIJF „JANS”

EXPEDITEURS — FRAKTEURS — EXPERTS VOOR ALLE SCHADEGEBELINGEN.

Telegram-Adres „JANS” Codes A.B.C. 5th & Bentley's

Telefoon No. 2523 Priokweg No. 114

WELTEVREDEN = TANDJONG PRIOK 2011

RICHARD TAUBER

ZINGT
DINSDAG
11
NOVEMBER
IN:

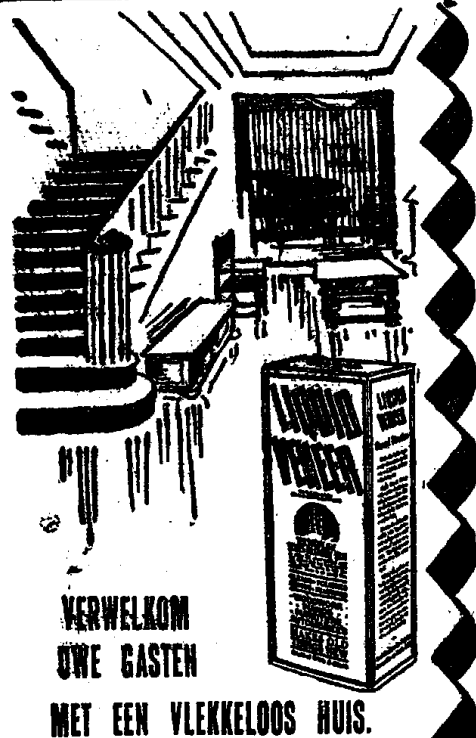
DECA-PARK

19440

CAPITOL RESTAURANT
Menu
voor heden, Vrijdag 7 Nov.
Gebakken Schol met
Salade Assortie en
Sauce Ravigotte f 2.50
19434

WEESKAMERVENDUTIE
te houden op
Maandag 10 dezer
op **Rijswijk 20** van
MEUBILAIRE GOEDEREN
behoorende tot faill. boedel N. V.
Meubelfabriek „ONS HUIS” zooals:
Djati zitjes (w. o. bekleede) schrijf-
bureaux, kasten, tafels, stoelen,
onafgewerkt meubilair, gordijn-
stoffen, karpetten enz., enz.
Verder zullen worden verkocht;
twee schrijfmachines, telmachine,
archiefkasten, kasten, tafels, stoe-
len, ledikanten, vrachtauto merk
Ford, een aanhangwagen, een kro-
kodillenhuid, een partij behangsel-
papier enz., enz.
K I J K D A G:
Zpndag 9 dezer van 9 — 12 v.m.
19429 DE WEESKAMER.

BIJAKTEN - EXAMENS
De eerstvolgende examens voor
de lagere akten in Fransch,
Engelsch, Hoogduitsch, wiskunde,
handteekenen, landbouwkunde, na-
tuurkennis en handelskennis zullen
op nader aan te wijzen plaatsen
worden gehouden in de maanden
April, Mei en Juni 1931.
Aanmelding vóór 1 Februari 1931
rechtstreeks bij den Directeur van
Onderwijs en Eeredienst, bij ge-
zegeld schrijven waarin te ver-
melden het adres van den can-
didaat en welke akte of akten
worden verlangd, onder gelijktijdige
toezending per postwissel van het
verschuldigd examen ad F 5.—
en onder overlegging van:
a. een bewijs van goed zedelijk
gedrag, afgegeven door het
betrokken Hoofd van plaat-
selijk bestuur; 19438
b. een gezegelde en behoorlijk
gelegaliseerde geboorteakte, of
bij gebreke daarvan een ge-
zegelde akte van bekendheid,
afgegeven door het Hoofd van
plaatselijk bestuur en
c. (alleen voor het examen in
natuurkennis) de hoofdakke.
Aanmeldingen op of na 1 Fe-
bruari 1931, dan wel zonder vol-
doening van examengeld, worden
niet in behandeling genomen.

VERWELKOM
UWE GASTEN
MET EEN VLEKKeloos HUIS.

rasten bemerken critisch elk de-
tail in eene huishouding. De suc-
cesvolle gastvrouw gebruikt dage-
lijks Liquid Veneer om vloeren,
houtwerk en meubelen vlekkeloos
sehoon te houden, mooi en glan-
zend. Het stoft, reinigt, geeft glans
in een enkele korte beweging.
Het laat niet, (als gewone boen-
middelen) een olieachtige, kleve-
rige afzetting na, die stof en
pluistjes vasthoudt. Het vereen-
voudigt het huiswerk, spaart op
Uw bedienden uit, bespaart tijd
en geld. Kan door iedereen ge-
bruikt worden.
Vraagt Uw langganan nog heden
om Liquid Veneer.

LIQUID
VENEER

stoft — reinigt — geeft glans.
Laat geen vettig oppervlak na.

Importeurs: FIRMA LAUW TJIN
Weltevreden — Soerabaja.
19389

DEZEN DAG 1930 - NOVEMBER 1930
MOET U RESERVEEREN VOOR
DE PREMIERE
VAN:
DE VEGHAR ROEM
(DAS LOEKENDE ZIEL)
MET
RICHARD TAUBER
IN HET DUTSCH.
NATUURLIJK
IN:
DECAPOORT
19381

Zondag	Maandag	Dinsdag	Woensdag	Donderdag	Vrijdag	Zaterdag
26	27	28	29	30	31	1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	1	2	3	4	5	6

MAANDAG 10 DEZER VAN RIJSWIJK 20

Witte drill Costuums
vanaf f 14.25
Palmbeach Costuums,
60 verschillende soorten
vanaf f 45.--
Europeesche Costuums
vanaf f 65.--

Deze Europeesche Costuums leveren wij met
garantie door het bekende Heeren Kleeding
Magazijn POLAK VAN DEVENTER, Amster-
dam, den Haag, Rotterdam, waar event.
veranderingen gratis worden uitgevoerd.

ONDERLINGE HULP

N.V. Stoomvaart Maatschappij
„NEDERLAND”.
Ontvangers van goederen wordt
hierdoor beleefd kennis gegeven,
lat het

m.s. „Marnix v. St. Aldegonde”,
Gezagv. J. B. VAN MEEUWEN,
heden van Amsterdam, Southampton
en Genua te Tandjong Priok is
aangekomen en direct met de lossing
is begonnen.
Laatste Claimdag 7 dagen na den
laatsten losdag. 19430
Tandjong Priok, 7 Nov. 1930.
N.V. STOOMVAART MAAT-
SCHAPPIJ „NEDERLAND”.
Tel. No. 181 t/m 185 Tg. Priok.

1925
1 bungalow te huur
Doorlopend bezet.
1926
2 bungalows te huur
Doorlopend bezet.
1927
4 bungalows te huur
Doorlopend bezet.
1928
6 bungalows te huur
Doorlopend bezet.
1929
9 bungalows te huur
Doorlopend bezet.
1930
12 bungalows te huur
DOORLOPEND PLAATS TE KORT. 19414
NIET WIJ
doch onze gasten deden dit
Ondern. Tijtere Tel. 5 Pen-
galangan Verhuur van Gem.
Bungalows met voll pens.
en dito bediening.
Prijzen vanaf f 3.75 p p. en p.d.

Donderdag Nieuwtjes!

„Bien faire et laisser dire”
la robe de NADIA
est un ornement qui ne manque
jamais d'ajouter un attrait de plus
au charme de la plus jolie femme.
L'Atelier des Elegantes
Tunah-Abang Heuvel 91
Telefoon Weltevreden 820
188a MWVY

Gevraagd
voor direct gebruik:
een **handbetonmengmolen 0,1M³ of grooter** en
een **betonmengmolen met motoraandrijving**
Onder opgave van ouderdom, capaciteit, prijsopgave, enz.,
Brieven te richten aan het:
Architecten Bureau H. N. RADE, kantoor **Probolinggoweg No. 4.**
18658 (verlengde Pegangsaan-weg).

MAISON G. W. VERSTEEG
Noordwijk 28
Telefoon 151 Telefoon 809
HOFLEVERANCIERS
Onze St. Nicolaas Etalages zijn gereed
en bevatten een rijke sortering van:
Chocolade, Suiker & Marsepainfiguren, Borstplaat in diverse smaken.
RUIME KEUZE: Bonbonnières, in verschillende prijzen.
Bonbons, Tabletten en reepen Chocolade van fijne kwaliteit.
Ons bekend fijn gekruid **St. Nicolaasgebak** p. 1/2 K.G. f 1.50
In mooie luxe blikken van 1/2 K.G. f 1.75 van 1 K.G. f 3.50
Heerlijke gevulde **Boterletters** per stuk f 1.50
Letterbanket, Gevuld Speculaas. 18627
Societeiten en scholen genieten het bekende Rabat.
Verzending onder rembours door geheel Indië. Verzoeken bestelling tijdig op te geven.

W. PH. VAN LAAR
Importeur:
Harley - Davidson Motorrijwielen
VERHUISD van KREKOT 34
naar
RIJSWIJK 2.
Hiermede hebben wij de eer U mede te deelen,
dat morgen, Zaterdag 8 November,
des avonds om 6 uur, onze nieuwe showroom ge-
opend wordt.
Beleefd noodigen wij U tot een bezoek uit.
Hoogachtend,
W. Ph. VAN LAAR.
19448

Buitenlandsche Telegrammen en Beschouwingen

HET BRITSCH RYK.

Het Mandaat voor Palestina.

De Arabieren.

JERUZALEM, 6 Nov. (Aneta-Radio): Het Arabische Bestuur besprak de nieuwe politiek van Engeland ten aanzien van Palestina.

De vergadering werd verdaagd, zonder dat er een besluit was genomen.

De Fransche Oorlogs-obligaties.

Onbevredigend Antwoord.

LONDEN, 6 Nov. (Aneta-Radio): In antwoord op de vragen betreffende de vertoogen, welke de Britsche Regeering tot de Fransche houders van Fransche oorlogs-obligaties 1915, verklaarde de financieele secretaris van de Schatkist in het Lagerhuis, dat tot zijn spijt het antwoord der Fransche Regeering onbevredigend was en inhield, dat zij niet in staat was, een billijke compensatie aan de Britsche houders te geven.

De zaak is nu bij het Ministerie van Financiën in overweging.

De Troebelen in Britsch Indië.

Complot tegen de Politie.

DELHI, 6 Nov. (Aneta-Radio): Een persoon heeft aan de politie documenten overgelegd, waaruit het bestaan bleek van een complot, om politie-mannen te vermoorden.

Nog een Complot.

DELHI, 6 Nov. (Aneta-Radio): De politie heeft in een kelder wapens, ammunitie en bommen gevonden en ook een plan, dat op geheime voorbereidselen, om de Regeeringsgebouwen in de lucht te laten vliegen, wees.

Engeland en Egypte.

LONDEN, 4 Nov. (Spec. Dienst): In antwoord op in het Parlement gestelde vragen, deelde de Minister voor Buitenlandsche Zaken, Arthur Henderson, mede, dat de positie van de Britsche Regeering jegens Egypte volkomen gelijk is gebleven aan de in de vorige zitting gegeven uiteenzetting.

Wanneer een Egyptische Regeering, die een meerderheid heeft in een door vrije verkiezingen gekozen Parlement, het verlangen te kennen mocht geven, om de, in de vorige lente afgebroken onderhandelingen te hervatten, dan zal zij de Britsche Regeering bereid vinden dit te doen, op basis van de verdrags-voorstellen.

De Minister karakteriseerde de jongste gebeurtenissen in Egypte als een kwestie van zuiver binnenlandschen aard, waarbij de Britsche belangen niet zoodanig betrokken waren, dat de verplichtingen van de Britsche Regeering, conform de verklaring van 1922, hierdoor ter sprake kwamen.

De Financiën van Australië

De Minister Afgetreden.

CANBERRA, 6 Nov. (Aneta-Reuter): Lyons, de wvd. Minister van Financiën, is afgetreden, nadat in een vergadering van de Labour-partij een resolutie aangenomen was, welke de houders van obligaties in de leening van 27 miljoen pond sterling, die in December vervallen, bij de wet wil dwingen, om hun obligaties nog een jaar te houden.

De rente zou als gewoonlijk betaald worden en behoeftige houders zouden in staat gesteld worden, om een kleine hoeveelheid van hun obligaties te verzilveren.

FRANKRIJK.

Het Faillissement van de Bank Adam.

Verdere Gevolgen.

PARIS, 6 Nov. (Aneta-Reuter): De Premier Tardieu doet persoonlijk stappen, om het nadeel zoo klein mogelijk te maken, dat veroorzaakt is door het sluiten van de Bank Adam, een van de oudste bank-instellingen, die ruim honderd branches in Noord-Frankrijk bezat.

Het faillissement wordt vooral gevoeld in Boulogne, welker bevolking haar spaarpenningen bij de Bank Adam bewaard had. Honderd visscherspinken liggen stil, omdat de eigenaren de équipages niet kunnen betalen.

Er worden schikkingen getroffen, om de activa te liquideeren, die groot genoeg moeten zijn, om de verplichtingen na te komen.

Intusschen is een direct gevolg van het faillissement, dat de Banque Lacour et Chasseraud van Angoulême tijdelijk hare operaties heeft gestaakt en de belangrijke provinciale bank Credit du Rhône hare deuren heeft gesloten, hoewel zij, naar vernomen wordt, steun heeft bekomen, zoo dat zij morgen weer open kan.

In den namiddag kwam er weer een schokkend bericht, nl. dat de Bank Ousric, die in nauwe relatie stond met de Bank Adam en de Credit du Rhône en een kapitaal heeft van 100 miljoen francs, hare betalingen heeft gestaakt.

Vuistgevecht in de Kamer.

Een Journalist Afgeranseld.

PARIS, 6 Nov. (Aneta-Radio): In de couloirs van de Kamer heeft heden een merkwaardig vuistgevecht plaatsgehad.

Sociaal-democratische Kamerleden hebben Camille Aymard, den hoofdredacteur van het Nationalistische dagblad *Liberté*, afgeranseld, omdat hij onlangs een artikel heeft geschreven, waarin hij aanzette tot moord op Léon Blum, een leider van de Fransche Socialisten.

Aymard ontsnapte door een raam, welks verbrijzelde ruiten twee van de Kamerleden verwonden.

DUITSCHLAND.

De Herstel-betalingen.

De Reis van Dr. Schacht.

NEW-YORK, 6 Nov. (Aneta-Reuter): In verband met het onlangs door Dr. Schacht, gewezen President van de Rijksbank, aan Amerika gebracht bezoek en diens verklaring, dat Duitschland de Herstel-betalingen moest staken, tenzij andere landen het bij de uitbreiding van zijn buitenlandschen handel hielpen, wordt er veel belang gesteld in het vertrek naar Europa, op heden, van Harrison, President van de Federal Reserve Bank of New-York om met de hoofden van de Bank of England, de Banque de France en de Reichsbank te confereeren.

Na afloop van de bezoeken van Dr. Schacht aan President Hoover en de Ministers van Financiën en Buitenlandsche Zaken, Mellon en Stimson, wilde het gerucht, dat de besprekingen hadden geloopt over de mogelijkheid, dat Duitschland een moratorium voor de Herstel-betalingen zou afkondigen, maar liet gerucht werd van officieele zijde tegengesproken.

Dr. Schacht.

Loonsverlaging.

Uitspraak.

BERLIN, 6 Nov. (Aneta-Radio): De scheidsrechter heeft in het Silezische mijn-district een loons-verlaging met 4 pCt toegestaan.

De directies hadden 10 pCt geëischt, terwijl de arbeiders de loonen ongewijzigd wenschten te zien.

ITALIË.

De Verhouding tot Frankrijk.

De Vloot-pariteit.

ROME, 6 Nov. (Aneta-Radio): De *Giorale d'Italia* verzekert, dat Italië onwrikbaar vasthoudt aan het beginsel van de vloot-pariteit met Frankrijk.

Oostenrijk.

De Gespannen Verhoudingen.

Heeft het Fascisme Kans?

WEENEN, 6 Nov. (Aneta-Radio): Behalve in Brück, waar de artillerie, teneinde de Sociaal-democratische bevolking ontzag in te boezemen, stellingen ingenomen heeft, die de stad domineeren, heerscht er in Oostenrijk rust, na de opwindende incidenten van de laatste dagen, die een gevolg waren van de huiszoekingen naar wapens.

De Sociaal-democratische leiders wijzen er op, dat de meerderheid der wapens gevonden is in Tirol, waar geen wettelijk verbod voor het bezit van wapens bestaat, en dat het wapens zijn, welke de leger-autoriteiten zelf aan de republikeinsche vereenigingen voor de nationale defensie verstrekt hebben. Wat gebeurde in den tijd, toen Tirol door

de dreigementen van Italië verontrust werd.

De gewezen Duitse Rijkskanselier Herman Müller sprak te Weenen een groote betooging van 45.000 Sociaal-democraten toe. Hij vertrouwde er ten volle op, dat de golven van het Fascisme, die Italië, Hongarije en Zuid-Slavië overweldigd hadden, op de muren van Weenen zouden breken.

SKANDINAVIË.

De Nobel-prijzen.

Voor Letterkunde.

BERLIN, 4 Nov. (Spec. Dienst): De Pers begroet met vreugde de toekenning van den Nobelprijs voor literatuur aan Sinclair Lewis, wiens boeken groote populariteit in Duitschland genieten. Lewis heeft meer malen als gast langen tijd in Duitschland vertoefd.

Het is thans de dertigste maal dat deze prijs is toegekend.

Onder de prijswinnaars bevinden zich tot dusver 5 Duitschers, 5 Franschen, 2 Engelschen, 3 Noren, 1 Ier, 2 Zweden, 2 Denen, 2 Italianen, 2 Spanjaarden, 2 Polen, 1 Zwitser, 1 Belg en 1 Britsch-Indiër.

AMERIKA.

De Algemeene Verkiezingen.

De Kansen der Democraten.

NEW-YORK, 6 Nov. (Aneta-Reuter): Het is thans waarschijnlijk, dat de Democraten zoowel in den Senaat als in de Kamer de overhand zullen verkrijgen.

De laatste getallen voor den Senaat zijn: Democraten en Republikeinen elk 47 zetels, terwijl de Boeren-Arbeiders partij 1 zetel verwierf. Twintig uitslagen zijn nog niet bekend.

NEW-YORK, 6 Nov. (Aneta-Reuter): Nicholas Longworth, de tot de Republikeinsche partij behorende voorzitter van de Kamer, en W. C. Hawley (Oregon), de voorzitter van de commissie, die de jongste tariefwet heeft opgesteld, hebben beiden hun zetels behouden.

De Federale Minister van Arbeid, J. J. Davies, is door Pennsylvanië in den Senaat gekozen met de reusachtige meerderheid van 804.000 stemmen, waarmede hij zelfs het record overschreden heeft, dat Franklin Roosevelt voor het Gouverneurschap van den staat New-York verkreëg.

Van de 32 staten, die Gouverneurs-verkiezingen hielden, verkregen de Democraten er 16 en de Republikeinen 11.

De „Natten” jubelen in het geheele land over de uitslagen der verkiezingen, die hun 18 zetels in den Senaat en 135 in de Kamer geven. Dit is geen overweldigende sterkte, maar zij is toch van belang, vergeleken bij vier jaar geleden, toen de meeste Congresleden het als zelfmoord zouden beschouwd hebben, om zich openlijk tegen de Prohibitie te verzetten. Thans wordt vernomen, het referendum over de Prohibitie, in Massachusetts, Rhode Island en Illinois gehouden, in elk geval tot een beslisse overwinning van de „Natten” heeft geleid.

Nog niet zeker

NEW-YORK, 6 Nov. (Aneta-Reuter): De laatste bekend geworden stand van zaken voor de Kamer is: Republikeinen 216, Democraten 210, Boeren arbeiderspartij 1.

De Democraten hebben alle acht nog ontbrekende uitslagen noodig voor een volstrekte meerderheid.

De Nieuwe Senaat.

NEW-YORK, 6 Nov. (Aneta-Reuter): De eindpositie in den nieuwen Senaat is: Republikeinen 48, Democraten 47, Boeren arbeiderspartij 1.

De Revolutie in Brazilië.

De Beschieting van de „Baden.”

RIO DE JANEIRO, 6 Nov. (Aneta-Radio): Van de personen, die bij de beschieting van het Duitse stoomschip *Baden* gewond werden, zijn er nog twee overleden.

JAPAN.

Aanvaring.

Een Bisschop Overleden.

TOKIO, 6 Nov. (Aneta-Reuter): De *Hakusan maru* is zwaar beschadigd door een botsing in de haven van Kobe met het Britsche vrachtschip *Ben MacDhui*, zoodat alle passagiers het schip moesten verlaten.

Trollope, een Britsch Bisschop van Korea, die zich aan boord van de *Hakusan maru* bevond en een hartkwaal had, is van den schrik over het gebeurde overleden.

19397

VOLKENBOND.

De Ontwapenings-conferentie.

Het Optreden van Litvinoff.

GENÈVE, 6 Nov. (Aneta-Reuter): De zevende zitting van de voorbereidende ontwapeningscommissie is geopend onder voorzitterschap van Jhr. Mr. Loudon (Nederland), die Litvinoff tot de orde riep, omdat hij een lange verhandeling over de ontwapening begon te houden, ondanks het besluit van de commissie om zich van een algemeene bespreking te onthouden en haar volle aandacht aan de artikelen van de conventie te wijden.

De journalisten verlieten de zaal, toen de voorzitter weigerde zijn toestemming te geven tot het vertalen van Litvinoff's rede in het Fransch.

Engeland diende het voorstel in, om aan de onderteekenaars van de conventie te veroorloven, hun wapeningen in vredetijd tijdelijk boven de overeengekomen getallen uit te breiden, indien zij door een georganiseerd opstand bedreigd werden, behoudens de goedkeuring van den Volkenbondsråd.

Ook diende Engeland het voorstel in, om een permanente ontwapeningscommissie in te stellen (welker leden van hun Regeeringen onafhankelijk zouden zijn), om op de werking van de conventie toezicht uit te oefenen en elk jaar aan den Volkenbond rapport uit te brengen.

De rede van Litvinoff werd in gebroken Engelsch gehouden en wegens de lengte niet in het Fransch vertaald.

De Openings-rede.

GENÈVE, 6 Nov. (Aneta-Radio): London opende de zitting met de mededeeling, dat hij geweigerd had vergunning te geven voor het maken van gewone en geluid-films van de commissie, die „zich aan ernstig werk wijdde en niet ter voldoening van de sensatie-zucht van het publiek”.

Vervolgens gaf hij een kort overzicht van vroeger gedane werk en eindigde hij met een waarschuwing voor het koesteren van illusies omtrent hetgeen de commissie kon bereiken of omtrent hetgeen in de huidige omstandigheden met de ontwapening in het algemeen kon worden bereikt.

Een volkomen ontwapening zou nog voor eenigen tijd een utopisch ideaal blijven en al wat er momenteel gedaan kon worden, was een eerste stap, om dit doel te bereiken.

De Bezwaren van Duitschland.

GENÈVE, 6 Nov. (Aneta-Radio): De nogal stormachtige zitting van de voorbereidende ontwapeningscommissie werd, na de opmerkingen van den Voorzitter, geopend door Lord Cecil, die het denkbeeld van een algemeen debat verwierp en wenschte, dat elk punt, waarover de commissie bij vorige gelegenheden gedebateerd had, nog eens zou besproken worden.

De Duitse gedelegeerde, Graaf Bernstorff, wees er op, dat de commissie voortdurend verder afgeweken was van de beginselen, welke in het begin, toen een werkelijke vermindering van de wapeningen beoogd werd, waren vastgesteld. Indien men zich niet aan dit doel hield, zou Duitschland de overeenkomst, die tot stand kwam, moeten afwijzen.

Hij verklaarde, dat dit geen tijd was, om over illusies te spreken, omdat de naties alle illusies, die zij mochten gehad hebben, verloren hebben, na vijf jaren besprekingen over ontwapening, zonder dat er eenige vordering gemaakt was. Zelfs in de laatste twintien maanden waren er, ondanks de onderhandelingen te Londen, geen praktische vorderingen gemaakt.

Hij herinnerde er de commissie aan, dat de agenda een Duitse motie bevatte betreffende een openhartige publicatie van de wapeningen der staten, en gaf te kennen, dat hij van zijn Regeering instructie had ontvangen, om een zoo spoedig mogelijk bijeenroepen van de Ontwapeningsconferentie te vragen, want het was duidelijk, dat veel van de ongerustheid, welke tegenwoordig de wereld verstoort, te wijten was aan het feit, dat er niets voor de ontwapening gedaan was.

De Russische vertegenwoordiger Litvinoff verzette zich eveneens tegen verder ijdel gepraat. Hij verklaarde dat Rusland 50 pCt.

werkelijke vermindering van de bewapening eischte en dat in den tekst van de conventie de woorden „beperking van de bewapeningen” door „vermindering van de bewapeningen” zouden worden vervangen.

Het was na deze redevoering, dat het protest van de Pers plaats vond.

Op voorstel van den Japanischen gedelegeerde Sato werd vervolgens besloten, om in het begin de discussies te bepalen tot de kwesties, die nog niet behandeld waren en dan over te gaan tot de bespreking, punt voor punt, van het geheele ontwapeningsvoorstel.

De zitting werd daarop tot morgenochtend verdaagd.

DIVERSEN. Overstromingen.

In Europa.

BERLIN, 6 Nov. (*Aneta-Radio*): Vanavond heeft de Oder bij Frankfort het hoogste peil sinds 1854 bereikt. Deelen van de stad liggen onder water.

ROME, 6 Nov. (*Aneta-Radio*): In Noord Italië wordt door uitgestrekte overstromingen veel schade aangericht. Het beroemde plein van St. Marcus in Venetië staat onder water.

In Britsch-Indië.

DELHI, 6 Nov. (*Aneta-Radio*): Regens en overstromingen hebben in het Zuidelijk deel van Britsch Indië ernstige schade aangericht.

De irrigatie-kanalen zijn buiten hun oevers getreden en de te velde staande oogst is onder water gezet.

Telegrams and Radiograms from Abroad.

Preparatory Disarmament Commission.

GENEVA, Nov. 6 (*Aneta-Reuter*): Seventh session of preparatory disarmament-commission opened under chairmanship of Loudon (Netherlands), who called to order Litvinoff for starting a long dissertation on disarmament, notwithstanding commission's decision to abstain from general discussion and concentrate on articles of convention.

Journalists walked out, when chairman declined to allow Litvinoff's speech translated in French.

Britain submitted proposal, permitting signatories temporarily increase their peace-time armaments beyond agreed figures, if were menaced by organised rebellion, subject consent of Council. Also a proposal to establish a permanent disarmament-committee (whose members independent of their governments) to supervise working of convention and report annually to League.

Litvinoff's speech was made in broken English and not translated into French owing its length.

GENEVA, Nov. 6 (*Nauen-Radio*): Loudon opened with announcement, that he had refused permission to take sound-and film pictures of commission, which „devoted to serious work and not gratification of public's desire for sensations”, whereafter he briefly reviewed past work, ending with warning of illusions regarding what could be accomplished by commission, or what could in present circumstances be achieved with disarmament in general. A complete disarmament would for some time remain an utopian ideal and all that could be done at present was a first step towards that end.

General Elections in U.S.

NEW-YORK, Nov. 6 (*Aneta-Reuter*): Latest state of parties in House of Representatives: Republicans 216, Democrats 210, Farmer-Labour 1.

Democrats need all eight outstandings for bare majority.

The Reparation-payments of Germany.

NEW YORK, Nov. 6 (*Aneta-Reuter*): View recent visit of Schacht, ex-president of Reichsbank, who stated, Germany must cease Reparation-payments, unless other countries helped her to extend foreign trade, particular interest is attached to departure of Harrison, Governor of Federal Reserve Bank of New York, to Europe today, to confer with heads of Bank of England, Banque de France and Reichsbank.

At conclusion of Schacht's visits to Hoover, Mellon and Stimson report circulated, suggesting, conversations related to possibility, Germany declaring moratorium regarding Reparations, but report officially denied.

The Closing of Adam Bank.

PARIS, Nov. 6 (*Aneta-Reuter*): Tardieu personally taking steps to minimise injury, due recent closing of Adam Bank, one of oldest banking institutions with over hundred branches in North France. Crash particularly felt at Boulogne, whose population deposited savings in Adam Bank; hundred fishingsmacks idle, because owners unable to pay crews. Arrangements making to liquidate the assets, which stated ample to cover commitments.

Meanwhile direct consequence of Adam Bank's failure, that Banque Lacour et Chasseraud, of Angoulême temporarily ceased operations and important provincial bank Credit du Rhône closed doors, though understood obtained support to enable reopening tomorrow.

Further shock in afternoon bij news, suspension Oustric Bank with capital of 100 million francs; it worked in close relation with Adam Bank and Credit du Rhône.

Noble-prize for Literature.

STOCKHOLM, Nov. 5 (*Nauen Radio*): Swedish Academy of Letters awarded this year's Noble-prize for literature to American novelist Sinclair Lewis.

Mine-disaster in America.

ATHENS (Ohio), Nov. 5 (*Aneta-Reuter*): Hundred-sixty miners killed in Millfield-coalmine result gas-explosion followed by fire.

Similar number escaped injured or partly gassed.

Victims include president of company owning mine.

La France et l'Italie.

ROME, Nov. 6 (*Saigon-Radio*): *Giornale d'Italia* affirme, l'Italie reste inébranlable sur principe de parité navale avec la France.

Serenade.

Luchtvaart.

De „Graf Zeppelin” naar Java?

In 1931.

Aneta seint ons uit Den Haag:

Volgens *Het Volk*, is de Zeppelin-commandant Dr. Eckener voornemens om in Januari 1931 naar Java te vliegen, met het doel een studie te maken betreffende de meteorologische toestanden ten behoeve van de luchtvaart. Eventueel zal bestudeerd worden de mogelijkheid van een vijfdaagsche Zeppelinverbinding, inclusief een tussenlanding in Egypte.

Voorts verneemt het blad, dat een Nederlandsche belangengroep voor dien tocht zal funderen een bedrag van 40 miljoen mark.

De „R-100”.

Wat er mee Gebeuren moet.

LONDON, 4 Nov. (*Spec.-Dienst*): „Er zal geen beslissing worden genomen omtrent het toekomstige gebruik van de R-100, alvorens het rapport van de commissie van onderzoek, die momenteel zitting houdt, ontvangen is en de eventuele consequenties er van voor de luchtvaart-techniek in het algemeen zorgvuldig zijn overwogen.”

Aldus luidde een heden in het Lagerhuis afgelegde verklaring van den Onderminister voor Luchtvaart, Montague.

De kosten om het luchtship in vliegconditie te houden, met inbegrip van de salarissen van het personeel, bedragen circa 600 pond sterling per week.

Men heeft op het oogenblik de R-100 geheel laten leeglopen en een nauwkeurig onderzoek van den romp wordt gehouden.

In antwoord op desbetreffende vragen deelde Montague nog mede, dat de kosten van de na den wapenstilstand gebouwde luchtchepen R-33 en R-36 elk 350.000 pond sterling bedroegen.

De R-80 heeft 275.000 pond gekost, de R-38 500.000, de R-37 (niet voltooid) 325.000, de R-100 (onder contract gebouwd) 350.000,

terwijl de R-101, met inbegrip van de diverse structureele veranderingen, welke zijn aangebracht, 640.000 pond sterling heeft gekost.

De twee tijdens den wapenstilstand overgenomen Duitsche luchtchepen zijn gesloopt, omdat zij niet pasten in het program van het Luchtvaart-ministerie.

Aan deze beide schepen heeft men een bedrag van ongeveer 100.000 pond sterling besteed.

De Ramp van de „R. 101”.

Het Onderzoek.

LONDON, 4 Nov. (*Spec.-Dienst*): Het Hof van Onderzoek in zake de R. 101-ramp hoorde heden Luchtmaarschalk Sir John Higgins, die onder meer mededeelingen deed omtrent de wijze, waarop het luchtship aan den meer-mast te Cardington op zekeren dag een stormwind van 83 mijlen per uur heeft weerstaan.

Hij verklaarde voorts, dat in Juli jl. zich de vraag voordeed, of de R. 101 gereed moest worden gehouden, om eventueel de plaats van de R. 101 in te nemen voor een vlucht naar Canada. Lord Thomson besliste toen, dat, zelfs al zou men de geheele vlucht naar Canada moeten laten vallen, de R. 101 in ieder geval gereed moest zijn, om in de laatste week van September naar Britsch-Indië te vliegen, omdat alle regelingen hiervoor reeds getroffen waren.

Wat de proefvluchten op 1 en 2 October betreft, deelde Sir John Higgins mede, dat zoowel majoor Scott als de groepscommandant Colmore hem hadden verklaard, dat de vluchten een zeer bevredigend verloop hadden gehad.

Uitstel Zeppelin-bouw.

Als Gevolg van „R-101”-ramp.

BERLIN, 4 Nov. (*Spec.-Dienst*): De Pers vermeldt met groote voldoening het bericht, dat als gevolg van de tragedie met de R-101, de constructie van het nieuwe Duitsche luchtship op de werkplaatsen in Friedrichshafen is opgeschort, volgens een mededeeling van Dr. Eckener, gedaan aan het jaarlijksche diner van de Amerikaansche Kamer van Koophandel in Duitschland.

Ten aanzien van de catastrofe zelve verklaarde Eckener te gelooven, dat deze in de eerste plaats veroorzaakt werd door het lekken der gas-zakken, ontstaan door schuring tegen de rompspanten. De ramp zou echter nimmer zulk een omvang hebben aangenomen, ware het luchtship niet gevuld geweest met waterstofgas.

Dr. Eckener blijft nog steeds vast overtuigd van de schitterende vooruitzichten van „lichter-dan-de-lucht”-toestellen, maar is er evenzeer van overtuigd, dat deze geheel afhangen van niet-ontvlambare gassen, „welke wij onmiddellijk den bouw van de nieuwe Zeppelin gestaakt hebben. Nu wij zekerheid hebben gekregen omtrent een voldoende voorziening met helium-gas uit Amerika, zijn de ontwerpen dienovereenkomstig gewijzigd en wij gaan thans een helium-luchtship bouwen, dat groter moet zijn dan een waterstof-luchtship, omdat helium minder stijfkracht bezit.

Het nieuwe luchtship zal uitgerust worden met ruw-olie-motoren en de bouw zal waarschijnlijk een jaar langer in beslag nemen dan aanvankelijk gedacht werd, maar met dit uitstel koopen wij volkomen veiligheid”, aldus eindigde Eckener.

De Indië-vlucht van Van Tijen.

Te Bushir.

Aneta meldt uit Bushir, dat de heer Van Tijen aldaar aangekomen is met zijn Panther-vliegtuig.

Sport en Wedstrijden.

Voetbal.

Ned. Ind. Voetbal Bond.

Vergadering.

Het Dag. Bestuur van den Ned. Ind. Voetbal Bond vergaderde op Dinsdag 4 November j.l., in het gebouw van den K.S.B. te Weltevreden.

Deze vergadering had alleen ten doel om de agenda van de volledige Bestuursvergadering van 8 November a.s. vast te stellen en te bespreken, zoodat speciale besluiten niet werden genomen.

Automobilisme.

Betrouwbaarheidsrit te Semarang.

Van de K. J. M. C.

De Koninkl. Ver. Java Motor Club organiseert, naar wij reeds meldde, te Semarang een wedstrijd voor automobilisten en motorwielrijders, welke zal worden gehouden in den nacht van Zaterdag 29 op Zondag 30 November 1930, en welke zij noemt: „De eerste nachtelijke betrouwbaarheidsrit van de J. M. C. om den „Blom & van der Aa” wisselbeker en den „J. M. C.”-beker voor motorwielrijders.

De start is op het terrein vóór het Hoofdkantoor der J. M. C. te Semarang, waar deelnemers te halftwaalf namiddags (’s nachts) aanwezig moeten zijn.

De totaal te rijden afstand bedraagt 261 K. M. Het parcours wordt eerst op den dag van den rit bekend gemaakt.

Op de aangegeven plaats meldt hij zich bij den controleur, die op zijn kaart aantekent naar welke volgende plaats hij rijden moet en welke constante snelheid op dat traject betracht moet worden, of welke de maximum rijtijd is tot de volgende controle.

De controleur teekent tevens op de kaart aan hoe laat de deelnemer van zijn controlepost vertrekt. De tijd van aankomst wordt niet opgeteekend, behalve aan het eind der trajecten waarvoor een maximum rijtijd is vastgesteld.

Een ieder die door force majeure gedwongen is tot eenig oponthoud, teekent dit aan op zijn kaart, met vermelding van tijd, plaats, reden en duur van het oponthoud. Hij laat deze aantekening op de eerstvolgende vaste controle door den controleur paraferen. Deze tijd mag niet worden ingehaald.

Leden der J.M.C. betalen als automobilist een inleggeld van f 5.— en als motorwielrijder f 2.50. NIET-LEDEN betalen f 10.— en f 5.—.

De inschrijving is geopend van 3 tot 15 November 1930. Bij inschrijving geve men op met hoeveel personen men aan het ontbijt wenschte deel te nemen.

De deelnemers automobilisten en motorwielrijders worden ingedeeld in 2 klassen n. l. klasse A voor degenen met groote wagens voor wie snelheden tot een maximum van 60 K. M. per uur zullen worden voorgeschreven en klasse B. voor de bezitters van kleine wagens die met snelheden tot een maximum van 48 K. M. zullen rijden.

Radio-Nieuws.

(Van onzen Radio-medewerker.)

Programma voor heden-avond.

I-AA Batavia 75 Mtr.

6.45 — 7.30 Kinder-uurtje.

7.30 — 8.30 Vooravond-concert van het Hotel der Nederlanden-orkest, onder leiding van den heer Jack Silner.

8.30 — 9 Eventuele Bestuurs-mededeelingen.

9 — 10 Gramfoonplaten. Studio-uitzending. Tooneel-avond, te geven door de dames Heymans en Hoogewoud en den heer J. Hoogewoud.

Opvoering van: Roem, Schets in 1 bedrijf, en Rosalie (of Hoog bezoek). Blijspel in 1 acte. Deze uitzending wordt aangevuld met piano-soli, te geven door Mevr. B. May.

Programma voor Zaterdag, 8 November.

I-KR Weltevreden 62 Mtr. 7.30 — 10.

I-HMC Weltev. 53 „ 6 — 7.

PMY Bandoeng 58 „ 7.30 — 10.

3-AN Soerabaja 49.7 „ 7 — 10.

Water Gisteren in de Lucht was.

I-AA Batavia. Daar wij wegens bijzondere omstandigheden gisteren ons dagelijksch overzicht niet konden plaatsen, willen wij heden nog even iets zeggen over de studio-uitzending van Woensdagavond.

De heer De Vries heeft weer een serie van zijn Jazz-novelties voorgedragen, die werkelijk bijzonder goed waren. Kenmerkend is het verschil in stijl van zijn spel, vergeleken met dat van den heer Brill. Volgens kenners, speelt laatstgenoemde volgens Engelse methode, en is de stijl van den heer De Vries Amerikaansch. Wat hiervan het meest op prijs gesteld wordt, is een kwestie van persoonlijke smaak. Wij merken slechts op, dat het gebodene uitstekend werd gespeeld, met een schier ongelooflijke technische vaardigheid.

Gisteren was I-AA zonder bijzonder programma in de lucht, en gaf muziek van het Hotel der Nederlanden en gramfoonplaten. De zender is goed doorgekomen.

P. M. Y. Bandoeng. Wanneer men de luchtstoringen wegdenkt, was de zender hier bijzonder goed te genieten. De modulatie is eenvoudig keurig, en de sterkte ruim voldoende. Eigenaardig is echter op te merken, dat het Bandoengsche station zoo bijzonder zware fading heeft. De muziek kan het eene oogenblik aanzwellen tot een geweldig volume, alsof men een plaatselijk station op volle sterkte neemt, terwijl een minuut later het geluid absoluut weggevallen is, zonder dat er ook maar het minste overblijft.

3 A. N. Soerabaja kan ons hoe langer hoe minder bekoren. Niet alleen bieden de programma's niet voldoende „elk wat wils”, men schijnt bovendien aan het zendapparaat te prutsen, zoodat zoo nu en dan een avond de spraak hol en onverstaanbaar is. Soms kan het station werkelijk goed doorkomen, maar bogen op den naam van goed omroepstation kan het o. i. allerminst.

Königsrueterhausen 31.4 Mtr. Wij herinneren onze lezers aan het nachtconcert, dat in den nacht van 7 op 8 November door dezen zender zal worden gebroadcast. Met een beetje geluk zullen wij hier dus Zaterdagmorgen, vanaf ongeveer 6.30 de uitzending kunnen hooren. Veel stelle men zich er niet van voor.

Gerry Rickeberg.

Het Raadsel van de Dacia.

door G. PASTINGL.

(Nadruk Verboden.)

65)

Gerry nam haar zaklantaarn en ging naar het andere huis. Voorzichtig liet ze het licht van haar lamp op Alexandra Staroff vallen, die op een bed lag en onrustig sliep.

"Arm kind! En toch hebben anderen veel meer doorgemaakt. Voor jou is het gelukkig nog goed afgelopen."

Toen ging ze naar het andere huis te ug. "Heb je nog iets voor me te doen, Gerry?" In Gerry's oogen tintelde een lachje.

"Ja, maar ik weet niet, of de opdracht je krachten niet te boven zal gaan, Percy."

"Ik kan het altijd probeeren."

"Ik wou je namelijk naar een dame toesturen."

"Is ze jong en knap?"

"Dat zul je gewaar worden. Hier is haar adres. Ga daarheen en vraag naar een zekere vrouw Bacon. Tot nu toe was ze vatenwaschvrouw bij de Yellow Cat."

Percy trok een leelijk gezicht. Maar Gerry vervolgde: "Ze is mijn tante... geweest."

voegde ze na een oogenblik, waarin ze zich verlustigd had in het verbluffte gezicht van the right honourable Percy Ashton, er aan toe. "Brenge haar twintig pond en den dringenden raad, zich nooit meer in de Yellow Cat te laten zien. Zeg haar wat je wilt... desnoods, dat ik daar te veel... gebroken heb. Dat klopt overigens ook."

Lachend ging de jonge Ashton op weg. Soesjin wachtte op den terugkeer van Jean. In den tusschentijd constateerden hij en Sokoloff, dat in de zaal de plaatsen, waar Staroff en haar begeleider gezeten hadden, leeg waren. De "Devil" en zijn vriend, de andere kellner, waren eveneens verdwenen.

Dat later op denzelfden avond ook Luci Santilotti verdween, bemerkte hij eerst den volgende morgen.

Eindelijk kwam Jean terug.

Soesjins oogen hingen aan zijn lippen.

"De La Plata heeft vannacht een groote kist ingeladen, heeft echter onmiddellijk daarop het anker gelicht en is vertrokken."

Waarom had Mendez toch zoo'n haast gehad?

Soesjin voelde, dat hier iets niet in den haak was. Lang zat hij daar en dacht na.

De Dacia en de Devil waren de twee gedachten, die hem kwelden.

Wie was the Devil? Wat was hij bij de Dacia?

De misdadigerswereld wist het niet. Anders hadden zijn mannetjes van de Yellow Cat het wel geweten.

Maar, stil eens even. Aangezien de onderwereld het niet wist, wist men het misschien wel ginds bij de groote heeren.

Hij liet zich afborstelen, trok zijn overjas aan en reed naar de club der diplomaten.

Soesjin was geen graag geziene gast. Maar men duldde hem daar, omdat men hem den toegang niet ontzeggen kon. En nog in dien zelfden nacht kwam Soesjin te weten, dat de leider van de Dacia de Amerikaansche millionaire William J. Rickeberg was, die een zoon had, die Gerry heette en een wonderkind was. Rickeberg was bovendien zelf lid van de diplomatenclub, doch hij bezocht haar slechts zelden, wel is waar om andere redenen dan Soesjin.

Hier hoorde Soesjin ook, dat hij een jaar geleden Ashton Castle gekocht had.

In de groote wereld scheen men meer te weten dan in de misdadigerswereld en Soesjin kende nu zijn vijand.

Tevreden gesteld reed hij weg. Een geweldig plan was in vage trekken in zijn brein opgekomen.

HOOFDSTUK VIII.

Wat Gerry met de "La Plata" deed.

De roode ééndekker G. E. R. G. B. verwekte op Schiphol, het vliegveld van Amsterdam, niet minder opzien dan in Weenen en Boedapest.

Maar Gerry en Pedro reden vlug naar de stad en verschenen onverwachts op het bureau van de Dacia op het Damrak.

Gerry las de rapporten, die door de mannen opgesteld waren, aan wie de bewaking van de La Plata toevertrouwd was en repteerde toen met Pedro de nieuwe rol, die hij nu spelen moest.

De La Plata was een boot van vierduizend ton, en behoorde tot het soort, dat de Engelschman "tramp" noemt. Het was een vuil, oud schip zonder radio aan boord en kon niet eens verzekerd worden, omdat Lloyd het op de zwarte lijst gezet had.

Eigenaardig was ook de bemanning van het schip. Die was verre van toereikend. In gewone omstandigheden had het een bemanning moeten voeren van zes en twintig kop, in werkelijkheid waren er slechts twintig aan boord. Dat vond zijn oorzaak niet alleen in zuinigheidsmaatregelen, maar ook in tactische overwegingen. Het schip nam namelijk elk soort lading in, of ze bij de wet verboden was of niet. Het bracht wapens en munitie naar Venezuela of China, opium en cocaine naar het avondland, alcohol naar de Verenigde Staten, en blanke slavinnen naar Konstantinopel. Suez of Buenos Aires, kortom, men verdiende goed geld en de bemanning was tevreden; want ze werd veel zwaarder betaald dan die van de grootste luxeboot, daar ze aandeel had in de winst.

(Wordt vervolgd.)

ADVERTENTIE

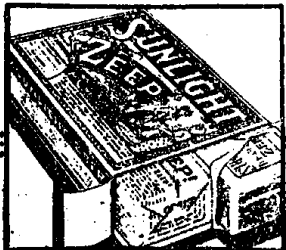
Spaart
Uw
kleeren

—bespaart U zwaar wrijven

Wrijf de veerkracht niet niet uit Uw waschgoed door gewone, onzuivere zeep te gebruiken. Neem inplaats daarvan Sunlight Zeep. Als U Sunlight Zeep gebruikt, behoeft U slechts losjes te wrijven.

Het zuivere en overvloedige Sunlight sop weekt elk spoor van vuil los en maakt Uw waschgoed terdege schoon, dat daarna zeer zacht aanvoelt.

Elk stuk Sunlight Zeep vermeldt de £1000 garantie op volkomen zuiverheid.

Sunlight Zeep

LEVER BROTHERS LIMITED
PORT SUNLIGHT, ENGLAND

E-5 228-13 D

19412

Clerkx - Methode voor Huis-
onderwijs.

Wordt reeds 20 jaar met veel succes in heel Indië gebruikt. De-
gelijk en goedkoop onderwijs. Dit
jaar slaagden al onze kandidaten
voor het toelatingsexamen H. B. S.
en Lyceum.

Nadere inlichtingen en prospectus
verstrekken: J.M.J. HAANRAADTS,
Sultansboulevard 21, Djokja. B. Kra-
nen, Julianalaan 4, Bandoeng.

18749

NIERGENS kunt U zulk overheerlijk

Broederbrood en Broedertulband
bekomen!!!

's Zaterdags-Middags steeds verkrijg-
baar. Op andere dagen op bestelling.

Elect. en Machinale

Brood-, Besluit- en Banketbakkerij

v/h MAISON Th. VOGELPOEL

Matramanweg No. 85. Tel. 558 Mr. C.

18752

MAISON HELVETIA

Postweg Noord 15

Telf. 312. Welt.

Wederom ontvangen

BALLY

Dames en Heeren
Schoenen

voor Dames: een groote kleurcollectie in prima kwaliteit,
moderne uitvoering en nieuwste mode-
kleur, zooals: BEIGE, GRIJS, Zand,
Blauw enz.

voor Heeren: Lak- en Lakdamschoenen, enz.

19411

LIK WIDATIE

D. ASSUMALL & Co.,

PASAR BAROE No. 3 —o— WELTEVREDEN.

Wegens likwidatie onzer toko

ALGEHEELE UITVERKOOP

tegen NOG NOOIT GEKENDE SPOTPRIJZEN
Indien ooit voor U aanleiding kan bestaan Uwe aankopen
te doen, verzuim dan thans

DEZE EENIGE GELEGENHEID NIET.

ZIJ IS ER!! en KOMT NOOIT WEER!!

ALLES GAAT WEG!

MOET WEG!

19425

STROOMEN - DROMMEN

van menschen verwachten wij, want er zal maar één
roep zijn in Batavia over de spotkoopjes bij

D. ASSUMALL & Co.

Ter Kennismaking aangeboden:

12 flesschen diverse Wijnen.

Assortiment A. of B ad f 15.--

franco huis W. of M.C.

Vraagt de Specificatie.

Porto wordt vergoed.

S. J. VAN EMMERICK—

Tandjong Priok. Tel. 266.

185a Vr.

ZWITSERLAND

DAVOSDORF

IN VILLA TAMARA

vinden gezonde VERLOFGANGERS

en PATIENTEN een PRETTIG

TEHUIS in Hollandsche omgeving.

Pension prijzen: 11—16 francs

alles inbegrepen

Gr. OLDENBOOM.

GRATIS

ENGLAND

De nieuwe geïllustreerde

RALEIGH

rijwiel catalogus in het
HOLLANDSCH en MALEISCH
is tegen inzending van nevens-
staanden bon

GRATIS

verkrijgbaar bij de

BORNEO SUMATRA

HANDEL—MIJ.

Monopatie—Inspectie

BATAVIA.

NAAM

WOONPLAATS

In open
envelop ver-
zenden, met
2 cts. frankeeren.

—o—

19042

Jenne
HEDEN:
New-Zeeland

Vriesboter p. pakje
van 1 lb. f 1.40
„ 1/2 lb. f 0.75

Spekbokking f 0.20 per stuk
Zalmbokking „ 0.25 „ „

Voor de Zaterdag:

Crisp Roasted Fresh Ham
Fricandeau de Veau
Fleischrolladen

Gateau Chantilly et Pensé f 1.75

Boterletters à f 1.50

Soezen met Slagroom f 0.25

Tompoces, Ananastaartjes,

Abrikozentaartjes f 0.15

Luxe-broodjes

Gevuld Speculaas

Lettarbanket

Laatste dag Heinz - Week.

Tel. Welt. 1228 — 2000 en 26

19423

Tandartsen

SEGBOER — BLAAUW

MENTENG 25 19393

Spreekuren: 7.30 — 10 v.m.
5 — 7 n.m.

Voor minder welgestelden
Spreekuren van 11—12 v.m.

Niet noodig om te
LIJDEN.

Lijdt niet langer aan pijn of spit
in den rug. Een toepassing van

CHAMBERLAIN'S

Pijnbalsem

zal dadelijk de pijn verzachten en
spoedig verlichting en troost bren-
gen.

Dit wonderlijke smeersal heeft
zijn gelijke niet in het verdrijven
van spier-ontsteking en de hevige
pijnen veroorzaakt door heupjicht,
spit en reumatiek.

Houdt Chamberlain's pijnbalsem
altijd bij de hand en past het rij-
kelijk toe op de eerste aanwijzingen
van pijn op pijnlijke plekken.

Overall verkrijgbaar.

RATHKAMP & Co.,

Groothandelaren.

CHAMBERLAIN MEDICINE Co.

Des Moines, Iowa, U.S.A.

CHAMBERLAIN'S

Pijnbalsem

18626 D

Om den hoek

„Sylvia, Dinsdag moet ik met een dichter gaan dineeren. Kom je na afloop dan wat bij me eten?”

Voor weinig haren:
Stacomb (dan lijkt 't meer)

Transport en Expeditie Onderneming
FLAMENT & Co.

TEVENS VERBONDEN

Meubelfabriek -- Bediendenkantoor
KWITANG 6, WELTEVREDEN.

HEBT U GOEDEREN TE EXPEDIEEREN?
ZOEKT U NAAR EEN BEDIENDE?
HEBT U MEUBELS NOODIG?

Bel even No. 53 Welt. op, dan bent
U zoo geholpen. 188a V

GEGARANDEERD

Goede Verpakking (over land).
Betrouwbare bedienden.
Eerste kwaliteit meubels.

Hotel Metropole

Embong Malang, Soerabaya.

Uitstekende keuken
Bijz. tarieven

Beleefd aanbevelend,
de Eigenaar.

W. Ch. CRAMER.

191a V

TANDARTS
E. H. van Oostrom Soede
Citadelweg No. 3
Tel. 3458 Wl. 100a Div

Wegens vertrek
TE KOOP
FIAT 521
7-zits, zoo goed als nieuw.
Te bevragen onder No. 2048
REABU. 19422

Maakt op **OUDEJAARSVOND**
een einde aan de malaise en misère in het
oude jaar ondervonden, door **PRIMA**
VUURWERK af te steken.

REGISTERED

TRADE MARK

Vraagt Uw langanan naar dit
Handelsmerk en U krijgt het
:- Mooiste en het Beste. :-

LAUW KANG BOEN
BATAVIA.

19390

MAISON „DE BONNETERIE”

6, RIJSWIJKSTRAAT

Ontvangen:

PRIMA ELASTIEKEN CORSETTEN in alle maten.

CORSELETS

HEUPCORSETJES

WRAP ROUND

Zichtzending direct na aanvraag.

94aVr

Gedistribueerd door
STOLK EN DE JONG
Weltevreden - Djoejucarta.

19313

Forhan's voor het
tandvleesch
BETER DAN TANDPASTA.

**Bescherm
Uw
gezondheid.**

*4 van de 5 zijn gedoemd
door zorgeloosheid.*

Dit groot aantal van menschen boven de
40 jaar zijn gedoemd door zorgeloosheid
om de gevreesde ziekte Pyorrhoea te krijgen,
welke begint met week, bloedend tand-
vleesch, niet tijdig gestuit, veroorzaakt het
losse tanden en een algeheel ziek gestel.

Forhan's voor het Tandvleesch indien gere-
geld en op tijd gebruikt, voorkomt Pyorrhoea.

Forhan's maakt het tandvleesch stevig, houdt
het gezond. Het beschermt tanden en houdt
ze wit, gebruik het geregeld 's ochtends en
's avonds, het verzekert jeugd, tanden en
gezondheid. Probeer nog heden een tube.

COMBINEER!

Bij de aanschaffing van een schrijfmachine dient in
den eersten plaats op het **MERK** te worden gelet.

REMINGTON SCHRIJF- EN BOEKHOUDMACHINES

genieten een **WERELD - REPUTATIE**.

Ook **SERVICE** is een voorname factor.

RUYS' HANDELSVEREENIGING voor **INDIË** waarborgt
de best mogelijke service.

De juiste combinatie **MERK** en **SERVICE** vindt U in een

REMINGTON van

RUYS'
HANDELSVEREENIGING

WELTEVREDEN,

BANDOENG,

SOERABAIA,

MEDAN.

SEMARANG,

19481

Handel, Financiën, Cultures en Scheepvaart.

De „Vereinigde Stahlwerke“.

De Kolenproductie.

Men schrijft ons:

De jaarlijksche steenkolenproductie der N. V. „Vereinigde Stahlwerke“ (Stahlunion) beloopt gemiddeld ongeveer 27 miljoen ton. Ter vergelijking is het interessant aan te stippen dat Duitsland jaarlijks 22 miljoen ton steenkool verbruikt. De steenkolenproductie der „Vereinigde Stahlwerke“ zou dus niet alleen volkomen toereikend zijn om in de behoeften van het binnenland te voorzien, maar daarenboven nog een surplus van 5 miljoen ton aan het buitenland kunnen leveren. De jaarlijksche steenkolenproductie der „Vereinigde Stahlwerke“ staat ongeveer gelijk met die van België (27,5 miljoen ton) en maakt ongeveer de helft uit der jaarlijksche steenkolenproductie van Frankrijk (53 miljoen ton).

De Laboratoria.

De „Vereinigde Stahlwerke“ bezitten op het oogenblik ongeveer 150 laboratoria, waar zoo wat 1.500 personen werkzaam zijn, die dagelijks rond 32.000 verschillende onderzoeken doen. Daar deze onderneming dagelijks ongeveer 22.000 ton afgewerkte staal produceert, ziet men dat op iedere 1.000 ton staal circa 1500 proefnemingen komen. Dat deze nauwgezette onderzoeken de hoedanigheid der geleverde staalsoorten zeer ten goede moeten komen, behoeft geen betoog. Gedurende het laatste jaar bedroeg het aantal der gegronde en ongegronde reclamaties dan ook maar 0,65 pCt. van het totaal van den verkoop. Daarbij dient nog vermeld te worden dat, wat de productie van blik en dun plaatijzer betreft (een der voornaamste bedrijven van de Vereinigte Stahlwerke), het minste vlekje voldoende is om het product af te keuren.

De Staalproductie

In normale tijden beloopt de productie van ruw staal der „Vereinigde Stahlwerke“ ongeveer 7,1 miljoen ton. Dit cijfer is zoo wat 73 pCt. hooger dan de Belgische productie (4,1 miljoen ton) en maakt 72 pCt. uit der geheele Engelsche en 75 pCt. van de totale Fransche jaarlijksche productie van ruw staal.

De Bruggenbouw.

De dienst der „Vereinigde Stahlwerke“ van Dortmund die zoowel in Duitsland als in den vreemde bekend is door het ondernemen van groote brugconstructies heeft in den laatsten tijd belangrijke werken uitgevoerd. Hiervan verdienen vermelding: de ijzerwegbrug bij Pancevo in Servie, een stalen constructie van circa 20.000 t. en de twee Rijnbruggen bij Keulen en bij Düsseldorf, weggend elk 12.000 en 14.000 t.

Deze beide laatste bruggen werden onlangs voor het verkeer geopend. Sinds de stichting in het jaar 1926 hebben de „Vereinigde Stahlwerke“, ook een heele reeks van kleine bruggen, benevens 12 groote bruggen, met een totaalgewicht van ongeveer 60.000 ton gebouwd. Daar het hier belangrijke ondernemingen gold, die 2 tot 3 jaar duurden, werden deze constructies in samenwerking met andere firma's uitgevoerd. Doch de levering der ijzeren constructies was telkens uitsluitend in handen der Vereinigte Stahlwerke. Als bouwstof werd vooral het „Union-Baustahl“ gebruikt.

Spoorstaven.

De jaarlijksche omzet aan spoorstaven beloopt ongeveer 400.000 ton, wat overeenstemt met een spoorweglengte van 4.000 kilometer.

Nieuw Tankschip.

Naar verluidt, wordt er op het oogenblik door de „Nordseewerke“ van Emden, welke tot het concern der „Vereinigde Stahlwerke“ behooren, een nieuw tankschip gebouwd dat door de Standard Shipping Co. van New-York in bestelling gegeven werd. Het is een motorschip met dubbele schroef van 16.000 ton laadvermogen. Het zal door de „Deutsch-Amerikanische Petroleumgesellschaft“ gebruikt worden voor het overzeestransport van petroleum.

Verschillende Producten.

Het aantal staalproducten en soorten profielijzers die door de „Vereinigde Stahlwerke“ in den handel worden gebracht, beloopt meer dan 30.000. Hierdoor kan aan alle eischen der techniek voldaan worden.

Onder deze talrijke producten zijn vooral bekend: Het „Arnico-Eisen“: het zuiverste en buigbaarste technische ijzer dat door deze firma geleverd wordt en aan een belasting van 30 kgr. per mm² onderworpen kan worden zonder te breken. Het hardste staal draad dat door de Vereinigte Stahlwerke onder den naam van „Klaviersaitendraht“ gefabriceerd wordt en dezelfde sterkte bezit als het „Arnico-Eisen“ verdraagt belastingen van 360 kgr. Het „Latina“-staal der Vereinigte Stahlwerke heeft gemiddeld 50 tot 70 pCt. langeren levensduur als gewoon staal en kost slechts 5 pCt. meer, daar de legering zeer zwak gehouden wordt. De „H-Z“ staalsoorten (Hochzunder), die door de „Vereinigde Stahlwerke“ in den loop der laatste jaren gefabriceerd worden, ondergaan niet de geringste verandering, zelfs wanneer ze 8 uur aan 600 stuk, aan een gloed van 800° onderworpen worden, wat niet het geval is met gewoon staal, dat onder den invloed der hooge temperaturen langzamerhand beschadigd wordt.

Wat Rationalisatie Vermag.

Het productievermogen der Vereinigte Stahlwerke heeft op merkbare wijze den invloed van het rationalisatie-streven ondergaan, dat zich in de laatste jaren heeft doen gelden. Het aantal hoogovens dat, bij de stichting der Vereinigte Stahlwerke, 77 bedroeg, werd op 56 teruggebracht en niettemin bleef het jaarlijksche productievermogen op hetzelfde peil als vroeger: circa 10 miljoen ton ruwijzer. Het aantal der Thomas converters en Bessemer-peeren werd van 38 op 33 teruggebracht: doch de jaarlijksche productie steeg van 3,8 op 4,7 miljoen ton, dus een verhooging van 23,7%! Ook het aantal Siemens-Martin- en electro-ovens werd van 129 op 117 verminderd, en toch bleef het jaarlijksche productievermogen gelijk: circa 4,5 miljoen ton. Terwijl in 1926 nog 48 mijnschachten bewerkt werden, worden er nu nog slechts 31 geëxploiteerd. Niettemin bleef de kolenproductie, met circa 27 miljoen ton, op hetzelfde peil. De verhooging van de arbeidsproductie, in vergelijking met het gemiddelde van het stichtingsjaar, wordt op ongeveer 22% berekend, zoowel in de mijnen als in de staalproductie.

Bruto-ontvangsten Bat. Verkeers Mij.

In Maand October.

De bruto ontvangsten van de Bat. Verkeers Mij. over de maand October 1930 te droegen:

Stoomtram f 41.452,82⁵ tegen f 44.606,35 in September 1930.

Electr. Tr. f 20.123,37⁵ tegen f 22.318,37⁵ in September 1930.

Autobussen f 24.057,40 tegen f 26.606,90 in September 1930.

De Firma Appel Holzer.

In Liquidatie.

Het Soer. Hbld. verneemt, dat de bekende importeursfirma Appel Holzer zal liquideeren. Dit houdt geen verband met de tijdsomstandigheden, doch met den gezondheids-toestand van den heer Appel, den eigenaar der zaak, die in Holland woont.

Vandaar dat ook door de vertegenwoordigers in Indië wordt getracht, de zaken voor eigen rekening voort te zetten.

De zaak Appel Holzer was vroeger een compagnonschap Appel en Duveen. Deze kwam onder een eigenaardige omstandigheid eind 1914 tot stand aan boord van het te Tjilatjap geïnterneerde Deutsche s.s. Roen.

Bij het uitbreken van den Oorlog liep genoemd schip met zijn voor elders bestemde lading te Tjilatjap binnen.

Om bederf van de lading te voorkomen, werd deze bij publieke veiling verkocht, waarbij o.a. aanwezig waren de heeren Appel en Duveen, die elk afzonderlijk zaken deden.

Zij boden lustig tegen elkaar op, tot zij, de dwaasheid hiervan inziende, besloten in kongsi te bieden. Aldus werden zij compagnons. De heer Duveen trok zich na de vette jaren terug uit de zaak en toen heette deze verder Appel & Co. Weer later werd de heer Holzer compagnon. Ofschoon de heer Holzer eenige jaren geleden te Weenen na een operatie stierf, bleef de firma-naam Appel Holzer, welke mogelijk nu al geheel gaat verdwijnen.

De Koffie in Brazilië.

De Situatie.

De Indische Mercurius geeft het volgende korte, doch duidelijke résumé van de gewijzigde Braziliaansche Koffie-politiek. Wij vestigen er slechts de aandacht op, dat het artikel geschreven was vóór het uitbreken van de revolutie daar te lande, die uiteraard van grooten invloed kan zijn op het al of niet uitvoeren van de nieuwe plannen.

Aan de leening van £ 20.000.000.—, gesloten met Londensche bankiers, zijn verschillende voorwaarden verbonden, die allen ten doel hebben, de bestaande groote Koffie, voorraden langzamerhand te liquideeren.

Gebaseerd op het bekende verschijnsel, dat na een grooten oogst veelal een kleine volgt, is bepaald, dat de oogsten van twee opeenvolgende jaren ook gedurende die twee jaren zullen moeten worden geëxporteerd, zoodat de Koffie niet meer voor onbepaalde tijd zal worden vastgehouden. Zoo is de oogst 1930/31 geschat op 8.000.000 balen en die van 1931/32 op 15.000.000 balen, een totaal dus van 23.000.000 balen. De oude voorraad zal geleidelijk worden geliquideerd in 10 jaren, of 10 pCt. per jaar.

Als basis daarvoor zal genomen worden de voorraad, die zich op 30 Juni 1930 in de Gouvernements-pakhuizen bevindt. Deze voorraad wordt geschat op circa 21.000.000 balen. Gedurende het eerste jaar zal het Koffie-Instituut in de open markt 3.000.000 balen opkopen, waarvoor het van de Engelsche bankiers een voorschot van £ 1.10.— per baal zal ontvangen.

De berekening van de hoeveelheid, die in het eerste jaar zal moeten worden geëxporteerd, is dus als volgt: De helft van de geschatte 2 oogsten, 11.500.000 balen, plus 10 pCt. van den ouden voorraad, 2.100.000 balen, te zamen 13.600.000 balen. Verminderd met door het Instituut op te koopen 3.000.000 balen: blijft 10.600.000 balen.

De door het Instituut opgekochte 3.000.000 balen zullen eveneens in den loop van 10 jaren moeten worden uitgevoerd.

WILLARD AUTO-ACCU'S

Says Little Ampere:
"It takes battery specialists to build and service batteries right. I've got my degree."

A. K. I. Z.

18630

De gemiddelde uitvoer per maand zal dus 900.000 balen moeten bedragen, welk cijfer waarschijnlijk bereikt zal kunnen worden.

Met betrekking tot de toekomst zijn de meeningen in koffië-kringen verdeeld. Veel zal afhangen van den oogst 1931/32, want er dient op gewezen te worden, dat de raming van 15.000.000 balen op onvoldoende gegevens berust. Zou die oogst belangrijk grooter uitvallen, dan zal in het tweede jaar veel meer dan 900.000 balen per maand moeten worden uitgevoerd, waarvan dan de koffië-prijzen den ongunstigen invloed zouden ondervinden. De jaarlijksche wereldconsumptie bedraagt ongeveer 24.000.000 balen en het lijkt niet waarschijnlijk, dat deze voorloopig belangrijk zal kunnen worden opgevoerd.

De Rubber-toestanden in Indo-China.

Een Open Brief.

PARIS 5 Nov. (Aneta-Radio): Het verdedigings comité van de Fransche rubber-productenten, de Plantersbond van Indo-China, het Planters-syndicaat van Saigon en diverse andere belangrijke groepen hebben een open brief gericht aan de Senaats- en Kamerleden, in welken zij den toestand uiteenzetten en verklaren, dat zij onmogelijk de poging tot instandhouding van de ondernemingen kunnen volhouden, indien er geen maatregelen in hun voordeel genomen worden, o.a. de invoering van een douane recht van vier francs per kilo voor buitenlandsche rubber.

Ook zeggen zij, dat het verleen van ontslag aan 80.000 Inheemsche arbeiders een politiek gevaar zou opleveren.

Het protest van zekere Fransche industrieelen wijzen zij af en zij bestrijden de bewering, dat, als de rubberprijs van 4 tot 8 francs steeg, de prijs van de rubber-producten een verhooging met 50 pCt. zou moeten ondergaan, terwijl als de prijs van 20 tot 4,50 francs daalde, dus een daling met viermaal den bestaanden prijs, de verkoopprijs van de rubberbanden slechts met 8 pCt. zou dalen.

Zij publiceren een tableau, dat de gevolgen van de crisis doet zien, en doen uitkomen, dat, terwijl de industrieelen spreken van bevredigende resultaten voor het bedrijfsjaar 1929—'30, omdat één van hen een winst van 70 pCt. heeft gemaakt, en anderen van 65 pCt., daarentegen de producenten van de geheele kolonie een jaarlijksche schade van minstens 40 miljoen francs hebben geleden.

Zij beweren, dat het douane-recht een maximale verhooging met 5 pCt. voor de bestaande prijzen der banden zou medebrengen.

Geolied Papier.

Standard Oil Company.

THE CHASE NATIONAL BANK OF THE CITY OF NEW YORK

CHICAGO, ILL. SEPTEMBER 22, 1930

CHECK NO. 5739

\$72,500,000.00

DOLLARS

PAY SEVENTY TWO MILLION FIVE HUNDRED THOUSAND DOLLARS

TO ORDER OF

SINCLAIR CONSOLIDATED OIL CORPORATION,

PAYABLE AT THE OFFICE OF

COMMERCIAL TRUST COMPANY,

15 EXCHANGE PLACE,

JERSEY CITY, N.J.

STANDARD OIL COMPANY

By *E. J. ...*

COUNTERSIGNED BY *E. J. ...*

Als mijnheer Sinclair niet gewend was, in miljoenen te rekenen, zou hij misschien met een eenigszins onrustig gevoel naar huis zijn gewandeld, nadat hij deze chèque in zijn zak had gestoken voor den verkoop van het belang zijner Mpij. in de Sinclair Crude Oil en de Sinclair Pipe Line Co. De koper was de Standard Oil of Indiana, welke laatste de beide ondernemingen thans ten volle controleert.

De Uitvoer naar Indië.

Monster-expositie te Utrecht.

Door de Pers Bezocht.
Aneta meldt uit Den Haag, De Rijks commissie tot bevordering van Nederlandsche uitvoer naar Indië ontving te Utrecht een verzoek van de Nederlandsche Indische journalisten ter kennisgeving van de, den 10den dezer door den minister van Arbeid, Handel en Nijverheid te openen, monster-expositie van buitenlandsche fabrieken die een voornamelijk rol spelen op de Indische markt.

De Secretaris van de Commissie, de heer Graadt van Roggen zette het ontstaan van de expositie uiteen. De heer Ligthart, oud-president van de Javasche Bank deed mededeelingen in zake de handelsbewegingen naar Indië. De bezichtiging van de uitgebreide collectie van monsters stond onder leiding van den heer Van Goor, conservator.

Centrale Bank van Britsch-Indië.

Mr. Trips' Reis als Expert.

Aneta meldt uit Den Haag, dat mr. Trip, de oud-president van de Javasche Bank, die benoemd is tot lid van de expert-commissie voor onderzoek naar de positie van de Centrale Bank van Br. Indië, zijn reis naar Br. Indië aanvangt aan het eind van deze maand.

Thee-veiling te Amsterdam.

Goede Kooplust.

Aneta meldt uit Amsterdam:

Op de Thee-veiling te Amsterdam werden aangeboden 8747 kisten Java-thee een 3192 kisten Sumatra thee.

De veiling verliep onregelmatig, doch er was een goede kooplust. De prijzen van de Java-thee liepen meerendeels op het vorig niveau tot twee cent p.p. hooger.

De Sumatra thee was soms 1/2 cent lager.

Het onverkochte werd in navulling voor een goed deel geplaatst.

Faillissementen.

Bij vonnis van den Raad van Justitie Batavia van 7 November 1930, is uitgesproken het faillissement van:

W. H. Manoch Jr., van beroep commies bij den Post-, Telegraaf- en Telefoon dienst, wonende te Weltevreden, Gang Basalama no. 12, per adres Mevrouw de Weduwe A. H. Laibabas geboren Bartels;

de Venn. van Koophandel o/d firma Hadji Mattijk & Co., gevestigd te Palembang, en hare individuele leden Abdulrachman bin Hadji Mattijk, Mevrouw Hantah binti Boerhan, thans ook genaamd Hantah Boerhan, Aminah binti Hadji Mattijk, gehuwd met Hoesin bin Doeng, die thans ook genaamd is Hoesin Doeng, Tjik Ajoë binti Hadji Mattijk, thans ook genaamd Tjik Ajoë Mattijk en Zenab binti Hadji Mattijk, allen wonende te Palembang;

K. Goto, koopman, wonende te Weltevreden, Pasar Baroe 110;

G. E. J. P. Nicolaas, van beroep commies b/h Departement B. O. W., wonende te Petodjo Oedik Gang Zeven no. Q 8 B Weltevreden.

224

Mevrouw de Weduwe J. H. P. Hensen, openbare koopvrouw, rechtens wonende te Bandoeng aan de Katja-Katja Wetan No. 111 en aldaar handeldrijvende o/d benaming Pension Swastika;

Tjhin Foe Khong, koopman, handelende o/h merk Kong Siong Fo, wonende te Pontianak, thans vluchtig naar China;

Opgeheven:

Bij vonnis van den Raad van Justitie te Batavia van 7 November 1930, het faillissement van:

G. K. Blatterman, van beroep Laadmeester bij de S.S. en Tramwegen in Ned-Indië, wonende te Kedjaksan Cheribon, i.s.v.f.v.b.v. ddo. 3 October 1930;

Tjoeng A. Hoen, handelende o/h merk Sing Njan Ho, wonende in den kampong Tipar dessa Tjimahie onderdistr. Tjisaat district Soekaboemi, i.s.v.f.v.b.v. ddo. 10 October 1930;

Tegen het vonnis van den Raad van Justitie te Batavia van 22 Augustus 1930, waarbij Loege Moeck Tjhin, mijnhoofd en handelaar wonende te Djeboes afdeling Blinjoë, in staat van faillissement is verklaard, door den failliet verzet aangetekend.

Opposants verzet is ter terechtzitting van heden, 7 November 1930 door gemelden Raad gegrond verklaard en diens failliet-verklaring vernietigd.

N.V. Cultuur Mij. „Pasir Nangka”.

Opgst-productie.

	1930	1930	1929
	hKg.	hKg.	hKg.
Pasir Nangka	84.781	887.443	881.522
Leuw Manggoe	192.574	1.552.247	1.406.342
Tjibogo	87.477	800.471	815.118

	1930	1930	1929
	Kg.	Kg.	Kg.
Pasir Nangka	12.011	123.867	97.061
Leuw Manggoe	7.468	82.040	75.641
Tjibogo	113	6.534	18.389
Bintang	22.331	113.047	218.418
Totaal	42.593	351.511	410.058

De Suiker-limieten.

Weer verlaagd op vorig Peil.

Aneta meldt uit Soerabaja, dat de V. J. P. alle limieten weer verlaagde met f 0.50.

De Rubber-markt te New-York.

(Reuter's Commercial Service via Aneta).

New-York, 6 Nov.: vier-uur-noteringen (teven sluiting):

	4 Nov.	5 Nov.	6 Nov.
Crêpe, spot koop.	—	8 1/4	8 1/2
Sheet, spot koop.	—	8 1/4	8 1/2
verk.	—	8 1/4	8 1/2
Dec. koop.	—	8 1/4	8 1/2
Jan./Mrt. koop.	—	8 1/4	8 1/2
verk.	—	8 1/4	9

De markt vast.

Slot-noteringen:

	4 Nov.	5 Nov.	6 Nov.
Sheet, spot koop.	—	8 1/4	8 1/2
verk.	—	8 1/4	8 1/2
Jan./Mrt. koop.	—	8 1/4	8 1/2
verk.	—	8 1/4	8 1/2

Markt vast.

De Rubber-markt te Londen.

Londen, 6 Nov. (Reut. Comm. Serv. via Aneta):

	4 Nov.	5 Nov.	6 Nov.
Openings-notering:			
Sheet, spot koop.	—	4 1/4	4 1/4

Markt kalm.

Slot-noteringen:

	4 Nov.	5 Nov.	6 Nov.
Sheet, spot koop.	—	4 1/4	4 1/4
verk.	—	4 1/4	4 1/4
Dec. koop.	—	4 1/4	4 1/4
verk.	—	4 1/4	4 1/4
Jan./Mrt. koop.	—	4 1/4	4 1/4
verk.	—	4 1/4	4 1/4
Crepe, spot koop.	—	4 1/4	4 1/4
verk.	—	4 1/4	4 1/4

Na gemakkelijker te zijn geweest sloot de markt meer prijshoudend op gunstige berichten van New-York.

De Rubber-markt te Singapore.

Singapore, 6 Nov. (Reut. Comm. Serv. via Aneta):

	4 Nov.	5 Nov.	6 Nov.
Slot-koersen:			
Sheet spot	13	13 1/4	13 1/4
Crêpe spot	13	13 1/4	13 1/4
Sheet Nov.	13 1/4	13 1/4	14
Jan./Mrt.	13 1/4	14 1/4	14 1/4
Apr./Juni	14 1/4	14 1/4	14 1/4

Markt prijshoudend.

Singapore, 7 Nov. (Reut. Comm. Serv. v. Aneta):

	5 Nov.	6 Nov.	7 Nov.
Openings-koersen:			
Sheet spot	13 1/4	13 1/4	13 1/2
Crêpe spot	13 1/4	13 1/4	13 1/2
Sheet Dec.	13 1/4	13 1/4	14
Jan./Mrt.	14	14	14 1/4
Apr./Juni	14 1/4	14 1/4	15

Markt kalm.

De Peper-markt te Londen.

Londen, 6 Nov. (Reut. Comm. Serv. via Aneta):

Zwarte (Singap.) pep. Oct./Dec. cif. 6 nom.	—
Witte Muntok Jan./Mrt. 9 1/4 verk.	—
Zwarte Lampung Jan./Mrt. 5 1/4 verk.	—

De Coprah-markt.

Londen, 6 Nov. (Reut. Comm. Serv. via Aneta):

November-vercheep. 16/3/9 pd.st., ged.

De Tin-markt.

Londen, 6 Nov. (Reut. Comm. Serv. via Aneta):

Namiddag-aftoeningen:	
Ready per ton	— pd. st.
8 mnd. levering	114

Markt kalm.

New-York, 6 Nov. (Reut. Comm. Serv. v. Aneta):

Ready 25 1/4 cent per Eng. pond, verkoopers.

Markt gemakkelijk.

Singapore, 7 Nov. (Reut. Comm. Serv. v. Aneta):

Verkocht werden 150 ton tegen 58 1/4 doll. p. p.

Producten-markt.

Soerabaja, 7 Nov. (Aneta): Suiker: superieur

ready f 8 1/4, f 8 1/4, Nov. f 8 1/4, f 8 1/4, Dec. f 8 1/4, f 8 1/4, Jan. f 8 1/4, f 8 1/4.

Hoofdsuiker: ready f 7 1/4, f 7 1/4. Markt gemakkelijk.

Rubber sheets f 0.21 1/4 koopers. Markt prijshoudend.

Koffie ready f 28 1/2, Nov./Dec. f 29 1/2, nom.

Officieele Producten-noteringen

der Handelsvereniging te Batavia en der Ned.

nd. Vereniging v/d Rubberhandel, loopende van

6 Nov. 1930 12.30 u.n.m. tot 7 Nov. 1930 12.30 u.n.m.

Gedaan Laatste Laatste

Gisteren Heden Vraag Aanbod

Rubber

Java-Std.-Sheets: Nov. — 21 1/4 21 1/2

Java-Std.-Crêpe: Nov. — 22 22 1/4

Palembang Ro-

usta koffie (per 100 K.G.)

E.K. Batavia, Ready — — 27 1/2 28 3/8

Nov. — — 27 1/2 28 3/8

December — — 27 1/2 28 3/8

Jan./Mrt. — — 28 3/8 —

Zwarte Lampung

Peper (per 100 K.G.)

E.K. Bat. Ready — — 50 1/4 51 3/4

Nov. — — 51 52 1/2

December — — 51 52 1/2

Jan./Mrt. — — 51 3/4 —

Witte Muntok

Peper (per 100 K.G.)

E.K. Bat. Ready: — — 84 1/4 85 3/4

Nov. — — 84 1/4 85 3/4

Nov./Dec. — — 85 87 1/2

December — — 85 87 1/2

Jan./Mrt. — — 85 1/4 —

Escompte cert.

Vorstenlanden 79 1/4-80

Paketaart 115

Simau 167

Holland Siam 517 1/2

Kon. Olie 10

Cities Service 384 1/4

6% \$ Leen. 22 A 22 1/2-24

6% \$ Leen. 22 B 102 1/2-102 1/4

6% \$ Leen. 22 B 102 1/2

Samarang Stoomboot en Pr. 170

Slotkoers v/d Na Call 6/11 '30.

Nat. Aimeem 277 1/4

6% \$ Leen. 22 B 102

No 250

Batavia, 7 November 1930.

Openingskoersen Slotkoersen

laag- hoog- laag- hoog-

ste ste ste ste

Cert. N. H. Mij. 151 151 151 151

Koloniale Bank 165 1/4 165 1/4 165 1/4 165 1/4

Exc. mpto cert. 79 79 79 79

H. V. A. 402 405 403 403

Vorstenlanden 116 116 — —

Lindeteves 105 1 5 105 105

Japania 79 79 1/2 — —

N. I. Spoor 174 174 — —

Deli Spoor 161 3/4 162 — —

Sem. Cher. Tr. 118 119 — —

Poerworedjo 31 32 33 33

Simau 519 3/4 519 3/4 — —

Alg. Expl. Mij. 115 1/2 115 1/2 115 1/2

6% D.L. 22 B/C 1 2 1/2 1 2 1/2

4 1/2 % Gem. Soer. 97 1/2 97 1/2 — —

4 1/2 % Volkshuisv. 97 1/2 97 1/2 — —

Ind. Blauwvries Veem 75 75 — —

Hotel des Indes 140 140 — —

Handelsbank — — 134 1/4 131 1/4

Internatio — — 212 1/2 212 1/2

K. P. M. — — 167 167

Niet verhandelde fondsen op 7 Nov. 1930.

Vraag Aanbod

Handelsbank 133 135

Amsterdam Rubber 108 1/4 110

Internatio 207 1/2 220

Bandoeng Kinine gew. 28 1/2 —

Bandoeng Kinine pref. 138 —

Unie 142 146

K. P. M. 164 170

Serajoedal Tram 115 —

Redjang 68 72 1/2

Holland-Siam 8 15

Emni 180 —

Aimeem 160 180

Kon. Olie 335 339

Cities Service Coy \$ 23 3/4 \$ 24

Aniem nat. bezit. — 28 1/2

Gebeo Electr. Mij. 205 —

Banjoemas Electr. Mij. — 116

Bali en Lombok Electr. Mij. — 115

5% I. L. '15 101 102

5% I. L. '16 101 102

5% I. L. '17 101 102

5% Doll. L. '22 A. 102 102 1/2

5% I. L. '23 A. 101 101 1/2

4 1/2 % I. L. '23 E. 98 —

4 1/2 % I. L. '26 A. en B. 98 1/4 98 3/4

4 1/2 % I. L. '26 A. 500 — 99

4 1/2 % I. L. '29 58 98 3/4

4 1/2 % Gem. Batavia 97 98

5% Gem. Batavia 100 1/4 —

5% Gem. Bandoeng 100 1/4 —

5% Gem. Soerabaja 100 1/4 —

5% Gem. Cred. Bank 99 1/2 100 1/2

5% Gebeo 102 —

6% Plantentuin 99 100

6% Hotel des Indes 100 1/2 100 3/4

6% Triplex 6 —

Sam. Stoomb. & Pr. Veer 160 180

Strooheid. Veem — 110

Basilam 35 1/2 37 1/2

Tegalsch Pr. Veer 70 80

Visser & Co. 70 115

Woning Mij. 70 —

Ver. Pr. Veren. — 200

Bagelen — —

Bodjong Datar pref. 100 —

Gedeh 145 —

Malabar 342 1/2 350

Moelia 5 —

Pasir Nangka 415 —

Perbawatie — —

Taloen 264 —

Tjisaoni 210 281

Boenga Meloeur (ex div.) 200 275

Wanasoeke 240 —

Onze Beurs-medewerker schrijft:

De vergelijkende Amsterdamsche koerslijst toont

heden slechts min-teekens. In alle hoeken spookte

het, waarbij de verliezen meermalen zeer beduidend

waren. Eerst nabuurs begon men lichtpunten te

Fröscher's Boterletters

zijn **DE BESTE**

Telefoon 1958

Weltevreden.

EÉN St. Nicolaas cadeau Koopen TWÉÉ „ „ „ GRATIS

Tevens een **BLIJVEND** geschenk
is ons prima gasfornuis à f 90.-

U krijgt daarbij cadeau 100 M³ gas. . f 15.-
en een Rijscofan . . à „ 8.50 1
zoodat het gasfornuis U practisch f 66.50 kost.

Nuttiger St. Nicolaas - geschenk is in
deze malaise tijd bijna niet denkbaar.

GASFABRIEK, Batavia,

Showrooms: Noordwijk 4, Tel. Welt. 1720
Matramanweg 183, Tel. Mtg. 109

PRIJSVERLAGING IMPERIAL-PLATEN F 1.80

ZEER GESCHIKT ALS ST. NICOLAAS CADEAUX.
TALKIE HITS:

2100—Sleepy Valley. The Rain-
bowman.	„The Rainbowman”
2136—Pagan Love Song.
My Song of the Nile.	„Pagan Love Song”
2153—Pagan Love Song.
Marie Waltz.	„Parasites”
2171—Painting the clouds with
Sunshine.
Tip Toe through the tulips
with me.	„Pagan Love Song”
2173—Stepping Along. Foxtrot.
Too Wonderful for Words.	„The Awakening”
2194—Rio Rita. Foxtrot.
Sweetheart we need each
other.	„Gold Diggers of Broadway”
2197—Am I Blue.
I'm Just a Vagabond lover.	„Gold Diggers of Broadway”
2210—Sunny Side Up. Foxtrot.
You're always in my arms.	„Words and Music”
2221—Dance away the night.
Dream Lover Waltz.	„Words and Music”
2252—Singin' in the bath tub.
Lady Luck.	„Rio Rita”
2253—If I'm Dreaming.
Look for a Silver lining.	„On with the Show”
2265—Molly Waltz.
Like a Breath of Springtime	„The Vagabond”
2283—I'm in the Market for you.
Just like in a Story Book.	„Sunny Side Up”
2222—I'm just a vagabond lover
A little kiss each morning.	„Rio Rita”
2235—I love you, believe me I love
you.	„Married in Hollywood”
If you were the only girl.	„The Love Parade”
2099—Jericho.
Do something.	„Show of Shows”
2237—Mona. I'm on a diet of love.	„Show of Shows”
2266—You'll find your answer in
my eyes.	„Sally”
Ride on Vaquere.	„Sally”
2172—Loveable and Sweet.
My dream memory.	„The Grand Parade”
2248—Puttin' on the Ritz.
With you.	„Hearts in exile”
2278—If I can't have you.
Wouldn't it be wonderful.	„High Society Blues”
2279—Crying for the Carolines.
Have a little faith in me.	„High Society Blues”
2251a—Dream Lover.
There'll never be another
Mary.	„The Vagabond Lover”
	„The Vagabond Lover”
	„Syncopation”
	„Syncopation”
	„Happy Days”
	„Romance of the Rio”
	„Grande”
	„Street Girl”
	„Street Girl”
	„Puttin' on the Ritz”
	„Puttin' on the Ritz”
	„Footlight and Fool”
	„Is Every Body Happy”
	„Spring is Here”
	„Spring is Here”
	„The Love Parade”
	„They learned about”

Zending buiten Batavia onder rembours.
Bij een bestelling van 6 platen tegelijk, met inzending van
f 10.80, ontvangt U Franco thuis, dus alle kosten voor onze rekening.
Verzoekte meerdere nummers op te geven dan verlangd wordt
om de uitverkochte te vervangen.

TOKO „POPULAIR”

PASAR BAROE 62 Weltevreden. PASAR BAROE 73 Bandoeng.

Ontvangen voor de a.s.

SINT-NICOLAASFEESTEN

CHOCOLADE - FIGUREN

in luxe dozen.

Groote sortering:

Chocolade letters,

Boterletters,

Speculaas enz. enz.

Billijke Prijzen.

Toko „LOA HOK SING”,

Pintoe Besie 63.

Telefoon No. 3169 Welt.

LET OP!

VOOR PRACHTIGE CADEAUX
van blijvende waarde, zooals

ECHTE JADE STEENEN

en
CHINEESCH ANTIEK

is het goede adres uitsluitend:

LEE CHEONG & Co.,

RIJSWIJKSTRAAT 32.

TOKO OKANO v/h NANYO

TEL. No. 3765 (W) 57, PASAR BAROE.

RUIME KEUZE

ST. NICOLAAS- en KERSTGESCHENKEN

Luxe artikelen, SPEELGOED Huishoudelijke art.

Van 25 Nov. t/m 5 December 10 pCt. KORTING

Voor een bedrag boven f 5.— geven wij gratis een mooie

KALENDER voor 1931.

PRACTISCH ST. NICOLAAS GESCHENK

IS HET

ALLEGRO

SLIJP- EN

AANZETAPPARAAT

VOOR

Gillette en andere mesjes

F 8.50

Alle verwisselbare onder-
deelen steeds voorradig.

**Gaus-
Savelkoul**

WELTEVREDEN

BANDOENG

ST. NICOLAAS

houdt van verrassingen

VERRAST

uw vrouw met een

STUDEBAKER

Wij geven vanaf heden tot
en met 5 December a.s. een

BELANGRIJKE REDUCTIE

op onze wagens.

VERWEY & LUGARD,
KONINGSPLEIN NOORD 13,
WELTEVREDEN.

Deze rubriek verschijnt
verder op:

14, 18, 21, 25 en 28 Nov.

1, 2, 3 en 4 Dec.

Om den hoek

De kindermond.

Bezoeker (tot de kleine Ella, als haar moeder voor korten tijd de kamer uit is): „Kom je nu hier eens bij mij zitten, kindje?”

Ella: Dat mag ik niet; mama heeft gezegd, dat ik op dezen stoel moet blijven zitten, omdat er een gat in het overtrek is”.

Voor Stugge haren:
Stacomb

**Gevestigd in het
NILLMIJ. -gebouw**
en staande onder dezelfde Directie
**De Brandwaarborg
Mij. „Ned.-Indië”**

Telefoon No. WI. 1444.
12a V

**GEEN SCHOONHEID
ZONDER MAQUILLAGE.**

MAQUILLAGE maakt het
gezicht levendig.

Gebruikt U daarom

Khasana Superb Lippenstift
en

Khasana Superb Rouge.

Ze zijn licht van kleur, doch
door de warnte van lippen
of wangen geeft zij deze een
jeugdige, gezonde, frissche
charme.

OVERAL VERKRIJGBAAR.

**KHASANA
SUPERB**

Dr. M. AL-
BERSHEIM

19394

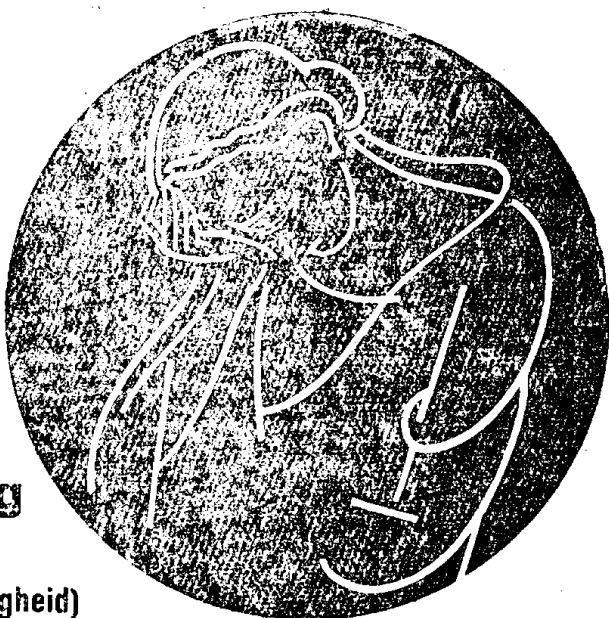
**Hoofdpijn
Neuralgie**
(zenuwstoringen)

Indigestie
(slechte spijsvertering,
gassen, zuren, etc.)

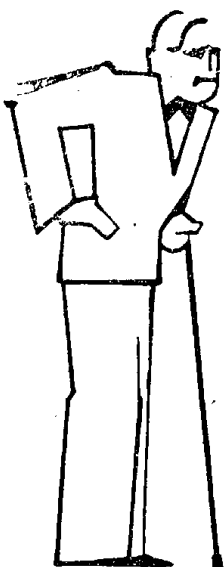
Galaandoening

Depressie
(neerslachtigheid)

Maagstoornissen

VERDRIJF DIE PIJNEN!

Zij belemmeren U in 't werk,
zij maten U af en breken
Uw energie.
Zorg daarom dat ge van dit
lijden af komt voor het te
laat is!

**GIST IS LEVEN
NEEM IRVING'S GIST-
TAMINE TABLETTEN**

De grootste medische
ontdekking dezer eeuw

Verkrijgbaar bij alle goede apothekers
en drogisten.

Prijs per flacon van 20 tabletten f 1.00
" " " " 50 " f 2.20
" " " " 100 " f 4.00

Importeurs: NEDERL. CULTUUR- EN HANDEL-MIJ, Soerabaia en
N. V. CHEMICALIENHANDEL „VOLKSBELANG”, Weltevreden

19398

**NIEUWE CURSUSSEN: TYPEN
STENOGRAFIE systeem „G R O O T E”
en ENGELSCH HANDELSRESPOND.**

door gediplomeerde leerkrachten.

19402

INSTITUUT „BLOM”, RIJSWIJK 11,
Tel. Welt. 626.

Vraagt inlichtingen omt. dag-spoedcursus in STENOGRAFIE.

SLACHTERIJ „de CONCURRENT”

(Fabriek van fijne Vleeschwaren).

Exl. Leverancier van Z. E. den Gouverneur Mr. D. FOCK

Alle dagen versh Rundervleesch van
prima Java Vee, Zondags Kalfsvleesch.

Leverl aan Societeiten en verschillende groote inrichtingen.

Steeds concurreerende prijzen.

GOENOENG SARI 22,
18670

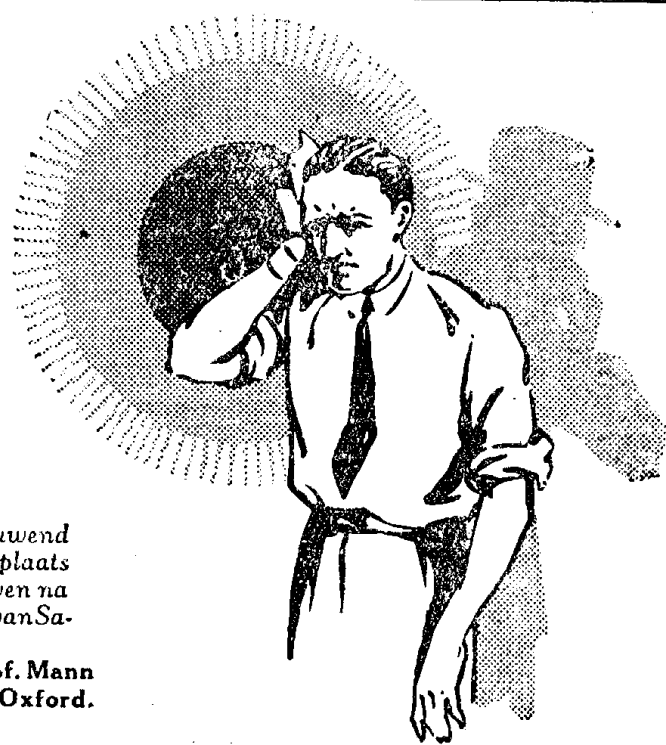
Tel. 41 Weltevreden
Beleefd aanbevelend

OLD GOLD

CIGARETTES

**NOT A COUGH IN A CARLOAD
OVERAL VERKRIJGBAAR**

19399

„Een opbouwend
proces heeft plaats
in de zenuwen na
toediening van Sa-
natogen.”

Prof. Mann
te Oxford.

**Snelle Wisseling
in Temperatuur**

heeft een verzwakkenden invloed op
de krachten der zenuwen, waardoor
ge U slap en vermoeid gaat voelen.

Verhoog daarom het weerstandsvermogen
van Uw zenuwen in dezen tijd, door eens
Sanatogen te gebruiken.

Sanatogen voert aan lichaam en zenuwen
juist die voedingsstoffen — phosphorus en
geconcentreerd melkeiwit — toe, waaruit
„kracht” wordt opgebouwd.

Door die vermeerdering van zenuwkracht
zult ge Uw zwakte en lusteloosheid over-
winnen. Met Sanatogen zal Uw levens-
kracht en energie terugkeeren; ge zult U
flink en krachtig gaan voelen en beter
bestand zijn tegen de vermoeienissen van
het tropisch klimaat.

Begin nog vandaag Sanatogen te gebruiken.

SANATOGEN

Het Zenuwsterkend Voedsel.

Verkrijgbaar bij alle Apothekers en Toko-houders,

19410

EMBROIDERY SHOP,

Lembangweg 18, b/d Vijver Telefoon 5386

Met de Patria ontvangen nieuwe Handwerken w. o. be-
gonnen Handwerken. Taschjes Indanthren Borduurzijde

„MARLITT”

Een partij aardige kinder zakdoekjes. Prikpatronen voor
Batik- en Reliefweik Bertha Regine, Haakzijde enz.
102a V

Onderhoudt Uw Haar

met KOKO, een niet-vette, heerlijk
riekende vloeistof, welke de haarwortels
voedt, kaalworden voorkomt, heerlijk
verfrisschend is, en roos tegengaat. KOKO
is de haarversterker bij uitnemendheid.

Verkrijgbaar in alle apotheken, drogist- en kapperszaken.
Importeurs: Willem Itallie, Soerabaia.

**KOKO VOOR
HET HAAR**

**MARNIX sigaret
verlicht uw arbeid!**

Importeurs voor West-Java:

19421

N. V. B. G. STIBBES EXPORT-MIJ.

SPORT-BLAD

Voetbal

Te Batavia.

De V. B. O.-Competities.

Eerste Klasse.

De Geel-zwarten wisten, op het kantje af: (3-2), van Sparta te winnen en zich aldus als stevige middelmoet te handhaven. Sparta bezet nu de laatste plaats.

Vios en U. M. S. deelden de puntjes, zodat in de verdere volgorde geen verandering kwam.

	Gesp.	Gew.	Gel.	Verl.	Punt.	doelp. voor tegen	Gem.
Hercules	7	7	0	0	14	24-10	2.1
S.V.B.B.	6	4	0	2	8	13-4	1.33
V.V.M.	5	2	2	1	6	11-12	1.20
Oliveo	7	3	1	3	7	13-18	1.1
B.V.C.	8	2	3	3	7	13-18	0.87
Vios	6	1	2	3	4	9-12	0.66
U.M.S.	5	0	2	3	2	7-12	0.40
Sparta	6	1	0	5	2	6-12	0.33

Tweede Klasse A.

In eene roerige ontmoeting moesten de geel-zwarte-reserves het tegen de rood-witten afleggen (2-0) en daar de U. M. S.-reserves Oliveo 2 met 3-0 wisten onder te houden, kan men, wat de volgorde betreft, den huidige stand als eind-positie aannemen. Wanneer a.s. Zondag Hercules 2 van B. V. V. wint, waaraan we niet twijfelen, dan weten de Batakkers wel zeer bijtijds, dat ze de gradatie-wedstrijden hebben te spelen en kunnen derhalve alle maatregelen nemen.

U.M.S. 2	7	6	0	1	12	17-5	1.71
Hercules 2	7	5	0	2	10	11-6	1.42
B.V.C. 2	7	3	1	3	7	8-7	1.1
Oliveo 2	7	2	0	5	4	5-11	0.55
B.V.V.	6	0	1	5	1	2-14	0.16

Tweede Klasse B.

De Vios-reserves hebben eindelijk een puntje moeten afstaan aan T.N.H. Voor de zelfstandige tweede-klassemers is dit echter te weinig. T.N.H. zou nu alle overige wedstrijden moeten winnen en Vios 2 verder alles moeten verliezen, wil T.N.H. nog eenige kans hebben om de kampioens-eventueel promotie-wedstrijden. Waarmede we willen zeggen dat nu reeds beslist is, dat we geen nieuw bloed in de eerste-klasse zullen zien.

Hoewel de Sparta-reserves zich in de voorhoede aardig roerden en niet minder dan 4-maal wisten te scoren tegen S.V.B.B. 2, scheen het in de achterhoede aardig geramd te hebben, daar de keeper zesmaal moest visschen. Door iets minder doelgemiddelde dan U.M.S. 3, wordt de laatste plaats bezet.

Vios 2	6	5	1	0	11	16-6	1.83
T.N.H. 1	6	3	1	2	7	15-7	1.16
S.V.B.B. 2	6	3	0	3	6	16-15	1.1
U.M.S. 3	5	1	0	4	2	6-13	0.40
Sparta 2	5	1	0	4	2	8-21	0.40

Derde Klasse A.

De derde-Viosers schijnen wel heelmaal van streek geweest te zijn om, na 5 wedstrijden met mooie cijfers te hebben gewonnen, door de hekkesluiters zich een „halt” te laten gebieden. T.N.H. 2 dat ook nu nog de laatste plaats bezet, wist een gelijkspel (2-2) te forceeren.

Vios 3	6	5	1	0	11	19-8	1.83
S.V.J.A. 1	5	4	0	1	8	21-5	1.60
V.V.M. 2	5	3	0	2	6	14-13	1.20
Oliveo 3	6	1	1	4	3	7-12	0.50
S.V.B.B. 3	4	1	0	3	2	3-12	0.50
T.N.H. 2	6	0	2	4	2	8-22	0.33

Derde Klasse B.

Ook de Meesterianen (D.O.O.) moesten, liefst op eigen terrein, een veer laten en hier ook aan een ploeg met een bescheiden positie op het ranglijstje: V.V.M. 3. Een gelijkspel (1-1) was het resultaat.

En daar Hercules 3 zoo verstandig was om van B.V.V. 2 met 3-0 te winnen, staan de leiders nu in punten-aantal gelijk, met D.O.O. in het voordeel van een wedstrijd meer gespeeld en gewonnen te hebben.

D.O.O.	8	6	2	0	14	22-2	1.75
Hercules 3	7	6	0	1	12	17-8	1.71
B.V.C. 3	4	1	2	1	4	10-4	1.1
V.V.M. 3	7	3	1	3	7	8-5	1.1
S.V.B.B. 4	6	2	0	4	4	12-14	0.66
Sparta 3	7	1	1	5	3	5-21	0.43
B.V.V. 2	7	1	0	6	2	5-25	0.28

Vierde Klasse A.

Dat Sparta 4 en Vios 4 gelijk zouden spelen: (2-2), lag, gezien beider positie, een weinig in de lijn. Doch dat T. Y. H. zich een puntje zou laten afsnoepen door U. M. S. 5, juist nu elk puntje voor promotie-kans zoo kostbaar is, hadden we niet mogen verwachten (3-3).

S.V.J.A. 2	7	5	1	1	11	18-8	1.55
T.Y.H. 1	8	4	3	1	11	17-12	1.37
Vios 4	6	3	2	1	8	30-13	1.33
Sparta 4	7	3	2	2	8	15-23	1.14
U.M.S. 5	7	1	3	3	5	14-17	0.71
B.V.V. 3	6	0	3	3	3	7-16	0.50
V.V.M. 4	7	0	2	5	2	6-18	0.28

Vierde Klasse B.

Mevo is de eenige ploeg, die zich in het eerste gedeelte boven de rest heeft kunnen uitwerken. Al de overige teams hebben als

het ware, evenveel kans, om zoowel nog een promotie-kans te behalen als voor hekkesluiters te fungeeren.

Oliveo 4 kwam weer flink in de rij door Vios 5 te slaan (3-0) en T. Y. H. 2 speelde hetzelfde spelletje met S. V. J. A. 4 (1-0).

Mevo 1	6	5	0	1	10	21-6	1.66
Vios 5	6	3	0	3	6	8-10	1.1
T.N.H. 3	6	3	0	3	6	11-14	1.1
S.V.J.A. 4	7	3	0	4	6	10-11	0.85
Sparta 5	6	2	1	3	5	10-14	0.83
Oliveo 4	6	2	1	3	5	8-12	0.83
U.M.S. 4	5	2	0	3	4	11-12	0.80

Vierde Klasse C.

De Vios-Benjamins schijnen toch nog te weinig mans te wezen om aan een Competitie te kunnen deelnemen, hoewel de uitslagen der laatste weken steeds dichter tegen een gelijkspel of overwinning aanleunen. Zoo werd nu verloren van T. Y. H. 2 met den oneven goal (1-0). Misschien zien we nog grootsche dingen in de tweede afdeeling.

Hercules 4	5	4	1	0	9	13-6	1.80
S.V.J.A. 3	8	5	3	0	13	17-4	1.62
V.V.M. 5	6	3	2	1	8	9-5	1.33
Mevo 2	5	2	2	1	6	8-5	1.20
B.V.C. 4	7	2	3	2	7	14-12	1.1
T.Y.H. 2	8	2	2	4	6	8-13	0.75
D.O.O. 2	6	0	1	5	1	7-18	0.16
Vios 6	5	0	0	5	0	3-16	0.00

Programma voor Zaterdag en Zondag.

Zaterdag, 8 November 1930.

- 2e Kl. A. Oliveo 2—B.V.V. J. Sihasale.
B.V.C. 2—U.M.S. 2 W. Hoetabarat.
2e Kl. B. Vios 2—Sparta 2 P. Klinkert.
3e Kl. A. V.V.M. 2—S.V.J.A. J. Brink.
4e Kl. A. B.V.V. 3—Vios 4 C. Lasso.
4e Kl. C. Hercules 4—V. V. M. 5 T. B. Poerba.

D.O.O. 2—B.V.C. 4 M. Salampessij.

Zondag, 9 November 1930.

- 1e Kl. V.V.M.—U.M.S. A. Messak.
Sparta—Vios J. K. Panggabean.
2e Kl. A. B.V.V.—Hercules 2 E. Wittmer.
3e Kl. A. S.V.B.B. 3—Oliveo 3 A. van Wely.
4e Kl. A. V.V.M. 4—S. V. J. A. 2 F. A. de la Rambelje.
4e Kl. B. U.M.S. 4—T.N.H. 3 P. Wuwungan.
Vios 5—Sparta 5 F. Niels.

in Holland.

De Regens.

Door de overvloedige regens ging slechts één wedstrijd door, maar dan ook een, die vriend en vijand zal verrast hebben. De oude Hagenaars sloegen Blauw Wit, op eigen terrein liefst, met: 4-3.

Blauw Wit zakt daardoor naar de derde plaatst, terwijl H.V.V. zich wederom stevig in het midden heeft geplaatst.

	Gesp.	Gew.	Gel.	Verl.	Punt.	doelp. voor tegen	Gem.
Feyenoord	5	4	0	1	8	14-6	1.60
Sparta	4	3	0	1	6	12-5	1.50
Blauw Wit	7	4	1	2	9	15-8	1.28
A. D. O.	5	3	0	2	6	11-8	1.20
Koog	6	2	2	2	6	13-13	1.1
H. V. V.	5	2	1	2	5	9-15	1.1
E. D. O.	5	2	0	3	4	8-10	0.80
Racing	6	2	0	4	4	15-16	0.66
Hilversum	6	2	0	4	4	6-16	0.66
Velsen	5	1	0	4	2	6-12	0.40

Ontspannings-woede in Engeland.

Overdreven Sport-hartstocht.

Een nieuw Golfspel.

De Londensche correspondent van de *Haagsche Crt.* schrijft:

De Engelschen hebben een spreekwoord, dat luidt: „*All work and no play makes Jack a dull boy*”, hetgeen zeggen wil: „Al te veel hersenwerk versuft”. Er is reden hen er van te verdenken, dat zij dit spreekwoord hebben gemaakt, om een permanente verontschuldiging bij de hand te hebben voor hun wat overdreven overgave aan sport en andere ontspanning. In deze dagen wordt in de Britsche eilanden meer sport en spel beoefend dan ooit te voren. Alle teekenen wijzen er op dat paardenrennen, cricket, voetbal en golf (de oude beproefde openlucht-vermaken) populairder zijn dan ooit. Dat verhindert intusschen niet, dat allerlei nieuwe ontspanningen met groote snelheid in het land wortel schieten. Het heeft er nu allen schijn van, dat het oude spreekwoord gevarieerd moet worden en in plaats van een verontschuldiging, een waarschuwing moet worden, b.v. „*All play and no work makes Jack a silly boy*”. Verleden jaar ontstond in Londen een nieuwe rage voor rijden op kunst-ijsbanen. Men voorspelt nu, bij het naderen van den herfst, dat het aantal kunst-ijsbanen in de stad aanzienlijk zal worden uitgebreid.

Een ondernemer, die zijn energie en zijn geld in zulk een ijspaleis stopt, kan bijna bij voorbaat van succes verzekerd zijn. Verleden jaar schoot de beschikbare ruimte voor hen, die schaatsen wilden rijden, verre tekort. En bij de heerschende vermaakskoorts zal de liefhebberij dit seizoen zeker nog groter worden.

Het golfspel is een aantrekkelijk ding. Maar het lijkt er op, dat het een vloed voor Engeland zal worden, zoo het dit al niet is. Een golfspeler wint 't van een hengelaar in zijn neiging tot zwetsen. Het spel schijnt de praatorganen te prikken, zooals sterkedank het doet. Het stijgt naar het hoofd, en er zijn weinig golfspelers, die, teruggekeerd van de „links”, niet ongelooflijke verhalen opdisschen van de wonderlijke avonturen met balletjes en knuppels, die zij zoo juist hebben beleefd. Tusschen hun verhaal door zeggen zij herhaaldelijk: „Ik hoop, dat ik u niet verveel”.

Uit dit spel met zijn eigenaardige geestelijke gevolgen is in Engeland een nieuw type mensch ontstaan, een berucht type, bekend als de *golf bore* (een „bore” is een zeurkous, die zijn slachtoffers met lange en onbelangrijke verhalen verveelt). Aangezien geen golfspeler aan den geschetsten schade lijken invloed van dit spel ontkomt en aangezien het aantal beoefenaren met honderd-duizenden kan worden geteld, mag men dus wel zeggen, dat 't golfspel in zeker opzicht 'n vloed voor Engeland is geworden.

Bovendien heet het spel vaak huwelijksgeeluk te verwoesten.

Er zijn in Engeland, naar in de best, ingelichte kringen wordt gezegd, vele duizenden „golf-weduwen”, een woord, dat zichzelf verklaart. De City en de bedrijvigheid daar, die welvaart moet scheppen, lijden onder het spel. De *Daily Express*, die trouwens altijd vindt dat de heeren van de City niet lang genoeg werken, beweert, dat beursmannen, bankiers, assuradeuren en groot-handelaars hun „week-end”-vacanties steeds vroeger beginnen en steeds later eindigen, opdat zij zich zooveel mogelijk kunnen overgeven aan hun hartstocht voor het golfspel.

Toenemende Zucht naar ontspanning.

De toenemende zucht naar ontspanning van allerlei aard begint verontrusting te wekken, te oordeelen naar eenige kranten-artikelen. De vraag wordt gesteld, hoe men tijd vindt voor al dat vermaak. Want men moet niet denken, dat de beoefening van de nieuwe sporten en spelen plaatsheeft ten koste van de oude. En avondpartijen, schouwburgen, bioscopen floreeren meer dan ooit. Niemand geeft zijn radio-vermaak op, of laat zijn tuin onverzorgd, of leent minder boeken uit de bibliotheek. Niet alleen worden er meer boeken uitgegeven, er worden ook veel meer boeken gelezen. Auto-rijden eischt meer tijd van den vrijen tijd. En zonnebaden, dat zeer druk wordt gedaan, vraagt vele luie uren. Alles bij elkaar moet men een ganschen werkdag in de weer zijn om zijn deel te hebben, indien men met zijn tijd mee wil gaan, aan al die ontspanning.

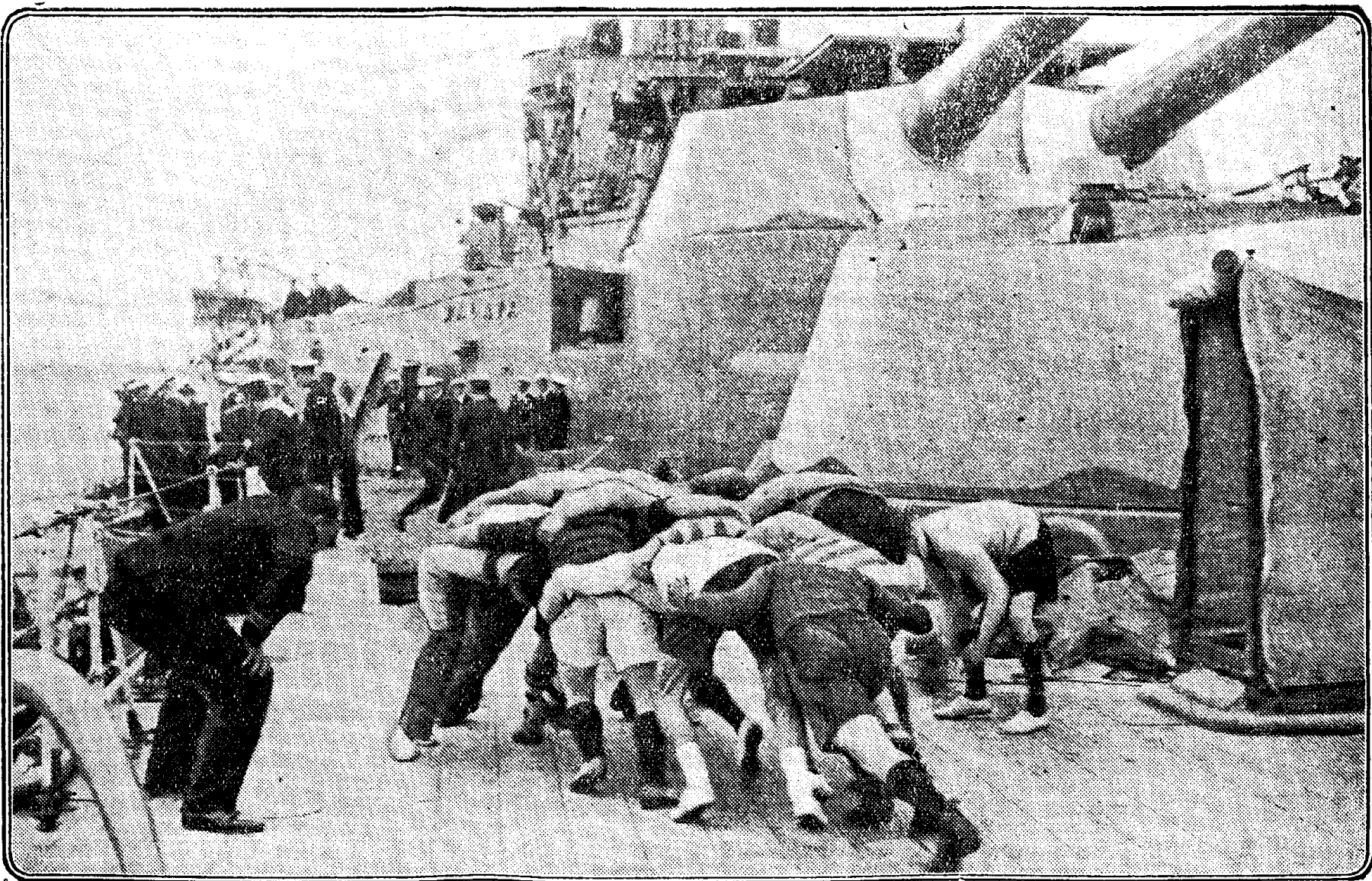
De vraag, hoe men den tijd vindt voor de verschillende genoegens, moet waarschijnlijk beantwoord worden met de mededeeling, dat men hem van den werktijd afneemt. En dat, zeggen nu de meeste populaire voorlichters der openbare meening, de *Daily Express* en de *Daily Mail*, die overigens in hun kolommen hun lezers voortdurend tot deelnemen aan de opgesomde vermaken schijnen aan te sporen, komt niet te pas in een tijd, die van allen de grootst mogelijke welvaart-brengende en constructieve inspanning eischt.

Het populaire antwoord op deze vermaningen is geweest, dat er uit Amerika een nieuw spel is ingevoerd, dat een waren zegetocht door het land is begonnen. Dat spel is een... golfspel in het klein, *midget golf* (dwerg-golf).

Het zal de City-heeren en de andere heeren, die door hun arbeid het land welvaart moeten hergeven, in staat stellen in hun lunch-uur een miniatuur-ronde te spelen.

Londen heeft in een paar weken tijd al een paar dozijn van die miniatuur-banen gekregen. Als het dan met het lunch-uur gaat, zooals het met de *week-end* is gegaan, dan zal er inderdaad weinig tijd voor werken overblijven. En dan zal, zoo jermieeren de zwartkijkers, Engeland spelenderwijze te gronde gaan.

Spelevaren.

De Engelsche marine heeft op den Atlantischen Oceaan haar jaarlijksche herfstoefningen gehouden. Het dek van den oorlogsbodem „Malaya” is blijkbaar groot genoeg om de bemanning in staat te stellen, gedurende een wapenstilstand, een partij rugby te spelen.

Het Bedwelmen van Renpaarden.

De „Dope” waardoor meermalen volkomen outsiders den wedstrijd wonnen! — Slechts onderzoek van het speeksel kan uitsluitsel geven.

De Londensche correspondent van de *Sum. Post* schrijft:

In Engeland gebeuren zelden sportschandalen. „It is not playing the game, it is not cricket”, zijn nog altijd zegswijzen uit het gewone dagelijksche leven, die uit het sportleven overgebracht zijn, en die hun volle geldigheid nog hebben, omdat de Englishman de traditie volgehouden heeft, van een eerlijk sportsman te zijn. Het is de vraag of hij ook aan die andere traditie zoo sterk vastgehouden heeft, dien eisch, dat hij goed tegen verlies kan, zelfs in een nationalen wedstrijd tegen spelers van andere landen. Ook is het de vraag, of hij zich op dat punt ooit zoo verdienstelijk gemaakt heeft als in de eerlijkheid.

Er zijn tegenwoordig veel meer internationale wedstrijden dan vroeger, en als het om beslissende spiegelgevechten met *teams* of spelers uit andere landen gaat, kunnen ook de Engelschen zich soms uitermate spijtig uitlaten, wanneer zij het verliezen. De klachten van sommige tennisspelers, de verslagen over de winnende Australische cricketers hebben het dit jaar wel bewezen. Evenwel, zooals ik al zeide, eerlijkheid is altijd een sieraad van de Engelsche sport geweest. Ook van die takken van sport, waar geld bij te verdienen valt. De laatste weken heeft in één van deze takken een gebeurtenis de aandacht getrokken, die bewijst dat zelfs hier zekere menschen het niet kunnen nalaten te knoeien en dat men er hier nog altijd zeer spoedig bij is er een stokje voor te steken.

De tak is de oudste en meest aristocratische tak van sport, die der hypische sport. Een bekend trainer is voor een langen tijd door de „stewards” van de renbaan verbannen. De reden waarom dezen trainer dit harde lot trof was dat hij een van de aan zijn zorgen toevertrouwde paarden „dope” gegeven, het bedwelmd zou hebben. Het toedienen van bedwelvende middelen aan renpaarden is sinds langen tijd, nl. sinds 1930 onwettig verklaard en daar paarden onder invloed van zekere bedwelvende middelen zeer vaak veel betere winners plegen te worden, trachtte die trainer zich dus voor zijn beesten een oneerlijken voorsprong te verschaffen. Dat hij gestraft werd ondervond hier algemeen bijval.

Het heeft lang geduurd voor men tot het onwettig verklaren van doping, van renpaarden overgegaan is. Men wilde er in het eerst heelemaal niet van hooren. Men geloofde er niet aan. Een broer van Lord Durham, de heer Lambton, die zijn heele leven met paarden doende geweest is vertelt daarvan. Hij is een kenner, want reeds 31 jaar geleden begon hij met paarden af te richten. Zijn eerste groote succes behaalde hij daarmee in 1896 Geen grooter overwinning behaalde een door hem getraind paard dan toen Sansonvio in 1924 de Derby won.

Een rijk aristocraat dus, die weet wat hij zegt. Hij zelf is begonnen met er in te loopen. In 1896 had er een verkoopswedstrijd plaats waar ook een door hem getraind paard liep dat naar hij verwachtte gemakkelijk winnen zou. Het mocht wat. Het dier werd verslagen door een driejarig paard, Damsel II, dat door een Amerikaan getraind was. De heer Lambton werd hierdoor zeer voor dit beest geïnteresseerd en op de auctie kocht hij het voor 500 guinjes en was in zijn schik met zijn koop. Toen het dier in zijn stallen aangeland was, bleek er echter niets mee aan te vangen. Het liep door den stal rond als of het dol was met uitpuilende oogen en zwoegende flanken. Dat was het eerste bedwelmd paard waarmee de heer Lambton ooit kennis gemaakt had. Op een renbaan heeft hij er nooit iets aan gehad.

Hij verkocht het aan een ander om te springen, maar ook die verloor er een goed stukje geld aan. Deze bestemde het dier ten einde raad voor de fokkerij. Zijn staat van dienst ook daar was treurig. Bijna al de veulens die het voortbracht kwamen dood ter wereld, al waren er bij haar spruiten later ook een paar niet onverdienstelijke paarden. De conclusie ligt voor de hand. De heer Lambton was er in geloopt. Het dier had alleen onder den invloed van de bedwelvende middelen, die zijn trainer het ingegeven had, zijn overwinning kunnen behalen. Het was verder door die middelen reeds te voren zoo gedemoraliseerd, dat het bijna niet in staat meer was om normale welgeschapen veulens ter wereld te brengen.

Naar het schijnt moeten van den eersten keer af de bedwelvende middelen telkens in sterkere portie toegediend worden, willen zij hetzelfde effect hebben. En als bij menschen tast het middel in zeer korten tijd het heele organisme zoozeer aan, dat de kansen op goede voortbrenging verminderd worden.

De heer Lambton is daarna één van de genen geweest, die het meest gedaan hebben om bedwelming van renpaarden verboden

te krijgen. Het heeft hem moeite gekost. In het bezit van zes porties bedwelvende middelen gekomen, heeft hij aan zijn tegenstrevende en ongeloovige collega's bewezen, welken invloed deze middelen hebben. In zijn stallen had hij vijf onververbeterlijk wilde paarden, die nooit voor de renbaan geschikt te maken geweest waren. Van deze vijf paarden die hij allen de „dope” gaf, behaalden er bij gehouden wedstrijden vier den eersten prijs, het vijfde de tweede.

Het eene won niet alleen op een zeer uitgestrekte renbaan met vele lengten, maar was niet tot stilstaan te krijgen en liep de heele renbaan eerst nog bijna een heelen tweeden keer rond, voor het eindelijk bleef stilstaan! De zesde portie gaf de heer Lambton aan een vriend, die ongeloovig was en een slecht paard had: dit paard won het op een wedstrijd tegen een paard van Lambton zelf. Deze had zijn broer Lord Durham trouwens moeten beloven, dat hij op geen der bedwelvende paarden wedden zou. Tegen 1903 was het „dope” geven aan wedrennen in Engeland zoo uitgebreid, dat het een schandaal werd. Een schandaal niet enkel, maar ook een groot gevaar. Het geschiedde op zulk een uitgebreide schaal, dat er kans bestond dat het Engelsche renpaard, dat zulk een uitstekenden naam had, er binnen betrekkelijk korten tijd door ten onder zou gaan, of in elk geval zijn goeden naam kwijtraken.

Men heeft dan ook de hoofden bij elkaar gestoken en het verbod van doping door gedreven. Een wijze maatregel. Maar of hij nooit overtreden wordt? Deskundigen zeggen, dat een paard dat reeds meerdere malen bedwelmd geweest is dadelijk te herkennen is wanneer het bedwelmd op de renbaan aankomt. Dit is echter niet het geval wanneer het voor de eerste maal dope gekregen heeft. Volgens den heer Lambton is er dan niets aan het beest te zien. Niets van extra zweet of uitpuilende oogen of wat ook. Dat maakt het ongetwijfeld zeer lastig om te controleren of er niet mee geknoeid wordt. Wantrouwen wordt vooral begrijpelijk, wanneer het vaak voorkomt dat impopulaire paarden aan welke niemand als mogelijke winnaars gedacht had en de meesten dus ook niet gewed hebben onverwachts de overwinning behalen.

Er schijnt wel een goed controlemiddel te zijn, dat echter als strikte regel voorgeschreven zou moeten worden wil men zeker zijn dat geknoei niet meer kan voorkomen.

Bij het onderzoek van het speeksel is vergissing niet mogelijk. Maakt men er dus een regel van om van alle renpaarden voor de wedrennen eerst het speeksel even te onderzoeken, dan zou al gauw geen trainer het nog in zijn hoofd durven halen om zijn dieren dope te geven. Tot slot moet ik nog vermelden dat bij deze gelegenheid ook een voor ons Nederlanders niet bijster vleiende uitdrukking weder dikwijls gebruikt is. Ik bedoel: Dutch Courage. Onder Dutch courage of te wel Nederlandschen moed verstaat men hier moed, welke onder invloed van sterkedrank ontstaat.

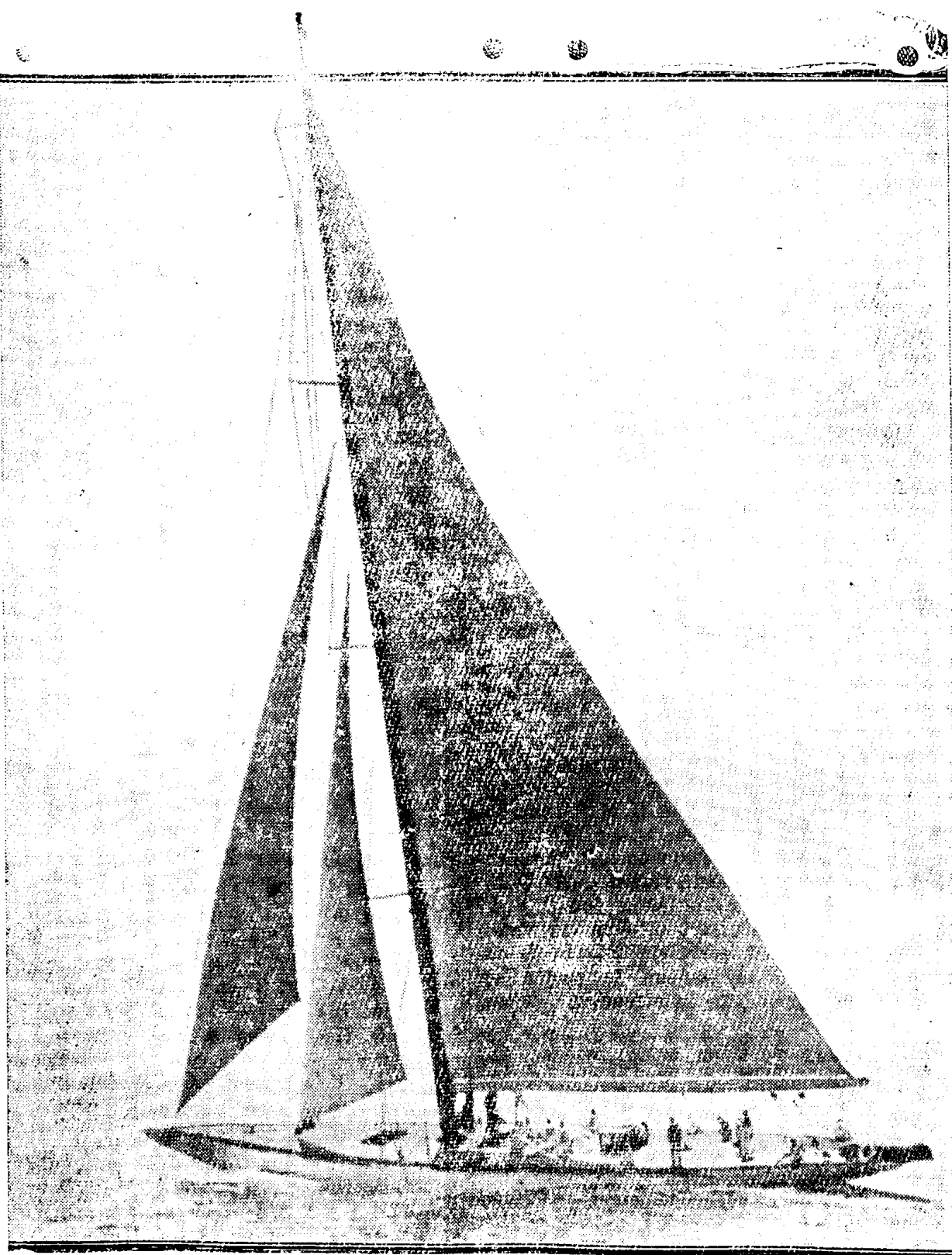
De Engelschen beweren dat dit vroeger op Nederlandsche schepen de gewoonte was en dat daaraan de moed toegeschreven moet worden, waarmee de Nederlanders vochten en... de overwinning behaalden. In het laatste zit de verklaring waarom men dezen moed speciaal den Nederlandschen heeft genoemd. Dat was de edele Britsche manier om de overwinningen van zijn grootsten mededinger te verklaren, en zich zelf alleen te verontschuldigen.

Extra oorlammen werden op onze schepen voor den strijd zeker wel gegeven, samen met een extra gebed dat er al eveneens bij hoorde, maar hetzelfde geldt voor de Britsche schepen, en ook gedurende den afgeloopen Wereldoorlog zou de legerleiding zonder alcohol er menigmaal niet in geslaagd zijn om haar mannen onversaagd den dood in te doen gaan. Zoodat het alles bij elkaar tijd zou genoemd kunnen worden om den aanstootelijken term „dutch courage” nu eindelijk uit het Engelsche vocabulaire te doen verdwijnen.

Firestone
TENNISSCHOENEN
hebben slechts invloed
ten goede op Uw spel.
(Onderlinge Hulp).
19405

De America-Cup blijft in Amerika.

De *Enterprise*, het jacht bestuurd door Harold S. Vanderbilt, won de vierde race om den Amerika-beker met 5 min. 50 sec. over een driehoekige baan van dertig mijlen, waarmede de Cup voor Amerika behouden bleef.

Waterpolo.

De H. Z. en P. C. weer Kampioen van Nederland.

De H. D. Z. - dames met 3—2 Geslagen.

In het Zuiderbad te Amsterdam is de beslissing gevallen van het dames-waterpolo-kampioenschap van Nederland.

Onlangs wonnen de Haagsche dames in de Residentie, zoodat nu een gelijk spel tegen de H. D. Z. al voldoende zou zijn. Den Haag heeft beter gedaan!

Mede dank zij de juiste leiding van scheidsrechter Jan de Vries werd het een strijd, ten volle het aanzien waard. In schieten, samenspel en plaatsen waren de Haagsche dames beter, terwijl speciaal mej. Hanks Drielsma vermeld moet worden wegens haar uitnemende bal-techniek, die haar in staat stelt, onder alle omstandigheden en in alle houdingen zuiver te plaatsen en hard te schieten.

Even voor zeven uur begon de strijd, met de H. D. Z. op de ondiepe helft. De gastvrouwen waren onmiddellijk in den aanval en een goed geplaatst schot van mej. Slegting was de Haagsche doelvrouw te machtig. Kort was echter de vreugde der supporters, want weldra verraste mej. Hanks de H. D. Z.-poortwachster met een hard schot, dat deze liet glippen: 1—1. Even snel had dezelfde speelster den stand op 1—2 gebracht. Een tijdlang was de achterhoede den toestand meester, zoodat de bal op het midden van het veld bleef. Kort voor rust echter zag mej. Slegting weer een klein kansje komen en weer was de stand gelijk: 2—2.

In de tweede helft, toen de H. D. Z. het diepe deel moest verdedigen, kwam het betere kunnen van Den Haag uit. Geen der H. D. Z.-aanvallen leverde gevaar op, terwijl aan den anderen kant daarentegen de gastvrouwen slechts met de grootste moeite stand konden houden. De lange armen der H. D. Z.-doelvrouw hielden er nog heel wat uit, maar ten slotte was een hoekschot van mej. Hanks haar te machtig: 2—3. Goed verdedigen van de H. D. Z. voorkwam verdere onheilen, zoodat H. Z. en P. C. met 3—2 won. Daardoor werden de Haagsche dames opnieuw kampioen van Nederland.

De Onverzadigbare Fiscus.

Costes zal bijna de Helft van zijn Prijzen moeten Afstaan.

De *Matin* heeft, na den volbrachten Oceantocht van Costes en Bellonte, eens uitgerekend wat den beiden vliegers van de hun daarvoor uitgekeerde prijzen zal overblijven, wanneer zij gezond en wel in het vaderland zijn teruggekeerd. In den overwinningsroes heeft Costes triomfantelijk verklaard, dat zijn strijd met den dood hem wel 50 miljoen francs zal opbrengen aan prijzen etc.; Morrow, Lindbergh's schoon-

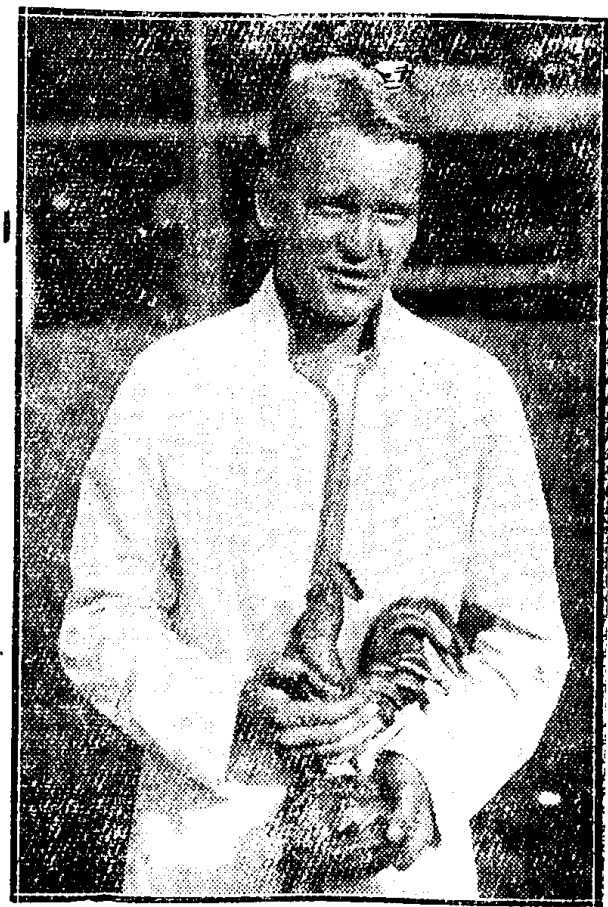
vader, heeft den beiden vliegers een rondvlucht over Amerika voorgesteld tegen bijna fantastische voorwaarden.

Nu stelt de *Matin* de vraag: Stel het geval, dat Costes dit bedrag veilig over den Oceaan naar Frankrijk brengt, zal hij zich dan ongestoord in het bezit dier miljoenen mogen verheugen, of zal de fiscus een streep door de rekening halen? Ware Costes een Nobelprijs-drager, dan was de zaak in orde; van een Nobel-prijs, die beschouwd wordt als de bekroning eener carrière, toucheert de Fransche fiscus niets.

Nu echter staat de zaak anders, want volgens berekening van de *Matin* zou Costes van zijn 50 miljoen francs in totaal 28.593.366 francs, dus bijna de helft, aan den onverzadigbaren fiscus moeten afstaan.

Deze berekening gaat uit van de veronderstelling, dat de vlieger zijn millioentjes ongedeerd over den Oceaan brengt, wat zeer optimistisch is, daar de Amerikaansche fiscus ongetwijfeld ook zijn deel zal opvorderen in den buit en zich het eerst te goed kan doen aan dit lekkere hapje.

Vincent Richards.

Vincent Richards, die wederom professional tenniskampioen en enkelspel van Amerika geworden is, door zijn overwinning op den Tsjech Kozeluh. Zijn trofee, een victorie kraaiende haan, draagt hij in de hand.

Bij den roeiwedstrijd uitgeschreven door het Comité voor Wherrywedstrijden op den langen afstand tusschen Amsterdam en Abcoude, heeft De Maas een succes geboekt. In de twee-persoons-outrigger-wherries was winnaar de wherry Quick, gestuurd door mej. H. de Monchy en geroeid door de heeren H. B. Jongbloed Unterhorst Jr. en R. de Peterson. De Rotterdammers wonnen hiermee den Hoop-beker. Beide roeiers roeiden hun laatste wedstrijd: ze vertrekken binnenkort naar het buitenland.

Negers en Sport.

Springers en Bokkers.

Het is bekend, dat het verspringen een speciale eigenschap van negers is.

Gourdin, Hubbard en Cator, hebben elk de 7.70 M. overschreden. Hubbard is tevens een sprinter van meer dan gewone capaciteit, hij liep o.m. de 100 yards in 9.6. sec. Tolan was echter de groote sprint-sensatie van 1929.

Een zeer bekend neger-athleet was Drew, die in 1929 de prestaties van den Olympischen kampioen Craig op de 100 en 200 M. verbeterde, doch te Stockholm door een voetverwonding geen overwinnaar werd, schrijft de *Deli Crt.* Verder moeten nog de negers Sol Butler en Charles Major genoemd worden. Laatstgenoemde sprong 1.97 M. hoog, terwijl de Canadeesche neger Edwards in Amsterdam tijdens de Olympische Spelen vierde werd op de 800 M. In de tachtiger jaren moet het zijn voorgekomen, dat de Australische neger Samuels elken 100 M.-looper 20 M. voorgift kon geven om toch nog als eerste de finish te passeeren. Trouwens ook als zwemmer en springer was Samuels een figuur van betekenis.

Op de wielersbaan hebben negers minder van zich doen spreken. Toch kunnen renners als Major Taylor, Hedspath, Spain, Vendredi en Germain met eere genoemd worden. Met worstelen onderscheiden zich Jeffery, Amalhour en Laperle. Op krachtsportgebied waren Zipps, Anglu, Illa, Mourzouk, Alix en Bamboula geen onbekende namen.

Boksmatch van 60 ronden.

Tegenwoordig is het meer de bokssport, die goede negers onder de eersten telt. Een Jack Johnson mocht er zijn, terwijl in het begin der 19de eeuw Tom Molineux en Bill Richmond furore maakten. Een uitstekend bokser was voorts Bob Travers, die in het midden der vorige eeuw als een der beste lichtgewicht gold. Peter Jackson trad op den voorgrond in den tijd van John Sullivan, maar toen wenschten de groote blanke bokkers geen ontmoeting met het zwarte ras.

Toen echter Sullivan's overwinnaar, Jim Corbett, tegen Jackson slechts match nul maakte na een inspannenden strijd van zestig ronden, was het publiek opgetogen over de prestatie van den neger. Wereldkampioen werden Joe Wallcott, George Dixon, Joe Gans en Jack Dillon, maar Jack Johnson was toch de beroemdste. Hij sloeg niet alleen zijn beroemden blanken tijdgenoot Jim Jeffries, doch ook zijn rasgenooten Jim Jefford, Peter Felix, Joe Jeannette en Sam Langford, die meer dan 100 knock-out-overwinningen geboekt had, terwijl Joe Jeannette met 60 k.o.-zegepralen genoteerd stond.

Tegen Johnson bleek niemand bestand. Hij sloeg Billy Lang, Jim Flinn, Bob Fitzsimmons, Tommy Burns, Jack Munrol, Jack O'Brien, Al Kaufmann, Stanley Ketchell en onnoemelijk veel andere bokkers van klasse.

Ook in del ichtere afdeelingen kwamen kampioen-negerbokkers voor. Albert Griffith was niet alleen een uitzonderlijk vechter, hij maakte tevens naam als boksgenie. Een van z'n bekende staaltjes van behendigheid was het volgende. „Young Griffs”, zoo noemde men hem, ging op een zakdoek staan en liet dan zijn tegenstander slaan zooals hij wilde.

Zonder van den zakdoek te stappen en zelfs zonder eenige armbeweging te maken ontweek hij door snelle lichaamsbewegingen elken slag. Dixie Kid, het „zwarte wonder”, die Carpentier versloeg, moet volgens deskundigen beter gebokst hebben dan Ted Kid Lewis, Jack Britton of Mickey Walker. Dixie bracht het tot 60 knock-out-overwinningen.

De beide neger zwaargewichten van dezen tijd zijn Harry Wills en George Godfrey. Eerstgenoemde overwon o.m. Firpo, den stier

van de Pampas. Dempsey ging nimmer op een uitdaging van Wills in. Ook Tunney wenschte Godfrey niet te bestrijden, hoewel deze hem driemaal uitdaagde. Een gentle man in den ring was ongetwijfeld „Tiger” Flowers. Toen hij stierf, liet hij zijn ouders en zijn vrouw 60.000 dollar en zijn dochters 90.000 dollar na. Een tegenhanger van Flowers was Batling Siki, wiens dulle streken de eenmaal bevochten k.o.-zege over Carpentier weer volkomen bedierven.

Thans is Al Brown de eenige wereldkampioen onder de negerbokkers en wel fr. het bantam-gewicht. De blanke collega's behoeft hij niet te vrezen, wel echter zijn rasgenoot Kid Chocolate. Maar de Kid is nog jong en hij groeit snel, zoodat deze tegenstander vermoedelijk spoedig tot het veldgewicht zal moeten overgaan, waardoor Al Brown's titel nog niet zoo spoedig gevaar loopt. Er is dan zelfs meer kans op een tweeden wereldtitel voor negerbokkers.

Zenuw-reacties in de Wedstrijdsport.

Hoe Spontane Storingen Ontstaan.

Wedstrijd-koorts en Start-koorts.

Alleen hij, die geen zenuwen heeft — d.w.z. wel degelijk zenuwen heeft, maar ze volkomen beheerscht — zal op sportgebied, ondanks het optreden van wedstrijd-koorts, zijn volle kracht kunnen ontplooiën, aldus Kurt Seeger in het Zwitsersche blad *Sport*. Wedstrijd-koorts en start-koorts zijn de twee bekende nerveuze reacties, die bij een en denzelfden persoon kunnen optreden.

Deze verschijnselen houden wel met elkaar verband, doch zijn niet identiek. Wedstrijd-koorts is een product van de vreugde in den strijd, terwijl start-koorts, die eenigszins met plankenkoorts kan worden vergeleken, een even grooten remmenden invloed uitoefent op den athleet, en evenzeer voortkomt uit een angst voor het optreden in het openbaar en zijn oorsprong vindt in een bewust of onbewust minderwaardigheidsgevoel, of wel twijfel aan eigen capaciteiten. Laatstgenoemde nerveuze storing openbaart zich niet alleen onmiddellijk vóór den start, doch soms reeds dagen te voren, en is als één der nadeeligste factoren van de wedstrijd-sport aan te merken.

Het sterkste voorbeeld van den grooten invloed van startkoorts is wel het optreden van den favoriet der 400 M. loopers in 1924 tijdens de O.S. te Parijs, den Zwitser Imbach, die als een slaapwandelaar in de kleedkamer met een geopend scheermes rondliep. Een karakteristiek verschijnsel is evenwel, dat deze reactie bijna volkomen ophoudt te bestaan, nadat de eerste start, de eerste worp, in het kort, de eerste handeling in het openbaar heeft plaats gevonden. Dan prikkelt de wedstrijd-koorts het weder ontwaakte krachtsgevoel en spoelt de laatste resten van de startkoorts weg.

De athleet zonder startkoorts is een groote uitzondering, terwijl gevallen van atleten, die zoodanig door startkoorts werden aangetast, dat zij de wedstrijd-sport vaarwel moesten zeggen, eveneens tot de uitzonderingen behooren. Men denke daarbij vooral niet, dat startkoorts een specifieke eigenschap van atleten uit het nerveuze stadsleven is, want zelfs bewoners van de bergen, zooals er tal aan ski-wedstrijden deelnemen, worden er door aangetast. Zelfs de oudski-kampioen Endler, een prachtig athleet en een echt kind van de bergen, zegt het zoo kernachtig: „Startkoorts overvalt je plotseling, men rilt over het heele lichaam en voelt zich doodmoe”.

Een ander optredend verschijnsel is de spontane storing van het concentratie-vermogen. Een storing, die haar oorzaak vindt in tal van kleine bijkomstige omstandig-

heden: een steentje tusschen hand en discus, het tijdelijk zoek raken van een startkuilschepje, enz. enz. Soms zijn het belachelijke kleinigheden die den athleet enerveren, dan weer brengt bijv. een valsche start de genoemde storing teweeg, waardoor de persoon in kwestie onzeker begint te worden en zelfs allen strijd-lust verliest.

Het zoogenaamde „dooe punt” is niet zoozeer het gevolg van een fysieke, dan wel van een psychische reactie en het opgeven van den strijd geschiedt dan ook meer uit een tekort aan psychische energie, ook al is in dergelijke gevallen de voorraad fysieke energie reeds bijna uitgeput. Een goed voorbeeld geeft het optreden van den Duitschen looper Böcher tijdens een wedstrijd in 1926 over 1500 M. met grootheden als dr. Peltzer, Nurmi en Wide. Böcher liep rustig en hield bijzonder gemakkelijk zijn geweldige tegenstanders bij, zoodat men — zijn spurt-capaciteiten kennend — een fraaie finish verwachtte. Plotseling, 250 M. vóór het eindpunt, hield Böcher in en liep hij de baan uit.

Op een vraag waarom hij aldus handelde, antwoordde de athleet, dat toen eensklaps bij hem de gedachte opkwam, dat hij feitelijk niet goed genoeg was voor dit illustre gezelschap, waarop alle strijd-lust op hetzelfde moment was geweken.

Wedstrijd-koorts verleent den athleet soms de eigenschap zich op de been te houden, ook als de maximum-hoeveelheid energie verbruikt is. Zoo liep de Zwitser Martin in 1924 te Parijs in de finale 800 M. gedurende de laatste 60 tot 70 M. half bewusteloos en met gesloten oogen uit het reeds geslagen peloton op den leider Lowe in, die hem slechts een borstbreedte voor bleef.

Een ander voorbeeld van zenuwkracht en zenuwbeheersching gaf dr. Peltzer bij de A.A.A.-kampioenschappen in 1926 in den strijd tegen Lowe op de 880 yards. Peltzer deed een aanval op Lowe in het voorlaatste rechte stuk om de tactisch gunstigste positie te kunnen innemen, maar Lowe sloeg den aanval af in een hardnekkigen kamp over 100 M. Toen was de laatste bocht bereikt en Peltzer had de kracht, om vrijwillig in te houden en zijn energie voor de finish op te sparen, door achter Lowe te blijven, die energiek doorspurte. Op het juiste oogenblik ging Peltzer tot den laatste aanval over. Deze plotselinge onverwachte krachtsuiting verlamde Lowe's energie, die zich op hetzelfde oogenblik, dat de Duitser hem voorbijging, geslagen voelde.

Dat overtraining een gevoel van lusteloosheid en afmatting medebrengt is een bekend feit, evenzoo het verschijnsel dat een winnaar, c.q. winnende ploeg, zich geestelijk verfrischt gevoelt, terwijl zich bij den in gelijke mate fysiek afgematten verliezer een morele depressie voordoet, zoodat het vreugde-gevoel een onmisbare factor betekent voor het lichaam van den athleet.

Lindbergh's Beroemdheids-misère.

Gestoorde Huwelijksreis.

Beroemd te zijn mag heerlijk wezen, aan den anderen kant brengt de faam ook talrijke onaangenaamheden met zich mee.

Kolonel Lindbergh, Amerika's nationale luchtheld, kan er een boekje van open doen. En wellicht wenscht hij wel, dat hij nimmer zijn beroemde Oceaan-vlucht had volbracht, want sinds zijn eenzamen tocht tusschen hemel en water is hij feitelijk geen minuut van zijn leven meer alleen geweest. Het eerst ging het wel tijdens zijn huwelijksreis toe. Nadat de sensatiejagers der Amerikaanse pers eindelijk de verblijfplaats van het jonge paar hadden ontdekt, werden Lindbergh en zijn vrouw dagen aaneen door een aantal heeren met notitieboekjes, potlood en camera in de hand achtervolgd.

Ten slotte trachtten zij zich aan hun „belagers” te onttrekken door op een jacht

op den Oceaan te gaan kruisen. Maar ook dit baatte niet. Want de onvermoeide reporters huurden een motorboot en tuften er acht uur lang mee om het jacht der jonggehuwden rond. Om de beurt greep er een een scheepsroeper om den beroemden vlieger toe te brullen, dat hij hen onmiddellijk kwijt kon raken, mits hij zich met zijn jonge vrouw aan boord van het jacht liet fotografeeren. Drie en dertig uur lang had Lindbergh den strijd tegen alle vermoeienis en inspanning der eenzame Oceaan-vlucht kunnen volhouden, den strijd tegen de pers gaf hij na acht uur op. Toen kregen de heeren hun zin: de heer en mevrouw Lindbergh werden uiterlijk zielsgelukkig, doch innerlijk vloekend, op de gevoelige plaat vastgelegd, waarna tot ieders opluchting de reporters met hun motorboot landwaarts tuften.

Later zag Lindbergh zich zelfs genoodzaakt zijn woning door particuliere detectives te laten bewaken, opdat al te ijverige verslaggevers zijn vrouw niet lastig zouden vallen. Tot hij er op een zekeren dag achter kwam, dat alle detectives en een deel van zijn personeel door een der groote New Yorksche bladen waren omgekocht, opdat zij een binnen enkele dagen verschijnenden verslaggever vrijen toegang zouden verleenen.

Zooals uit deze paar voorbeelden reeds blijkt aldus besluit de *Tel.*, is in Amerika het beroemd zijn een karwei op zichzelf.

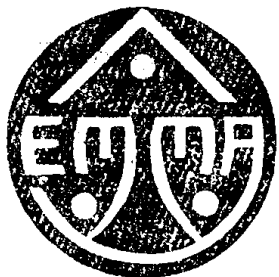
Automobielen in Cuba.

70,840 Motor-voertuigen in totaal zijn ingeschreven in de Cubaansche Republiek, die het Gouvernement aan belasting een jaarlijksch bedrag van \$ 2,100,000 opleveren. De Provincie Havanna heeft 32,145 motor-voertuigen ingeschreven en draagt € 1,309,499 aan het Gouvernement aan belastinggelden af, terwijl de Provincie Matanzas een totaal van 5,203 motor-voertuigen heeft ingeschreven en een bedrag van \$ 112,041 jaarlijks afdraagt.

EMMA

Het Emma-biljart heeft bewezen de lange, zware proef van meer dan 20 jaren met schitterend resultaat te weerstaan.

U kunt dus vertrouwen op dit merk:

Onze speciale machines voor **AFDRAAIEN** **AN BALLEN** garandeeren het fijnste vakwerk op dit gebied.

REPARATIES onder garantie 18660

BILJARTFABRIEK **EMMA**

WELTEVREDEN — SOERABAJA.

„EMMA” **BETEEKENT** **„KWALITEIT.”**

Een Badavontuur.

Aan de kust van het eilandje Sylt in de Noordzee toog een badlustige de zee in... Hij waande zich alleen in het woelige element. Plotseling zag hij zich echter omringd door een sproetenfamilie.

Om den hoek
Kinderen.
„Moeder, we gaan olifantje spelen net als in den dieren tuin; hè, komt U ook mee doen?“
„Maar jongen lief, wat moet ik daarbij nou doen?“
„O, dan bent U zoo'n lieve, ouwe dame, die allemaal apenoetjes en klontjes geeft.“
(Passing Show).
Voor weinig haren:
Stacomb

TRANSPORT ONDERNEMING „SOENARJO“
Kwitang 31 — Telf. 1804 WL.
Agenten bijna in alle plaatsen van Ned. Indië. 18733
DE SMIT & Co.
WELTEVREDEN.
19396
KAARSENINSTALLATIES

COIFFEUR SAIP
Pintoe Besie No. 36.
Hygiënisch ingericht.
Beschikbaar vakkundige kappers, zoowel voor Dames als voor Heeren. Billijke prijzen. Courante bediening. Komt en overtuigt U. 170aV

HOTEL PENSION „ORIENT“
Lemah Poetro No. 12, hoek Juliana Boulevard Tel. 14657 SOERABAJA
—o— 25a V
Dagkamers... vanaf 5.— p. dag.
Maandkamers „ „ 110.— p. m.

GEVESTIGD:
CATHA van PUTTE-Kramer,
Arts
ALGEMEENE PRAKTIJK
TANAH ABANG WEST 36.
18736 Telf. Welf. 3150.
Spreekuren { 8—9 v. m.
5—6 n. m.

BEZOEKT DE PRIOK BAR
GROOTE WEG 22.
naast kantoor K.P.M.
HET GEZELLIGSTE ZITJE VAN PRIOK.
Goedkoopste adres voor Sigaren en Sigaretten
Elken Avond Muziek.
Koele Drinken.
Rust even gezellig voor vertrek en bij aankomst. 199a Vr
Beleefd aanbevelend.

Hij valt van de trappen

Misschien zal hij zijn been breken. Misschien komt hij er gelukkig af, en heeft hij alleen een paar fiksche schaafwonden. Ditselfe kan U morgen overkomen. Wanneer het U overkomt (wat we werkelijk niet voor U hopen) zorgt U dan toch een doosje verbandstukken in huis te hebben: een paar snelverbanden, wat hydrophilegas, watten en pleister. Bittijds verbinden voorkomt heel veel misere.

Neem de beste verbandstoffen, die te krijgen zijn. Neem

UTTERMÖHLIEN
VERBANDSTOFFEN
Koff

16915V 2

Vindt U dat duur?

WIT KATOEN

B 37 breed 80 c.m. 42c. p. el — p. Blok 40c. p. el
B 200 breed 80 c.m. 48c. p. el — p. Blok 46c. p. el
B 57 breed 82 c.m. 52c. p. el — p. Blok 50c. p. el
B 700 breed 100 c.m. 68c. p. el — p. Blok 66c. p. el

Onze garantie waarborgt U de beste Kwaliteiten.
Post-orders worden met spoed uitgevoerd 18686

BONEFAAS
WELTEVREDEN BANDOENG

Voor
ELECTRISCHE-, WATERLEIDING- EN SANITAIRE-INSTALLATIE
is nog steeds het degelijkste en goedkoopste adres
Firma LIM KIM WIE, Pasar Baroe 115.
Alle Materialen van Prima kwaliteit, goedgekeurd door G. W. en N. I. G. M. 19392
Uitvoering door bekwame Vaklieden, alles onder garantie

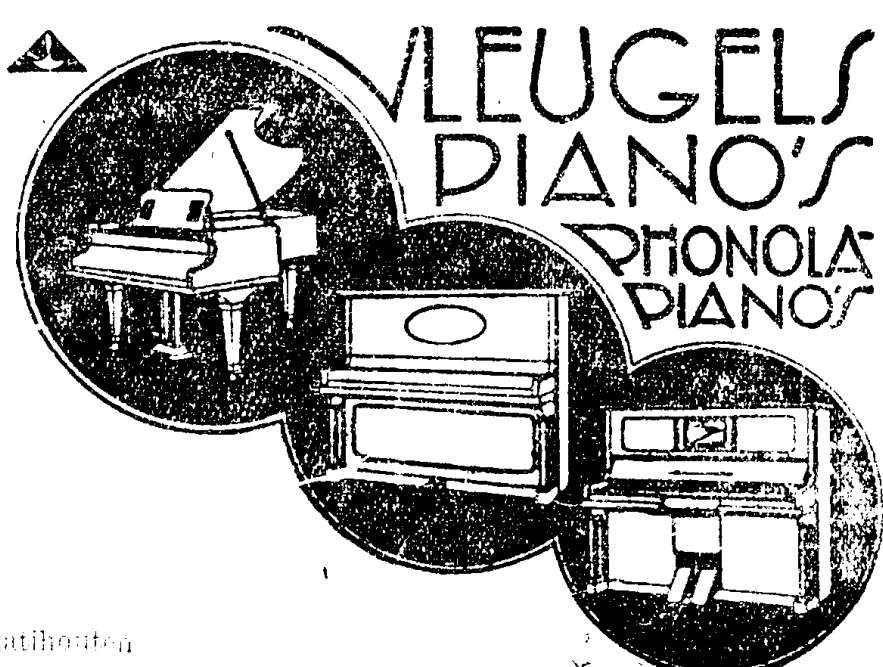
„HOTEL PAPANDAJAN“, GAROET.

Ruime kamers met privé warme en koude baden; 18652

Uitmuntende bediening
Gerenommeerde keuken.

WOODS' GREAT PEPPERMINT CURE
voor Hoest, Verkoudheid, en Maagaandoeningen
KORRENGZAL
heelt alle Wonden, Huidziekten en Uitslag.

19391

LEUGELS PIANO'S
PHONOLA PIANOS

Tropenpiano's

Naessens model I 86C.— Ronisch t 1300.—
Naesaens „ II „ 980.— Lipp & Sohn „ 1350.—
Naes ens „ III „ 1192.— Gottrian-Steinweg „ 1460.—

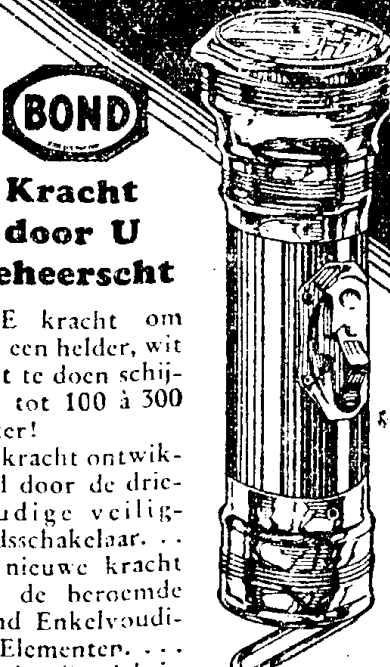
6 Jaar Garantie.

Ook op gemakkelijke betalingscondities verkrijgbaar.
Vraagst onze geïllustreerde catalogus.

M. Naessens & Co.
BATANGA SOELABATA REMARANG BANDOENG MEDAN BOECJA DEN HAAG
18720

REISBUREAU
LISSONE - LINDEMAN
SPOORWEGBILJETTEN
SCHEEPS- en
VLIEG-PASSAGES.
19401

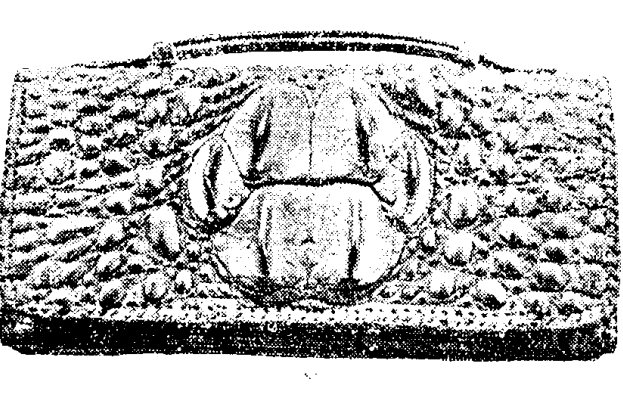
KRACHT

BOND
Kracht door U Beheerscht
DE kracht om een helder, wit licht te doen schijnen tot 100 à 300 meter!
De kracht ontwikkeld door de drie-voudige veiligheidschakelaar...
De nieuwe kracht van de heroemde Bond Enkelvoudige Elementen...
Kracht, die zich in ruststand herlaadt. De beste bliksemlichten en batterijen ter wereld.

BOND ELECTRIC CORPORATION
JERSEY CITY, N. J., U.S.A.
19409

A. C. BUISSON
REISWEEK 18 WELTEVREDEN

Wij voeren onze artikelen met Suëdine en prima Engelsch leer 130a 2 V

Wat gij
in Uw eigen belang
nooit vergeten moogt.

GAAT HET OM UW OOGEN
GA HAAR GOLDBERG
10a M.V.

WELTEVREDEN NOORDWIJK 21. SOERABATA, BOECJA MALANG.

Gedrukt bij: Het Nieuws van den Dag v. N. I.

~~Ein Noorsche Tage.~~

Hoe de Vogels feest vierden.

7501.5

„Schitterend!” riep Flamingo, “Wat heb ik een prachtige stem, mevrouw Pauw!”

Bij dit geylei blies mevrouw Pauw zich op van lijdheid. Mijn heid zou nog moeter geweest zijn," sprak ze, "als ik niet zoo verkouden was. Maar nu moet Loonwerk zingen! Waar is hij zinnig!"

Daar kwam een meisje, die zich bij angst
verscholen had, uit een kreupele bosche
gevoelen. Ik durf alleen te zingen, als ik
hoog vliegen mag, zei hij. En toen men
hem dit had toegestaan, begon hij zijn
wonderbaar heel hoog in de lucht. He wat
konk dat prachtig! Hij zong al hooger en
hooger stijgende, al luidelend van de
schoone blauwe lucht en van de heldere
zon. En daarna zong hij een droeflied van
denken, waken, die al maar voortrokken
en de liere, moore zon bedekten, zoodat
hij de zon niet meer zag. En dit schoone lied
was zoo treurig, dat bijna allen, toen het
uit was, de tranen in de oogen stonden.
Daarom zong hij nu een lied, dat zoo olijke had
Gharbe elding luid, dat ook hij een lied
wilde zingen, en nu liet toen drie keet:
ikuleleku! 'vhooren

honderden aanvliegers, strekten met een
hijlen hun magaan wedsamen? zei Flamingo
die het baloon op openen met mevrouw
Pauw. En toen dit begon, deden daaraan
alle vogels met, behalve de heeren Kerk-
en van, die in de rouw waren, de deilige
Buljerd, en Vengas, die niet mee kon-
den, omdat ze zo dik was. Dit viertal
zoo moedten zij een spelletje doen, en toen
ze daarmede bezig waren, dachten ze er heel
niet op, wat in die balzaal voorviel. Ze
zagen niet hoe Reiger en Ooievaar een
nieuwe dans uitvoerden, en hoe Ibis en
Flamingo een Egyptische mannetje vertoon-
den, die vroeger aan het hof van Koning
Farao werd gedaan. Ze hadden alleen
oogen voor het nieuwe spel, dat Buizerd
hen leerde. En eerst, nadat wel drie keer
door Fapegaai was nageschreeuwd, dat
men aan tafel kon gaan, want dat het souper
opgediend was, stonden ze op en volgden
de andere vogels naar de eetzaal, een
grote grasvlakte met in t midden een
vijver vol waterplanten en eenden-kroos,
waarin groote kikkers zwommen en kleine
vischjes en allerlei heerlijke insecten. En
op de grasvlakte lagen maten voor de
Uilen, kersen en andere vruchten voor de
Spreeuwen, terwijl vette slangen met en
zondat huisje op vetersche wingen bladeren
geroet lagen. Alken hadden honger, toen
zij de heerlijke gerechten zagen. Kerkua
niet doelloos op een vette ramslaan. De
sleefloopers Ooievaar, Reiger, Ibis, Kraan-
vogel en Flamingo, liepen naar den vijver

en haptten daar smakelijk de kikkers
vischjes op, terwijl de Waterhoentje
kleine insecten en de larkjes snaptten
dicht bij de bever stonden de Haren en
Kippen en de Ganzen en ook nog kleinere
vogels en die deden zich te goed aan heer-
lijke graan en maïskorrels, om het heerep-
zaad dat eigenlijk voor de Druyen was
bestemd, niet te vergeten. O, dat het
feestmaal zooale nog geen vogels oot
had bijgewoont!

Maar aan alle dit konst
dit was oot een heel
plops iets verschrikkel-
ze maar zoo ru-
Maar wie had oot
Kraai! dedech!

moeten keengaan!" zeiden nu
ze vogels en toen bedankten
hij de vogels, namen hartelijk afscheid
en belooften dat ze aan iedereen zouden
vertellen van het feest.

En dat deden ze ook! Ze waren van
over het feest en tegen de
die heerepzaad zoo weede
verstoppen.

Maar ze waren nog vol spottlust over
hij een stem den meest
zong of, beter gezegd
doporen klonk!

HET NIEUWZ VAN DE NAY VOOR NEDERLANDSE ZIEKI

genoodigd waren, besloten ze zich daarover
te wreken, en nu kwamen zij daarom bij
honderden aanvliegen, streken neer op de
grasvelden, verjoegen zelfs door hun
en drijft het geluid de groote zonne als
de kleine vogels en gingen nuchteren, want
dat ze alles hadden opgegeten. Van uit den
hoogen boom, waarin mijn heer en mevrouw
Pauw gevlucht waren, zagen deze hun
feestmaal verdwijnen.

Is dat een schande, dat die onopge-
hoorde dieren ons feest komen verstoren!
schreeuwde mevrouw Pauw op tein
niet de eendige dieren hebben ons in
heel de vogelwereld belachen gemaakt!
schreeuwde de gastheer. Hoe zullen nu
over ons feest spreken?

Men zal zeggen, Bij het Vlinder-feest
verstoorden een spin den maaij, en bij het
feest van de familie Pauw was het een heel
leer kraaien, schetterde de koster. En
zie je, dit laatste klinkt veel deftiger!

Maar loch zullen we allen zeggen, dat
het een zeldzaam schoon feest was, zei
kerkuij en toen vloog hij heen, want het
bezon reeds laat te worden.

En ik zal het overal uithaalen, heel
veel genoden we hebben gehad, en
Trompetvoren en ook in de oogen
mond in Zuid-Amerika, en ook in
Kalkutta en Kalkutta de naam Chante-
star, en was een zeldzaam feest! En dat
het kralen en de ringen verstoonden, was
zo, heel zeldzaam, want het was bijna
hangende! was het, hangende! was het,
niet van kralen, hangende!

Een Noorsche Sage.

Middel in den heiligen Midnachten
en Zomer, als de aarde zien het schoonste
tooit, begint de zon, die steeds vroeger
opkwam en steeds later onderging, plot-
seling terug te keeren naar het Zuiden:
de dagen worden korter, de nachten langer.
We naderen den Herfst. Die bladeren
en vruchten vallen als groote, gouden
tranen van de boomen op den grond. 't Is
of de natuur den angst in zich voelt voor
den vreeselijken Winter of ze overal zoekt
naar de heerlijk Zomer, die niet en meer
verdwijnt. Veel groter nog dan in het Noorden,
is dat verschil tusschen het goede en het
booze jaargetijde in het hooge Noorden.
Veel gelukkiger moeten daar de menschen
zich voelen in den heerlijken Zomer,
angstiger moeten zij zijn bij 't verdwijnen
van de leven en vrolijkheid brengende
kracht de zon. De winters zijn er maar
en het groote licht verschijnt nauwelijks
boven den horizon. Dan begint weer de
lange, lange nacht.
Zoo is daar de schoone sage ontstaan
van Odur's gewijnen. Odur, een der
goden, was van verre gekomen in
het Noorden en was daar gekomen om
pauze te nemen en te rusten, en
als de zon, met duizend stralende diaman-
ten bezet. Maar toen het klaar was, had
hij het snoer, dat hem aan de aarde vast
de dwergen om de aarde te bewaaren
gegeven. Hij kon niet meer loskomen.

singamen in één huis, in één land wonen.
In Asgard, op Freya,
de schoone godin van den Zomer, te
huize. Ze hield van hem, want ze was geluk-
kig. Freya's heerlijk gezang vervalde het
hart der goden van den vroegen morgen
tot den late avond. Elk hield van Odur,
den vriendelijken vreemdeling. Op zake-
ren dag was er feest in *Walhalla*, alle
goden en godinnen waren uitgenoodigd.
Ik durf er niet heen. Ik heb geen enkel
sieraad. Al de anderen zullen minachtend
neerzien op de godin van den Zomer.
Zei, Freya, tegen Odur.

Odur lachte haar hartelijk toe.

Wat wil jij nu nog voor sieraaden? Je
bent de schoonste van allen! Maar Freya
antwoordde en dacht: Ik zoek mijn broer op
en wil vragen of die mij helpt. Hoe ze
vroeger ook nooit nergens was geweest, dan
blijft ze nu hier. Ze is steeds verder af van het
donkere land der elven en dwergen. Alhoeg
droegen daar een lamp bij hun arbeid en
zoeken naar diamanten, diep in de aarde
verborgen. Ze hielden niet van de godin
van den Zomer, want in hun land drong
geen licht en warmte door. Toen ze haar
zagen aankomen, begonnen ze te drink te
smeden en te kloppen aan een schitterend
halssieraad. Zoo groot en verblindend was
de glans van het edelsteen, dat er op
brakelen de groeven en ritsen in de bloeds-
stroom. Hier was bronsgedraht dat moest
zijn. Het was dan ook de godin van den
godinnen. *Walhalla* werd verschenen.
Dond en licht. In het midden stonden haar
beide halssieraaden. Toen geelde
ze was terug naar de aarde en naar
haar heer. Dadelijk ging ze Odur
zoeken. Maar ze was verdwenen. Nergens
was hij te vinden. Hij en brisingamen
komden niet in zamen in één huis in één
land wonen. Freya wist dat evenwel niet
en bleef in Asgard. Toen
Odur haar zocht, kwam hij niet.

Eindelijk ging ze naar Odur, den
vriendelijken vreemdeling.

Odur lachte haar hartelijk toe. Hij
zeide: Ga heen, Freya, want ik heb
je gevonden. Ik weet niet waar hij is, en
ik wil niet weten waar hij is. Ik wil
niet weten waar hij is.

"Ga heen, Freya," antwoordde Odur.
"Ik hoop, dat het geluk je moge ver-
geven."

Freya's wegevoerde ingeens naar de
aarde, daar waar sterft hij zich tot den
hemel. Nergens vond ze Odur. Gouden
tranen stortte ze overal op den grond. In
steden en dorpen vroeg ze naar Odur.
Niemand had hem gezien, niemand wist,
waarheen hij was gegaan was.

's Avonds kwam Freya aan een meer
met prachtig, helder water. Ze spiegelde
zich en zag hoe brisingamen schitterde
aan haar hals. Ze lachte even door haar
tranen heen, zoo moed'ig ze zich zelve.
Alhoewel ze wist, dat het sieraad haar
hoe langer hoe meer drukte en pijn begon
te doen, bleef ze toch op de aarde. Ze ge-
zocht en kwam aan het zouten water. De
hooge boomen staken hun scherpe tak-
ken omhoog. Wolven en vossen
en beren slopen er rond, en roofvogels
vloegen van tak tot tak. Niemand kon haar
zeggen, waar Odur was gebleven. Toen
reilde ze, verpoose, naar het andere oeff
dat wereld, en als in heedsche grootsche
Bergamon negende in de donkere doornen
dreef over de rotsen en keerde vloog
haar wagen.

Freya's wegevoerde ingeens naar de
aarde, daar waar sterft hij zich tot den
hemel. Nergens vond ze Odur. Gouden
tranen stortte ze overal op den grond. In
steden en dorpen vroeg ze naar Odur.
Niemand had hem gezien, niemand wist,
waarheen hij was gegaan was.

"Vertel mij, Egir, waar is Odur?"
zeide Freya. "Hij is verdwenen. Nergens
was hij te vinden. Hij en brisingamen
komden niet in zamen in één huis in één
land wonen. Freya wist dat evenwel niet
en bleef in Asgard. Toen
Odur haar zocht, kwam hij niet."

"Zij vertrok uit het prachtig paleis en
liet Odur alleen achter. Ze wilde schoone
sieraden vragen van haar broeder," ging
ze voort. Ze was verdwenen. Nergens
was hij te vinden. Hij en brisingamen
komden niet in zamen in één huis in één
land wonen. Freya wist dat evenwel niet
en bleef in Asgard. Toen
Odur haar zocht, kwam hij niet."

beide beneden u. v. a. 1000

overgebracht worden. "Ik hoop dat het geluk is moog ver-
Oom Snuffelaar

DOM STUFFBLAR

De Neus van David! KANZEN

Michel Angelo, de grootste beeldhouwer die ooit geleefd heeft, moest voor de stad Florence uit een stuk marmer, dat nergens voor scheen te deugen, 'n standbeeld maken. Hij zette zich terstond aan 't werk en sloeg uit den weerbarstigen steen zijn „David“, die nog in onzen tijd te Florence veel bewonderaars trekt.

Toen de kunstenaar ermee klaar was, kwam baron Soderini, namens het stedselijk bestuur, den overwinnaar van Ghibellins bekijken om te zien, of Michel Angelo het wel goed gedaan had. Hij gaf lof, meende hij toch ook aanmerkingen te moeten maken: de neus was véél te kolossaal, daar moest beslist 'n brok van af!

Zonder tegenspraak bedomde de beeldhouwer zijn houten eschelle rond den marmereen leidsenaap, maar zorgde er wel voor 'n paar handen marmereus stiekem van vóór te gooien op te rapen en mee naar boven te nemen.

Soderini had daar nee! maar geen erg in en tot zijn groote verwondering hoorde hij wel drie aan gehamen. Michel Angelo gaf David een paar onschuldige tikjes in het gezicht, die niets te beteekenen hadden.

Vóór dat het geritsel van het neervallend gruis. Ten slotte kwam de kunstenaar weer naar omlaag en keek nu baron Soderini aan met 'n gezicht: „Hij zeggen wel! „Heb 'k 't nou niet naar 'u zin gedaan?“

De afgevaardigde der stad klopte hem toen goedkeurend op den schouder: „Mooi zoo, nu is de zaak in orde! Nu leest de figuur eigen ziele!“

Bange Kuikentjes.

Wel lieve kleine kuikentjes,
Wat zult gullie toch bang!
Die kleine poes doet niemand kwaad,
Dat wist je toch al lang!

Ze krabt of bittt volrecht niet,
Ze beet alleen maar 'n beetje.
Al heeft ze scherpe nageltjes,
't Is toch geen krabbeke!

Kom, kom van 'n beetje bij haastig weg!
En krimp eens om naar poes.
Kweek, als je haar in de oogjes ziet,
Dan zeg je: „Wat een snoes!“

Oplossingen van de Raadsels uit No. 36.

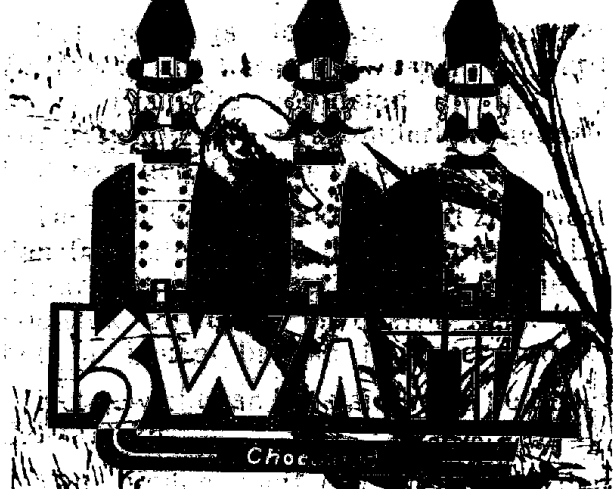
- 86. Een hanswaast.
- 87. Ouder worden.
- 88. Mui! — korf — Mui!korf.
- 89. Mat — ten.
- 90. Het varken.

Raadsel-rijm

A. Een lezer uit de Oudheid,
Maak ook een maant van 't jaar,
En even met acht letters —
Noem mij dat achttal maar!

B. Soms van goud en soms van zilver,
Soms ook van gewoon metaal:
Geen begin en ook geen einde,
Maar je kent me allemaal!

Spaar de soldaat, die hebben
De penning, die werken
De veld, die veld, die veld
De veld, die veld, die veld

Spaar de soldaat, die hebben
De penning, die werken
De veld, die veld, die veld
De veld, die veld, die veld

CADEAU LUSTEN
welke zich om ieder reep
bevinden

BRIEVENHOEKJE

Mientje S., Simpang, Soerabaja. We zullen beginnen met een brief voor onze Mien!

Die ligt al lang op kantoor te wachten, dien brief heb je dus wel genoten van de krant, maar je bent toch wel tevreden. Vijf keer er heen, dat is nog niet genoeg?

Fijn zoon heeft school, wat! Die Zusters vieren nog eens feest!

Wel bedacht voor de mopjes, ze komen eens van onze krant, hoor! Dag Mien, de volgende keer!

Sientje de L., Soerabaja. Ik kreeg weer een briefje van je. Het verhaaltje was erg leuk en komt in onze krant.

Erg benarred, maar je moet het stuur je die naar de krant.

Mej. Emma, Soerabaja. Dank voor de krant, die aardigst! Oude sigarenband.

Hartelijk.

Weled. O., Soerabaja. De krantje is nu anders, maar ze zuim van nu. Ook dit p... orde, waar... het pre... Vriendelijk.

Hans de V., Soerabaja. vreden. Je bent nu in school, wat... briefje 'ges... alleraardigst en Oom zal ze gauw in onze krant laten drukken, hoor! Dag m'n kerel, schrijf je me weer eens gauw!

Robbie D. D., Batavia. Dus jij bent niet erg tevreden over onze krant!?

Maar weet je wel, dat het erg moeilijk is om een aardig verhaaltje te maken voor zoo'n kleinen kleuter, als jij bent! Maar in het volgende krantje komt beslist een verhaaltje, waar je van zult genieten. Zal je schrijven, of je het leuk gevonden hebt? Dag kerel!

Marcel R., Soerabaja. Weltevreden. Je bent nu half welkom, Marcel! En zeker, het begint met een leuk raadsel... Het komt in het krantje, maar je moet... hebben, hoor!

...schrijven? Dag

...indeman, Welte-... is er ook al eens... heerlijke tocht naar...

...maakt hebt, krijg... hé?

...volgende week!

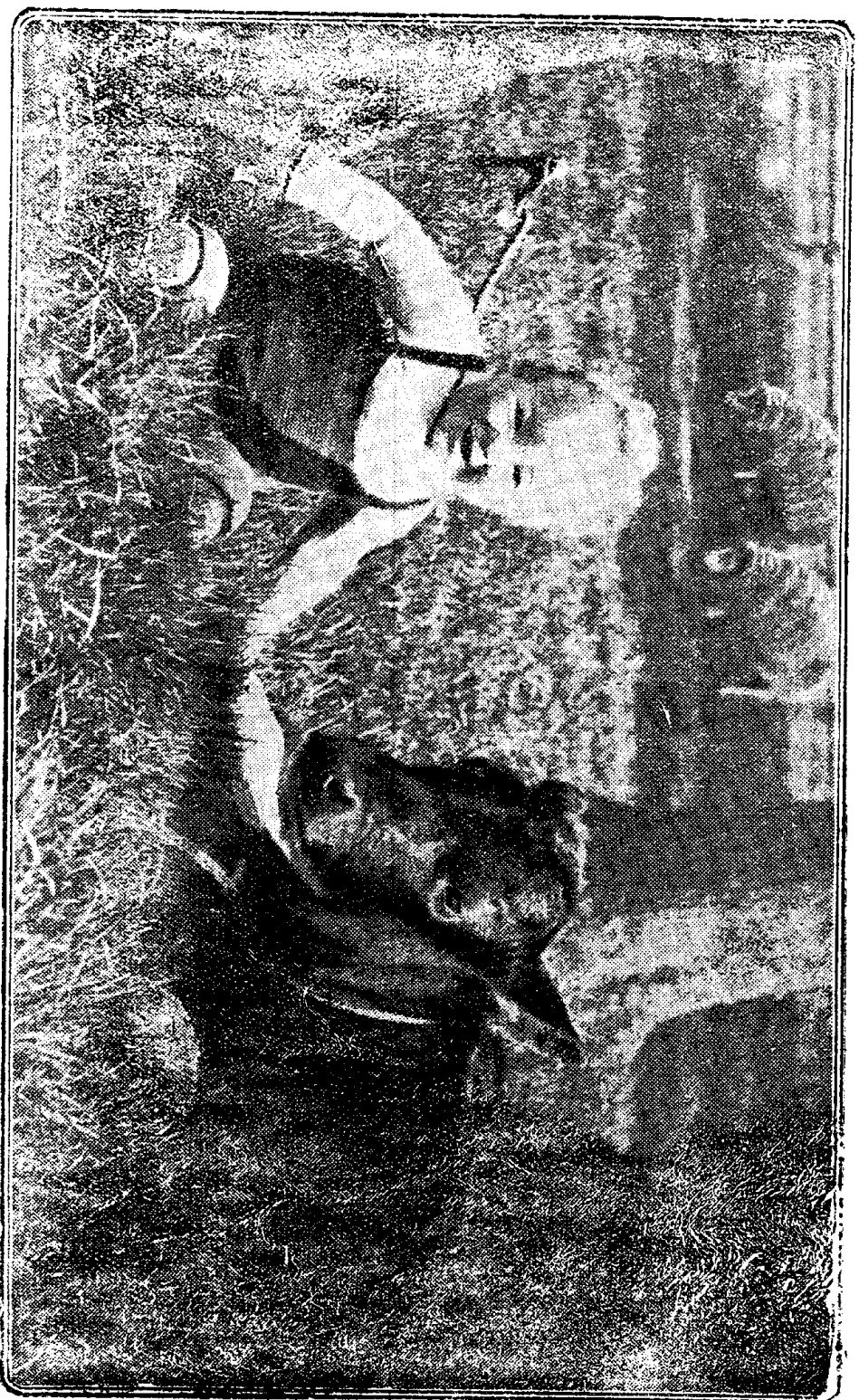
...Daar ligt me... Mien in... Had ik die nou... dan had ik twee... kunnen slaan! Je... zoo erg best; ik... dat je veel beter...

...en zorgen, dat... ziet!

...ik het krantje nog... het deze week.

RAADSEL-OOM.

Haast u, met wat geen haast heeft, om tijd te vinden voor wat haast heeft.

GOEDE MAATJES.